

SYDNEY SAVASI

John Vader

m/m1 : JOHN VADER
Çeviren : REHA PINAR

«Battie Of Sydney»

Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş. tesislerinde dizilmiş
Ve I»asılmıştır.

İktibas İıakkı mahfuzdur.

Copyright Kesim Ajansı • 1976

Balkan Yayınları A.Ş.

1976

Birinci Bölüm

İKİNCİ BİR PEARL HARBOUR

Japonların Pearl Harbour'a yaptıkları hava akını, savaşın en dikkate değer yönüydü. Bu, onların şaşırtıcı bir gösterisi olmakla birlikte, Japon ordularının her yerdeki başarılarına oranla küçük bir zaferdi. Japon birlikleri o güne kadar askerî tarihte görülmemiş bir hızla pek çok ülkeyi ve Batı Pasifik'teki binlerce adayı istilâ ederek yönetimleri altına almışlardı.

7 Aralık 1941 tarihinde Amiral Nagumo kuvvetleri savaş için Pasifik'te dolaşırken Malaya'da bulunan İngiliz birlikleri, Filipinler'deki Amerikalılar ve Doğu Hint Adalarındaki Hollandalılar Japonlar'dan daha kuvvetli durumda idiler. Bütün bu Müttefik birliklerinin buldukları yerlerde Avustralya'dan çok daha iyi tahkim edilmişlerdi. Böyle olduğu hâlde Batı Pasifik'te bulunan Müttefikler birkaç hafta içinde püskürtüldüler.

Japonlar, bu adalardan başka, Avustralya'nın kuzeyindeki bütün adaları da ele geçirmişlerdi. Buralarda yapılan savaşlarda pek çok insan öldü. Tutsaklar POW Esir Kampı Merkezine gönderildiler.

Batı Pasifik Adalarından başka, Pasifik Okyanusu'nun yarısı ve Hint Okyanusu'nun bir bölümü Japon savaş ve uçak gemilerinin kontrolü altına girmişti.

Pearl Harbour'daki deniz üssünün, Wickham, Hawaii, Clark, Filipinlerdeki Nieson alanlarının, Singapur'daki (yanlış yöne dönük) betonarme

topçu yuvalarının darmadağın **edilmeleri**, iyi hazırlanmış olmanın ve planlı davranışın çok güzel bir örneğiydi. Pearl Harbour'daki Amerikan savuş «'Sinilerinin batırılışı Müttefiklerin moralini iyice bozmuştu.

Bununla birlikte Müttefikler güçlerini kaybetmemişlerdi. Hattâ ellerinde bulundurdukları kuvvetlerle Japon birliklerini hallaç pamuğu gibi atmaları gerekirdi. Ama bunu başlangıçta yapamamışlardı. Çünkü Japonların sert, saldırgan ve baskın şeklindeki savaş taktiği; Müttefiklerin gelişi güzel uyguladıkları eski savaş taktiğini bozmuştu. Müttefik Ordusu'ndaki askerlerin çoğu iyice eğitilmiş değildi Stratejilerinin büyük çapta olmasına rağmen can alıcı noktalardaki kuvvetleri sayıca az ve eğitimsizdi. Ayrıca bazı gereksiz ısrarlar da onları zayıf düşürüyordu. Meselâ süvari birliklerini Filipinler'de tutuyorlardı. Tanksavarlarını Malaya'ya yerleştirmişlerdi. Buna karşılık Japonlar savaş alanlarını titizlikle incelemişler, askerlerini tropik bölgelerde savaşacak şekilde eğitmişlerdi.

Malaya'daki İngilizler ise, bu yörenin iklim koşullarına hiç benzemeyen yerlerden toplanmış askerlerdi. Bu yüzden buldukları çevreye hiç alışmıyor, geçilmesi güç bataklık bölgede bir varlık gösteremiyorlardı. Sonuç olarak bu yolda yetiştirilmedikleri için gerilla taktiğiyle savaşmayı beceremiyorlardı.

1940 Haziranından sonra, Avustralya Savaş Kabinisi, İngiltere'nin içine kapanık durumundan ve Uzak Doğu'ya donanma göndermemesinden endişelenmeye başladı. İngiliz ve Avustralya Kuvvetlerinin Japonlara baskı yapmak ve Singapur'u takviye etmek üzere Amerikalılarla birleşmesi teklif edilmişti. Ancak Amerikalılar üzerlerinde

bulunan donanma yükünün zaten ağır olduğunu ileri sürerek böyle bir teklife yanaşmamıştı.

11 Ağustos'ta Avustralya hükümeti, Churchill'den bir mektup aldı. Mektupta, Japonların Avustralya ve Yeni Zelanda'yı istilâya kalkışması hâlinde, İngilizlerin Akdeniz Filosu'yla diğer yedek kuvvetlerinin Avustralya'ya gönderileceği vaad ediliyordu.

Avustralya Hükümeti, Singapur'un tehlikeli bir yer olduğunu ve orada bulunan 8'inci tümenin kaybedilebileceğini biliyordu.

Japon istilâsı başladığı zaman İngiltere gerçekten savaş gemisi gönderdi. Ancak hava desteği olmadıkça bu gemilerin yaran olmuyordu. Nitekim, Repulse ve Prince of Wales isimli iki savaş gemisi, bir gün içinde batırıldı.

Avustralya'ya kütle hâlinde yardım yapılamıyordu. Üstelik Churchill, bir Avustralya ve bir Yeni Zelanda tümenini çölde savaştan Sekizinci Orduyu desteklemek için yedekte tutuyordu.

Japonların Pearl Harbour'a yaptığı baskından hemen sonra, vatan savunması için seferberlik ilân edildi. - Güney Batı Pasifik dahil olmak üzere - ve Sydney'in çevresindeki sanayi bölgeleriyle 100 mil kuzeyde New Castle'a, 150 mil güneyde Port Kembl'a çelik sanayi bölgesine kadar uzanan yerlerin korunması Avustralya savunma planlarına dahil edildi. Eğer Japonlar bir çıkarma yaparsa, çıkarmanın bu bölge dışına yapılacağı ve Japonların askerî birlikleri yok etmek için karadan yürüyecekleri düşünüldü. Melbourne ve Sydney arasındaki bölgenin de savunulması gerekirdi. Ülkenin geri kalan kısımları, bu bölgelere oranla savunmasız sayılırdı.

Birkaç hafta sonra, düşmanın meskûn olmayan

ve hırslice mil uzanan sahillerin herhangi bir yerinde **çıkarma** yapabileceği anlaşıldı. Bunun üzerine 1942 yılı başlarında, kuzey bölgesinin savunma bırakılarak ilk savunma hattının 'Brisbane Ilatif **olarak** tanınan, Brisbane'nin kuzeyinde Oğlak dönencesi boyunca kurulmasına karar verildi.

Jüponların eline düşecek Avustralya'nın ilk önemli dış karakolu, Solomon adalarının kuzeyinde ve Yeni Gine'nin kuzey doğusundaki Yeni Britanya ile Yeni İrlanda adalarının başkenti Rabaul olacaktı. Rabaul, Avustralya Piyade Kuvvetleri'nin bir taburu ve Yeni Gine Gönüllü Birliği'nin kuvvetli bir bölüğü tarafından korunuyordu. Wirraway eğitim uçaklarından kurulu bir filo havadan savunmayı sağlayacaktı. On beşlik iki top denizden gelecek saldırıya karşı yerleştirilmişti. Çoğunlukla sivillerden kurulu Sahil Savunma Örgütünden bir birlik Japon'larla dolup taşan bölgede bırakılmıştı.

Rabaul, 20 ve 22 Ocak tarihlerinde Japon donanma uçakları tarafından bombalandı. O gece bir Japon alayı, Avustralya birliklerince boşaltılmış olan Rabaul'un değişik noktalarında karaya çıktı. Avustralya birlikleri devamlı çekildiler. Japonlar bu harekât hakkında şu bilgiyi verdiler:

«Yeni Gine ve Avustralya istilâ harekâtını kolaylaştırmak üzere bir üs kurmak amacı güden **İşgal** birliklerimiz, düşmanın önemli savunma tesislerini imha ederek onların morallerini çökertmiştir. Birliklerimizin karaya çıkması sırasında Itabaul'da hafif direniş dışında, harekâtın bütün kesimlerinde işgal hemen hemen kansız ve kayıpsız başarılmıştır.»

*

Müttefiklerin Wirrawey uçakları, Japonların

Zero uçaklarına karşı kahramanca savaştılar. Buna rağmen yenildiler. Yalnız iki tane Wirrawey uçağı sağlam kalmıştı. Filo komutanı, Queensland'deki karargâhtan modern avcı uçakları gönderilmesini istemiş ve şu cevabı almıştı:

«Elimizde hiç avcı uçağı yok. Bu yüzden isteğinizi yerine getiremediğimiz için çok üzgünüz...»

19 şubat'ta Japonlar, Pearl Harbour'dan sonraki ilk büyük hava akınını yaptılar. Darwin limanı bombalandı. Pearl Harbour baskınını yapan Amiral Nagumo ve filo komutanı Fùchida, saldırı kuvvetlerine ve uçaklarına yine komuta ettiler... Baskına; Akagi, Kaga, Soryu ve Hiryu uçak gemileri, bombardıman uçakları pike-bombardıman ve avcı uçakları; kruvazörler ve destroyerler katılmıştı. Japon havacıları ÷lkelerinin en usta pilotlarıydı. Hem pike bombardımanında, hem de yüksekten bombardımanlarda, o zamanlar, müteteklerden çok daha başarılı olmuşlardı.

Japonlarla savaşın başlamasından on hafta sonra Darwin'in bombalanması üzerine her an bir istilâ hareketi bekleniyordu. Askerî şefler, hava saldırısının Japon istilâsı için bir başlangıç olduğunu biliyorlardı. Halk, düşman için en elverişli çıkarma noktasının Darwin olduğuna inanıyordu. Çünkü düşman malzeme ikmâli için ancak bu limandan yararlanabilirdi. Gerçekte limandaki tüccar ve donanma gemilerinin, havaalanlarının, hangarların ve şehrin bombalanması, Japonların Timor'a çıkışını gizleyen basit bir şaşırtmaydı. Japonlar terk edilmiş binlerce mil uzaklıktaki boş sahillerden rahatlıkla çıkarma yapabilirlerdi. Avustralya'da her ne kadar seferberlik ilân edil-

misse de, ('.ilimli çok az birlik vardı ve savaş tecrübesi olan bütün birlikler Orta Doğu'da bulunuyor, ya da L5 Şubat tarihinde düşen Singapur'daki çatışmayla uğraşıyordu.

Darwin'de üslenmiş olan Avustralya Kraliyet Hava Kuvvetlerinin (RAAF) elinde onbir Hudson bombardıman ve ondört Wirraway tek motorlu **eğitim** uçağı bulunuyordu. Büyük bir şans eseri olarak da, Java denizinden dönen ve yakıt ikmâli için Darwin'e uğrayan P-40 Kittyhawk Amerikan uçakları da vardı. Limanda Amerikan destroyeri Peary, deniz uçakları bakım gemisi William B. Preston, iki hücum-botu, beş korvet, yirmisekiz tüccar ve donanma gemisi bulunuyordu. En büyük tonajdaki gemi 12.000 tonluk Meigs gemisiydi. Aym zamanda, iki Amerikan Catalina deniz uçağı ile Qantas tipi dört motorlu bir deniz uçağı da bu meyanda zikredilebilir.

Japon bombardıman ve Zero avcı uçakları geldiğinde, beş P-40 uçağı havadaydı. Öteki beş uçak da yakıt almak için alana inmişti. Uçaklar savaşa katılmak üzere havalanmaya çalışırken yerde bomblandılar. Devriye gezen beş P-40 avcı uçağının dördü düşürüldü, biri, iki Zero düşürdükten sonra bulutların arasına kaçabildi.

Bu zayıf karşı koyma hareketi istilâ girişimlerinde kararlı olan Japonları hiç etkilemedi. Meigs ve birkaç gemi ya batırıldı, ya da çok derin yaralar aldı. RAN (Avusturalya Kraliyet Donanması) hastane gemisi Manunda ağır hasar gördü Peary destroyeri batırıldı. Catalinalar tahrip edildi. Yanmakta olan bir geminin dumanları arkasına kaçan Qantas kurtuldu. Japon uçakları denize doğru uzaklaşırken, rıhtımdaki mayın yüklü bir icmiyi de bombalayarak havaya uçurdular. İki saat sonra, yüksekten uçurarak bombardıman

yapabilen yeni Japon filoları göründü. Filolar RAAF Üssünün üzerine gelince bombalarını bıraktılar. Hangarlar, depolar, baraka ve sundurmalar imha, ya da tahribedildi.

Şehre düşen bombalardan da 240 kişi ölmüş ve 150 kişi yaralanmıştı. Japonlar bu akında 150 ton bomba atmışlar ve yalnız beş uçak kaybetmişlerdi.

Darwin baskınında olağandışı bir durum göze çarpıyordu. Limanın girişinde, yüksekçe bir yerde Larrakeyah malzeme depoları vardı. Bunlar ikişer katlı yedi barakadan oluşuyordu. Japonlar bu barakalara bir tek bomba atmamışlardı. Eğer düşman, barakaları kendine saklamayı düşünüyorsa, şehre ihtiyacı yok demektir. Fakat şehir peş peşe iki kere bombalanmış ve halk Darwin'i terke zorlanmıştı. Üst üste iki hava akını yapılmasına bakılacak olursa bunlardan ilki, istilâ öncesi yapılan bir akın olmalıydı. Bu nedenle halkın şehri boşaltarak Adelaide Nehri kıyılarına sığınmasını normal karşılamak gerekirdi. Nitekim siren sesleri bu hareketin başlamasına ve tamamlanmasına işaret oldu.

Müttefik savunma kuvvetlerinde iki sahil bataryası, iki uçaksavar bataryası, Avustralya ve Amerikan topçu birlikleri, iki milis taburu ve bir makineli tüfek alayı vardı. Çekiliş, silâhlı kuvvetler adına sevinilecek bir durum olmadıysa da yine de olumlu bir davranıştır.

Baskın sırasında müttefik savunması büyük bir başarı göstermiş sayılamazdı.

Şehirden ilk uzaklaşanlar, çöp kamyonlarına binmiş insanlardı. Darwin'den yetmiş mil güneydeki ordu üssünün bulunduğu Adelaide Nehri'ne ilk ulaşanlar da onlar oldu.

Çöp **kamyonla** nını dizi dizi arabalar, kamyon-
lur, kamyonetler, at arabaları, bisikletler izledi.
Birçok kişi de at sırtında şehirden ayrılmışlardı.
»Şehri terk edenler bütün mallarını olduğu yerde
bırakmışlardı ve bunlar da sonradan yağma edil-
mişti.

RAAF (Avustralya Hava Kuvvetleri) üssü bom-
balandığı zaman, komutanlarının isteğine uyan
havacılar ormana çekilmişler ve birkaçı Adelaide
Nehri'ne kadar gitmişti.

Dört gün sonra birliklerden 270 kişi eksildi.

Darwin'den güneye doğru yaklaşık olarak 250
mil uzaklıktaki Birdum'a kadar rahat bir demir-
yolu uzanıyordu. Ayrıca Birdum'dan Springs'e va-
ran 500 millik tozlu toprak bir yol daha vardı. De-
miryolu Alice Springs'ten Adelaide'ye kadar gi-
diyordu. İstilâ harekâtına karşı koymaya hazırlan-
ırlarken kadınlarla çocukları bu demiryolu ile
gönderdiler.

*

İstilâ harekâtı henüz başlamamıştı. Bu arada,
baskın koşullarını incelemek üzere bir Kralliyet
temsilcisi gönderildi, ama bu karar çok gerek-
sizdi. Temsilci daha sonra şunları bildirdi:

«Söylentiler çok çabuk yayılmış ve hemen ina-
nılmış, evler alelacele terk edilmişti. Hotel Dar-
win'de masaların üzerinde yarı bırakılmış içki ka-
dehlerini, yarıda kalmış mektupları, düzeltilme-
miş yatakları ve aceleyle kaçıldığı gösteren işa-
irileri gözlerimle gördüm. Öğle üzeri halk, her
türlü araçla şehri terk etmeye başlamış. Hattâ
bazı polislerin halkı şehri acele terke davet ettiği
söylentileri dolaşüyor. Bir polis şefi sıkıyönetimin
ii.uu edildiğini ve polisin askerî yönetim altına gir-

diğini söylemiş. Bir benzin istasyonunun önünde sıralanan uzun bir oto kuyruğu gördüm. Haberi alan vali, yakıt ikmâli yapılmasını yasaklamıştı. Gerçekte, birçok araç değişik yollarla güneye doğru inmeyi başarmışlar. Halkın çoğunluğu yürüyerek, ya da bisikletle gitmiş... Şehirdeki yaşam bir bakıma sönmüş durumda. Yağmalar, hem sivil hem de asker tarafından yapılmıştı. Burada sıkı bir yönetim uygulanmış olsaydı, böyle olaylar meydana gelmezdi.

Vali, askerî birliği polise yardımcı olmak üzere görevlendirmiş ancak, valinin elinde yeterli araçların olmadığını tahmin ediyorum...»

Bütün bunlar yüz kızartıcı olaylardı... Bazı askerî polisler halkı, şehri terk etmeye zorlarken, bazıları da halkı yoldan çevirip şehre göndermişti... Askerî polisler de yağma olaylarına katılmışlardı. Erkeklerin birçoğu şehirden ayrılmamış ve orduya gönüllü yazılmıştı. Yerlilerin çoğunluğu paniğe kapılmadan şehirde kalmış, sonradan köylerine dönmüşlerdi.

Düşman, Timor'da kurduğu yeni üssünden Darwin ve çevresine akınlar düzenledi. Ancak bölgeye, Kittyhawk Amerikan uçakları gelmişti. Bu sayede üsler fazla zarar görmekten kurtulmuşlardı.

*

Alman - Rus Savaşında, Ruslar geri çekilmek zorunda kaldıkları vakit, terk ettikleri yerlerde (Çorak Arazi) metodu uygularlardı. O zamanlar bütün dünya basınında geniş yer alan bu metoda göre düşmana yarayabilecek ne varsa yakıp yok edilir, eti yenebilir hayvanların hepsi öldürülürdü.

Darwin bölgesinde geniş ölçüde domuz ve öteki kasaplık hayvanlar yetiştirilmekte ve bitkisel yi-
<<<k maddeleri üretilmekte idi. Rusların bu ünlü
(Çorak Arazi) metodu, Yeni Güney Wales bölge-
sinde benimsendi. Çok ilkel biçimde de yürürlü-
ğe kondu.

Mart 1942 de, Camberra'da çıkan «Hansard» gazetesini, bu nedenle geçen tartışmalarda üyelerden Mr. Anthony'nin yaptığı konuşmayı şu şekilde özetliyordu:

«Rusların (Çorak Arazi) politikası Yeni Güney Wales Hükümeti tarafından çok kaba ve ilkel şekilde uygulanmıştır. Halk, düşmana yarayabilecek her şeyi tahrip etmeye zorlanmıştır. Polis şefleri taşraya gönderilmiştir. Çiftçilere bütün besin hayvanlarını öldürmeleri, ekinlerini yakmaları tavsiye edilmiştir. Öte yandan, Devlet yetkilileri halka, yerlerinden kıvılcıdamamaları gerektiğini öğütlemişlerdir.»

*

O günlerde Parlamento, Singapur'daki Müttefik Birlikleri Komutanı Tuğgeneral Benett'in hiç bir **tarafa** haber vermeden yerinden ayrılmış olması olayını tartışmakla meşguldü.

Parlamento üyelerinden bazıları, emrindeki birlikleri başsız bırakarak, âdeta kaçar gibi oradan ayrılmış olmasını acı acı eleştiriyordu. Bir kısmı da Generalin, Japonların savaş taktiği ve özellikle orman çarpışmalarında uyguladıkları sistem hakkında verdiği bilgilerin çok yararlı olduğunu ileri **Buruyorlardı**. General, bütün Japon stratejisini **kapsayan** bir de rapor vermiş ve tecrübeye dayalı **çok** yararlı tavsiyelerde bulunmuştu.

Tuğgeneral Benett'in önerilerine uyularak seri

halinde Sten ve makinelitüfek yapımına hız verildi.

O zamana kadar endüstrisi hiç de ileri düzeyde olmayan bir ülkenin, çatışmaların başlamasından sonra iki yıl içinde her türlü savaş araç ve gereçleri üretiminde gösterdiği başarı çok yüksek olmuş, dikkat çekici sonuçlar vermeye başlamıştı.

Ekonomi Danışmanı Profesör Copland, bu husustaki çalışmaları ve başarıları şu biçimde özetlemiştir:

«Gemi inşaatı, her türlü savaş araç ve gereçlerinin yapımı için ağır çelik endüstrisinin kısa zamanda kurulması gerekli hale gelmiştir. Bundan başka dokuma, tel, rulman, kimyasal maddeler, cephane, patlayıcı maddeler, küçük silâhlar, uçaksavar topları, hassas aletler, optik malzeme, zırhlı savaş araçları, hafif tanklar, telsiz cihazları ve gerekli başka aletleri yapacak fabrikalar kurulmuştur.

Bütün bu endüstri dallarının kuruluşunda ve kısa zamanda üretime geçilmesinde Avustralya işçilerinin gösterdiği yetenek ve içten gelen istek, elde edilen inanılmaz başarı, değişik branşların başına getirilen uzmanları bile şaşırtmıştır.

Savaşın patlak verdiği sıralarda özellikle makine yapımı endüstrisinde pek ilkel bir bilgiye sahip olan Avustralya işçisi, bu büyük aşamaya ayak uydurmasını bilmiştir.

O zamana kadar makine yapabilen ancak dört fabrika vardı. 1940 yılı sonlarında bu branşa giren fabrika sayısı 30'a yükseldi. 1940-41 yıllarında cephane üretimi 1938-39 yıllarındakinin onsekiz katma yükselmiştir. Bu endüstri dalında çalışan işçi sayısı da kırkbini bulmuştur.»

1939 yılında, Amerika, İngiltere ve Hollanda

anısında Japonya'ya savaş malzemesi satmamak için izin vermemek hususunda bir anlaşma vardı. Unna, karşılık Avustralya pik demiri ihracına izin **vermişti**. Hattâ yalnız demir cevheri ihracatiyle kalınmıyor, bazı makine parçaları da satılıyordu. Bunların karşılığında da Japonya'dan ucuz oyuncak ve bazı ufak tefek emtea da almıyordu.

1941 yılı sonunda, yerli yapı Beaufort uçaklarına, yine yerli yapı çift Wasp motorları takıldı. 500 Wirraway eğitim uçağı (Amerikan deniz uçağı - 33 Harvard tipi) yüzlerce Tiger Moth ve Wackett uçakları hazırlandı. Wirraway uçak parçaları ve Wasp motorları kullanılarak Boomerang avcı uçaklarının yapılması planlandı. Mayıs 1942 sonunda, yapım onaylandıktan sonra, ilk Boomerang avcı uçağı tecrübe uçuşu yaptı. Ondan sonra, Darwin, Perth, Townsville, Brisbane ve diğer güney üslerinde birçok US ve RAAF Kittyhawk, Airacobra, Hudson ve Uçan Kale bombardıman uçak filoları hazırlandı. Wirraway'lerin çoğu, ya bir gözlemci ya da öğretmenle uçuyor ve eğitim alanında kullanılıyordu. Aynı zamanda, uzun deniz keşif uçuşları için kullanılan bir düzine kadar Catalina deniz uçağı da vardı.

Kraliyet Avustralya Donanması dünyanın her yerine dağılmıştı. Çoğunlukla İngiliz Donanmasıyla birlikte Akdeniz'de dolaşıyordu. İtalya'nın savaşa girmesinden kısa bir süre sonra, 19 Temmuz 1940 tarihinde Sydney Kruvazörü, İtalyan Bartolomco Colleoni Kruvazörü'nü, Akdeniz'deki görevi sırasında batırdı. Daha sonra Avustralya birlikleri Malaya'ya, gemilerden bir kısmı da **Avustralya** karasularına gönderildi. En ağır gemiler doruk kruvazördü. Bunlardan biri olan Sydney, 19 **Kasım** 1941 tarihinde, Batı Avustralya sahillerinden yüz mil açıktaki, Straat Malaka adlı ve Hollan-

da bayrağı çekmiş Alman korsan kruvazörü Kormoran tarafından batırıldı. Sydney Kruvazörü Komutanı, Hollanda bayraklı bu geminin niçin orada bulunduğunu karargâhtan sormak gereğini duymamıştı. Bütün silâhları hazır olarak parola sormak için yaklaştığı anda Kormoran ateş açmıştı.

Donanma Tarihçisi, (Savaş sırasında her olayı ince ayrıntılarına kadar dakikası dakikasına bir deftere kaydeden ilgili subay) bu çatışmayı şöyle yazmıştı:

«Atış isabetliydi. Ateş açılmasından dört saniye sonra Sydney'in Kaptan Köprüsü, seyir kulesi hasar gördü. İki gemi arasındaki uzaklık 1.640 yarda civarındaydı. Mesafenin kısa olması nedeniyle, Kormoran, uçaksavar silâhları ve sancak tarafındaki 8 mm.lik toplarıyla Sydney'i dövdü. Birkaç saniye süreyle Sydney bu salvo ateşine karşılık veremedi. Görünüşte Sydney'in ön taretleri harabolmuştu. Fakat Alman gemisinin beşinci ya da altıncı salvo ateşinden sonra, kıç güvertedeki taretlerin ön tarafta bulunan (X) taretini ateş açmış ve isabetli atışlarla Kormoran'ın bacasını ve makine dairesini vurmuştu. Bu sırada korsan savaş gemisinden atılan iki torpil Sydney'e isabet etmişti.

Kormoran, bacasına kadar suya gömülü olduğu hâlde dönüp Sydney'e bindirmek istemişti. Fakat iki gemi de yanıyordu. Ve Sydney ağır ağır uzaklaşırken öteki toplarını da ateşleyip gözden kayboldu. Son olarak uzakta, Güney, güneydoğu rotasında gittiği görüldü.

Gece saat 22 sıralarında, uzaktan görülebilen parıltılarla o hâlâ su üzerindeydi. Daha sonra parıltılar da seyrekleşti ve **tamamen** silindi. Makineleri parçalanmış olan Kormoran da sulara gömül-

muş olmalıydı. (Jünkü bir süre sonra 70 kişi dışındaki bütün tavlaları denizden toplanarak kurtarılmıştı. Sydney'e gelince, onun mürettebatından kimse sağ kalmamıştı.»

*

Pearl Harbour Baskını'ndan önce ve sonra, üç büyük donanma ağırlıklarını Pasifik Okyanusu'na vermişlerdi. Japonlar ve İngilizler asıl savaş silâhlarının gemiler olduğuna inanıyorlardı. Mütefik donanması ilk birkaç hafta seri hâlinde yenilgiler alıyordu. 10 Aralık'taki harekât hakkında, Genzan Hava Kuvvetleri 2'nci Filo Komutam Teğmen Sadao Takai şöyle yazıyor:

«Bombardıman uçağımızın burnundan, düşman donanmasını görebilmek için bakıyorduk. Herkes, İngiliz savaş gemilerini ilk görmek şerefini kazanmak istiyordu... Alçak bulutlar görüşümüzü engelliyordu. O sabah Saygon'dan ayrılalı tam beş saat olmuştu. Düşman donanmasının her an ortaya çıkması bekleniyordu. Sinirliydim ve ellerim titriyordu. Ama duygularımı içimden söküp atamıyordum. İnsan, bir yarışa girdiği zaman da aynı duygularla dolup taşar. Saat tam 13,03'te önümüzdeki beyaz bulutların ötesinde siyah bir leke görüldü. Düşman 25 mil kadar uzaktaydı. Evet... O görünen düşman gemileriydi... Uzun zamandan beri beklenen Prince of Wales ve Repulse!.. Binbaşı Nakanishi 'saldırı düzenine geçilme-si, emrini verdi... Bunu biraz sonra verilen 'dalış emri izledi... Düşman uçaklarıyla çatışma söz konusu olmadığı için rahatça saldırabilirdik. Koordinatlarımızı 1'inci Filonun koordinatlarına ayarlayarak, gemileri iki kanattan torpilleyecek şekilde denize doğru süzüldüm, 1'inci Filo dört mil kadar solda, düşman gemilerinin önünde dönüp du-

ruyor ve torpillerini atmak **için** harekete geçmek üzere görünüyordu...»

Savaş gemilerini korumak üzere avcı uçakları yetiştığı zaman iki gemi de batmış, 2.921 kişilik mürettebattan, Amiral Phillips de dahil 840 kişi ölmüştü. Buna karşılık düşman sadece üç uçak kaybetmişti.

Beri taraftan Malaya'dan güneye doğru uzanan adalar zinciri boyunca hızla ilerleyen ve Japonlara karşı koyacak Amerikan, İngiliz, Avustralya ve Hollanda kruvazörleriyle destroyerlerinden kurulu bir filo vardı. Filo Komutanı Hollandalı Tuğamiral Doorman, iki Amerikan kruvazörü ve destroyerini hava akınları sırasında kaybetmişti.

27 Şubatta Tuğamiral Doorman'm 5 kruvazörü ve 9 destroyeri, Java'ya doğru ilerleyen Japon çıkarma gemilerini korumakla görevli, Tuğamiral Nishimura komutasındaki 4 kruvazör 13 destroyerden oluşan bir düşman filosu ile savaşa tutuştu.

Müttefikler yönünden durum çok berbat. 20 cm.lik toplan bulunan iki kruvazörden Amerikan Houston savaş gemisi, bir hava akını sırasında hasar görmüştü. Başka bir şanssızlıkları da, onların hava ve stimle çalışan torpillerine karşılık Japonların sıvı oksijenle çalışan ve çok az iz bırakan torpilleri saatte 49 mil hızla, yaklaşık olarak 20 kilometreye, 36 mil hızla 40 kilometreye ulaşabiliyordu. Çok hızlı seyreden bu Japon torpilleri savaşın denizlerde kullanılan gizli bir silâhiydi.

İngiliz Savaş gemisi Exeter, uzaktan atılan beir torpille yaranınca, Avustralya savaş gemisi Perth, sis perdesi yapmak için geride kaldı. Bir İngiliz destroyeri sis perdesinin arkasından fırlayarak saldırdı, ama üç düşman destroyerıyla karşılaştı. O gece bir destroyer mayına çarparak

battı. Bir süre sonra da Java ve De Ruyter adlı Hollanda kruvazörleri torpillerle batırıldı. Filo Komutanı Tuğamiral Doorman öldü. Artık Perth gemisinin Komutanı Waller için çekilmekten başka yapılacak iş kalmamıştı. Komutan Waller, çekilme kararını şöyle yazdı:

«Karşımda altı kruvazör, (böyle zannediyordu) ve 12 destroyer vardı. Kruvazörlerden birinin batmış olması muhtemeldi. Japonlar havadan yaptıkları keşiflerle zaten kedi-fare oyunu oynuyorlardı. Düşmana saldırmanın zararımıza olacağı düşünüyordum...»

Böylece Java denizindeki savaş sona ermişti. Bununla beraber, Perth ve Houston için daha henüz savaşın sonu gelmemişti.

Ertesi gece, iki kruvazör Sunda Boğazı'nı geçerken, Banten Körfezi'ne istilâ çıkarması yapan Japonlarla karşılaştı. Bölgede bir nakliye gemisi, birkaç kruvazör ve bir düzine kadar destroyer vardı. Destroyerler her yönden saldırıyor, kruvazörler görebildikleri her hedefe ateş açıyorlardı. Çıkarma gemilerinden biri batırıldı, üçü yaralandı ve bir saat süren savaş sırasında bir kruvazörle üç destroyer isabet aldı. Houston'un cephanesi bitmek üzereydi ve Perth, toplarıyla manevra mermisi, onluk toplarıyla havaî fişek atarken torpillendi. Komutan Waller:

— «Tanrım! Torpillendik!.. Gemiye terk edin!..»
Emrini vermek zorunda kaldı.

Houston birkaç isabet birden aldı isabet aldıktan sonra gemide yangın çıktı. Sonunda yeniden torpillenerek batırıldı. Her iki gemi kaptanı da gemileriyle birlikte battılar.

İki geminin toplam 1.100 tayfası çatışma sırasında öldü. Esir almanlar da esir kamplarında öl-

dürüldü. Ertesi sabah aynı felâket yaralı olan Exeterle iki refakat destroyeri üzerine çöktü. Bütün müttefik filosundan yalnız dört Amerikan destroyeri kurtulup, Pertlı'nın limanı olan Fremantle'ye sığındı. Avustralya'nın kuzeyindeki denizi kontrolleri altına alan Japonlar, Hint Okyanusuna bir korsan filosu gönderdi ve Tijilatjap limanına yapılan tek baskında, 17 gemi batırıldı; bu çarpışmada hasar gören gemiler de kaptanları tarafından batırıldı.

O sıralarda bir başka çarpışmada Avustralya donanmasıyla Japonlar arasında oluyordu. Bir tanker, bir ikmâl gemisi ve iki mayın tarama gemisine refakat eden, Avustralya Donanması'nın küçük bir korveti olan Yarra, üç kruvazör ve iki destroyerden kurulu düşman filosuna karşı kahramanca savaştı. Önyüzbaşı Rankin, konvoya dağılma emri verdi ve usule uygun olarak konvoyu sis perdesiyle korumaya çalıştı. Fakat içinde bulunan koşullara göre, sonuç değişmeyecekti. Yarra ve konvoy, Japon destroyerlerinin deneme yaptıkları bir hedef oldu... Aslında kruvazörlere gerek kalmamıştı. Batan gemiden kurtulan bir denizci şu raporu verdi:

«Japonlar donanmalarının ne kadar güçlü olduğunu göstermek için bizi güverteye çıkardılar. Deniz üstünde kalan tek gemi Yarra korvetiydi ve alevlerle kaplıydı. İM destroyer, Yarra'nın çevresinde dolaşıyorlar ve üzerine ateş kusuyorlardı. Arada sırada kara dumanların arasından gördüğümüz kadariyle Yarra da onlara karşı kıymaya çalışıyordu. Üç kruvazör sıra halinde sahneden uzaklaştı. Yarra'yı son gördüğümde bir duman yığını içindeydi, ama verdiği savaş hepimizi etkilemişti.»

Yarıra'nın 151 tayfasından sadece 13 kişi kurtulabildi,

Do¹¹ Hindistan'daki Hollanda adalarını altı ay içinde işgal etmek isteyen Japonlar, işgali üç ayda tamamladılar.

Müttefik donanması Fremantle deniz üssünde toplandı. Kuzey Avustralya suları düşman tarafından kontrol edilen tehlikeli sulardı. Güvenlik içinde bulunan denizler ve limanlar yalnız işgal bölgesinden çok uzakta bulunan Fremantle, Adelaide ve Melbourne arasında kalan bölgelerdi.

ikinci Bölüm

KORAL DENİZ SAVAŞI

Koral Deniz Savaşı'nın başlamasından birgün önce, Senato'da çok tartışmalı ve gergin saatler yaşandı. Gündem dışı bir konuşma yapan Senatör Lamp, komünizme karşı sürekli yayımda bulunan haftalık Sydney Gazetesi sahibi, başyazarı ve yazarları hakkında ağır suçlamalarda bulundu. Senatör, ayrıca bu gazete idarehanesiyle Avustralya'daki bütün faşistlerin evlerinde sıkı bir arama yapılmasını öneriyordu. Bu yerlerde gizli Japon yapısı alıcı-verici telsiz apeareleri bulunabileceğini ileri sürerek, haftalık Sydney Gazetesi ile, şehrin varoşlarında bir evin adresini veriyordu. Bu da gazete sahibinin evinin adresiydi.

Adı geçen haftalık gazetenin yazı kadrosunda çalışanların hemen hepsi askere alınmış oldukları için Senatör Lamp'm bu ağır suçlamalarına gereken cevap verilemedi.

Ayrıca konuşmacı, Parlamentoda büyük nüfuz sahibi olduğu için de bütün otoritelerce korunuyordu. Fakat birkaç gün sonra McLeay adında başka bir senatör, Lamp tarafından suçlanan gazete ve gazetecilerden yana çıktı. Gazetenin başyazarı hakkında da şöyle bir açıklama yaptı:

«Suçlanan başyazar, geçen savaşta, Avustralya Ordusu'nda düşmana karşı **kahramanca** döğüşmüş bir adamdır. Halen de iki oğlu askerlik görevlerini yapmak üzere Ordu'da bulunmakta ve vatanları için çarpışmaktadırlar.»

Senatör Lamp'm sözlü saldırısı, hem temsilci-

ler meclisinde hem de parlamentoda yapılan tutarsız tartışmaların tipik bir örneğiydi. Düşman **istilâ** için burunlarının dibinde beklerken, dünya ulusları büyük bir savaş verirken, parlamentoların aşırı kıskançlık nedenleriyle birbirleriyle tartışmaları yersizdi. Avustralya Ordusu'na küçük Silâh yapan Lithgow silâh fabrikasında Mühendisler Birliğinin sürdürdüğü grev karşısında parlamentonun sesi çıkmamıştı.

Nisan ayında Japonlar Hollanda Yeni Gine'sine ve Bougainville Adasına kuvvet çıkarmaya başlamış, İngiliz savaş gemileri Dorsetshire, Cornwell, Hermes ve Hollyhock, Hint Denizi'nde batırılmış, Amerikalılar Bataan'da teslim olmuş, hava baskınlarında İngilizler binlerce ölü vermişti. Oysa Parlamento hâlâ tutarsız tartışmalar içindeydi:

Mr. Watkins:

— «Hotel Canberra'nın askerlere açık olduğunu bildiren Ordu emrinin neden çıkarıldığını merak ettim. Anladığıma göre, yasaklama kaldırılmıştır. Acaba, Savunma Bakanı bunun nedenini Parlamento'ya açıklayabilir mi?»

Mr. James:

— «Yasaklama subaylar için de var mı?»

Mr. Watkins:

— «Hayır.»

Politikacıların, resmî görevlilerin ya da gazetecilerin önünde konuşulmayan 'Brisbane Hattı' konusu, Savaş Kabinesinde görüşülüyordu. Her eyalet savunmayı şart koşuyordu. Üstelik her biri de öncelikle kendi bölgelerinin korunmasını istemekteydi. Amerika kadar geniş olduğu hâlde sadece 7.000.000 nüfusu olan bir ülkenin savunulması kolay bir iş değildi. Üstelik en iyi askerleri de Şu hat ayında sevkedilmek üzere Suriye'de bekli-

yordu. Hava gücü yetersizdi, donanması zayıftı. Askerî Harekât Değerlendirme Dairesi şöyle bir yorum yapıyordu:

«Bir gün bir düşman çıkarma birliği ordumuzu üzerine çekme hareketinde bulunacaktır. Bunun için de, bizce çok önemli ve savunulması gerekli olacağını tahmin edeceği bir yeri seçecektir. Bu hedef, savunulması güç Avustralya'nın coğrafî, stratejik ve ekonomik yönden en can alıcı noktalarından biri olacaktır. Bu suretle bizi kendisine saldırmaya mecbur edecek ve ordumuzu orada yenecektir.»

Hedefin, Avustralya nüfusunun üçte birinin oturduğu, kömür madenleri, çelik endüstrisi ve diğer endüstri merkezlerinin yoğunlaştığı Newcastle - Sydney - Port Kembla' yöresinin 200 mili bulan sahili olacağı açıkça belliydi. Yeni kurulan uçak endüstrisi tesisleri, Melbourne bölgesinde bulunuyordu. Askerî Harekât Değerlendirme Dairesinin başka bir yorumu da şöyleydi:

«Bu nedenle, Avustralya Kara Kuvvetlerinin belli bir bölümünün görevi bu can alıcı noktaları savunmak olmalı, asıl kuvvetler de, düşman saldırısının yönü kesinleştiğinde, ona karşı koymak ve püskürtmek için hareket hâlinde bulundurulmalıdır.»

Bu plânlar Japonların savaşa katılmasından önce yapılmış, daha sonra değiştirilerek, Melbourne ve Brisbane de savunma bölgesi içine alınmıştı. Daha sonra Savunma Bakanı, Avustralya'nın her kalabalık bölgesinin savunulması gerektiğini öne sürdü. Bu iş için çok miktarda silâha ihtiyaç vardı. Ordu komutanları tankların gelmesini bekliyorlardı. Asıl önemli olan bütün teşhizatı ve silâhlarıyla Orta Doğu'dan dönmesi beklenen 6'ncı ve 7'nci Tümenlerdi. Hava akınlarına karşı savun-

mak **K** in genel parklarda sığmaklar yapılmıştı. **Birinci Dünya Savaşma** katılan eski askerler Gömüüüü **Savunma Kolordusu**'nu kurmuştu. Kadınlar **Ordusu**, Kadınlar Hava Kuvvetleri, birçok kadın **gruplarından** kuruluşlar vardı. Hattâ gerçekten tüfek kullanabilen kadınların toplanmasıyla bir Lejyon hazırlanmıştı.

tik Amerikan birliklerinin Avustralya'ya gelişi tamamen bir rastlantı olmuştu: Amerika Kruva-zörü Pensacola'nın refakatinde Filipin'ler'e gitmekte olan dört gemi, Filipinlerin Japonlar tarafından işgali üzerine Brisbane'ye gitmek zorunda kalmıştı. Gemilerde 4.500 asker, genellikle yer personeli vardı. Sahra topçu birliği, cephane, motorlu araçlar, yakıt ve altmış Kittyhawk avcı uçağı bulunuyordu. Avcı uçakları Brisbane'de monte edildi ve bir kısmı Java üstlerinde kaybedildi. Ertesi haftalar başka birlikler ve avcı uçakları geldi. Şubat ayı içinde Avustralya'ya 20.000'den fazla Amerikan askeri gelmişti ve daha da gelecekti.

Bu konuda resmî kayıtlar şöyledir:

O yılın Aralık ayı başında Roosevelt ve Churchill arasında Washington'da bir konferans düzenlenmiş, bu toplantıya Amerikan ve İngiliz Kurmay Başkanları da katılmışlardı.

Bu önemli toplantıda alman kararlar arasında, Amerika ile İngiltere'nin, stratejik komutanlıklara verilecek araç ve gereçlerle onların dağıtımıyla ilgili anlaşmalar bulunmaktadır.

Yine bu toplantıda araç ve gereçlerin Amerikan ve İngiliz Kurmay Subaylarından kurulu bir komitenin kontroluna verilmesi kararlaştırıldı. Bu Komuta ünitesi ABDACOM (Amerikan, İngiliz, Hollanda, Avustralya) adı altında birleştirildi ve General Wavell'in komutasına verildi. ABDACOM

bölgesindeki olaylar zinciri, kısa ve şanssız oldu; çünkü Malaya'da durum hızla karışıyordu ve ordunun dağıtımıyla ilgili yeni plânlamanın yapılması gerekiyordu. 13 Şubat'ta General Wavell, Sumatra ve Java'nın elden çıkacağını önceden kestirip 6'ncı ya da 7'nci Avustralya tümeninin (o sıralarda iki tümen de Sumatra'ya sevk edilecekti) veya her ikisinin de Burma'ya çevrilmesini öngören bir teklif yaptı. Bu teklif üzerinde henüz bir karara varılmadan önce, Amerikan Savaş Dairesi piyade birliklerinin, hava filolarını ve uçaksavar bataryalarını da Avustralya'ya göndermeye karar verdi. Bu karar üzerine 41'inci Tümen'e ve yedek birliklere hemen hareket emri verildi. Böylece, 19 Şubat'ta nakliyat başladı. Bu kararlar, Amerikan stratejisinde yeni bir aşama görüldü. Avustralya birliklerinin Burma'ya çevrilmesi sorunu ortaya çıktığında, hem Churchill hem de Roosevelt, Avustralya Başbakanını anlaşılmaya çağırdılar. Başbakan böyle bir teklife karşıydı. Amerika Cumhurbaşkanı; Avustralya, Burma, Hindistan ve Çin'de kurulacak Müttefik üslerinin savaşın yükünü büyük ölçüde bölceğini belirterek, 'coğrafi yönden' Amerikalıların Avustralya'ya ve sağ kanadın korunmasına yardımcı olabileceğini söyledi...

Avustralya Başbakanı, Churchill'den başka bir söz daha aldı:

«Nisan'm sonlarında ve Mayıs'm başlarında, zırhlı tümenlerimizden biri Ümit Burnu'ndan do-laşacak. O zamanlar Ümit Burnu, İngiltere - Kuzey Afrika arasındaki en emin yoldu. Eğer, bu sıralarda, Avustralya ağır bir şekilde istilâya uğrayacak olursa, bu tümeni hemen yardımınıza göndereceğim. Tabii, yöresel istilâ girişimlerinde zırhlı tümenin gönderilmesi söz konusu olamaz.

İ.İ.K.İ.T, efter Avustralya, sekiz ya da on Japon **tümen** in in istilâsına uğrayacak olursa, bu yardıma fUvenebİlirsiniz. Bu yardım, Doğu'ya gönderdiğimi/ İmlikler için de geçerli sayılacaktır. Bununla **birlikte**, yaptığınız yoğun çalışmalara ve Birleşik Devletlerin yardımına bakılacak olursa, buna ihtiva e göstereceğinizi pek sanmıyorum.»

Modern avcı ve bombardıman uçakları dışında, Avustralya'nın en çok ihtiyaç duyduğu savaş aracı tanktı. Bu da dışarıdan ithal edilmesi gerekiyordu. Nisan ayında, Avustralya'da 89 M3 hafif, 12 Matilda, 30 M3 Orta, 2 AC-1 (Avustralya yapısı) ve 52 ikikişilik tank olmak üzere 185 tank; yeteri kadar cephane 600 kadar da sahra topu vardı. Ayrıca bu kuvvetlere, 8 piyade tümeni bir zırhlı ve iki motorize tümeniyle bir de henüz tamamlanmamış Amerikan Tümeni ilâve edilmişti. Bir başka Amerikan tümeni de Mayıs ortalarında gelecekti. 6'ncı Tümen'in bir tugayı Ortadoğu'dan hareket etmişti. Bu tugay bir bölük komandoyla birlikte Kuzey bölgesindeki Darwin ve civarına gönderilecekti. Tümenin diğer iki tugayı da Seylan'a çevrilmişti. Ordunun asıl kısmı, istilâ için önemli bir bölge olan Queensland'da toplanıyordu. Queensland, Cape York Yarımadası'nın burnundan 260 mil doğuda kalan Yeni Gine'nin güneydoğu sahilindeki ana üs olan Port Moresby'ye, bir milis tugayı ve bir bölük komando gönderilecekti. Tobruk'ta kahramanca dayanan 9'uncu Tümen, Ortadoğu'da kalacak ve Rommel'in püskürtülmesinde önemli rol oynayacaktı.

Milisler Avustralya içinde kalacak ve yalnız Avustralya'nın savunması için savaşıacaklardı. Genellikle milislerin morali zayıftı. Dudley McCarthy Resmî Tarih kayıtlarına şöyle geçti:

«Bazı Amerikalı, Avustralya'n askerî yetkililer

ve siyasî çevre liderleri Milislerden, 'Vatan Savunma Grubu', 'yetersiz ve disiplinsiz', 'İkinci cephe', kısmen eğitilmiş ve donatılmış gibi terimlerle söz ediyorlardı. Fakat böyle terimler, asılsızdır, ilginç soruları cevapsız bırakır ve daha derinden bir incelemeye yol açar. Aralık ayı içinde milislerin eğitimi çok yaygın olarak değiştirilmiştir. Milislerin özünü meydana getiren çok üstün nitelikte subaylar ve çavuşlar vardır ve bunlar daha yaşlıdır, ama 1914-18 savaşıma katılmış oldukları için tecrübelidirler. Bu kişilerin arasında Freeman, Holland, Langley gibi adamlar vardır ve yirmi yaşlarındayken taburlara ya da hafif süvari alaylarına komutanlık etmişlerdir. Queensland'da bir tabura komuta eden H.W. Murray tabur komutan vekili Binbaşı Towner Victoria nişamıyla onurlandırıldılar. Ocak ayından beri, tümen komutanlığına Kuzey Afrika, Yunanistan ve Suriye'den Robertson, Clowes, Savige ve Murray gibi subaylar katılmıştır. Nisan ayında, milislerin içine her türlü eski subaylar sızmaya başlamıştır. (Meselâ Mayıs ayı içinde altı milis piyade tugayına 6'ncı ve 7'nci tümen tabur komutanları, komuta etmeye başlamıştı.) Bu aya kadar geçen sürede milis her türlü tecrübeye sahip, dövüşken birlik hâlini almıştır.»

Japonlara göre, Pasifik Okyanusunun bu kadar derinlerine böylesine kolay ve güvenlik içinde girmek inanılmayacak bir olaydı. Japonlar, Ocak ayı içinde ülkelerinden binlerce mil uzakta olan Yeni Gine'nin kuzey sahillerine çıktılar. Şubat ayında, Rabaul'daki deniz ve hava üslerinin yeni sahibiydiler. Sonra, Timor ve Celebes Adalarına çıktılar,

Pasilik boyunca her yanda karakollar kurmaya başladılar.

.Japonlar Port Moresby'yi de aldıktan sonra aslan planlarının birinci bölümünü tamamlamış oluyorlardı. Güney Pasifik Japon donanma ve havvi kuvvetlerinin kontroluna girince, Avustralya müttefiklerden kopmuş olacak ve böylece kıta, müttefikler tarafından misilleme üssü olarak kullanılamayacaktı. Pasifik saldırılarının planlayıcı ve yaratıcısı Amiral Yamamoto, Port Moseby'nin diğer zayıf korunan adalar gibi kolayca alınabileceğini düşünmüş olmalıydı. Rabaul'u donanma-hava üssü olarak kullanıyordu ve donanması Batı Pasifik'te serbestçe dolaşabiliyordu. Port Moseby, Rabaul, Solomon adaları (ve Yeni Kaledonya, Samoa ve Fiji adalarını aldığı zaman) elinde olduktan sonra, Kuzey Avustralya'ya yaptığı hava akınlarını çoğaltabilir ve doğu deniz hattını kontrolü altına alarak, Avustralya'ya yapılan Amerikan yardımını kesebilir, hattâ Avustralya'yı savaş dışı bırakabilirdi. Yamamoto'nun kendisine güveni çok aşırıydı. Çünkü 1 Mayıs'a kadar geçen süre içinde yalnız 23 savaş ve 67 nakliye gemisi batırmıştı. Bunlardan hiçbiri destroyerden büyük değildi.

Donanma ve ordu kurmay heyetleri plan yapıyorlardı, ama dâima Japon Birleşmiş Filo Komutanı Yamamoto'nun etkisi altında kalıyorlardı. Amiral Yamamoto başarılarını sürdürebilmek için Amerikan Donanmasını batırmanın gerekli olduğuna inanıyordu. Bunu yapabilmek için de önce Amerikan nakliye gemilerini yok etmesi gerekiyordu. Bu nedenle, mümkün olduğu kadar çok ada ele geçirip üs kurmasının gerekli olduğu, özellikle Hawaii'yi bombardıman edebilecek uzaklıkta bulunan Johnson ve Midway adalarını ele geçirmek istiyordu. Bu taarruzlar yapıldığı ve bu

yerler ele geçirildiği takdirde Amerikan nakliye gemilerini avlamak kolaylaşacaktı.

18 Nisan tarihinde bir uçak taşıt gemisinden havalanan B-25 Mitchell bombardıman uçaklarının Tokyo'yu bombalaması Japonya'da şaşkınlık uyandırdı.

Japonların Solomon adalarında üsleri vardı. Moresby çıkarması için 9 gemiye görev vermişlerdi. Ayrıca Louisiades'te bir üs kurmayı tasarlıyorlardı.

Öte yandan Amerikan Deniz Kuvvetleri de, artık Pasifik'i başıboş bırakmayacaktı. Pasifik Donanması Komutanı Amiral Nimitz, üstelik elinde büyük bir koz bulunduruyordu. Bu koz, Japonların en önemli saydıkları çıkarmanın yerini belli eden şifrenin çözülmesiydi. Evet, Hawaii'deki Donanma Haber Alma Örgütü, uzun süredir bu işle uğraşıyordu. Nihayet Japonların bir hafif, bir ağır taşıt gemisi, iki kruvazörle Port Moresby'ye çıkarma yapmak üzere yola koyuldular.

Nimitz şifre yoluyla ayrıca düşmanın Koral Denizi Savaş Plânını da öğrendi.

Amiral Nimitz iki filo hazırladı ve bunları Lexington'la Yorktown uçak gemilerine bağladı. Uçak gemilerini koruyan ağır kruvazörler ve destroyerlerden kurulu bu iki filoya Amiral Fitch ile Fletcher'in komutasına verdi. İki filo yolda, Tuğamiral Crace'in komutasındaki Australia ve Hobart kruvazörleriyle buluşacaktı. Amiral Crace'in emrine ayrıca Amerikan Chicago'yla Perkins destroyerleri verilmişti.

Filolar, Yeni Gine'nin doğu ucundan Yeni Kaledonya'ya kadar Avustralya'nın kuzeydoğu sahillerini yalayarak uzanan 'Koral Denizi'ne hareket emrini aldı. İki filo 1 Mayıs'ta Yeni Kaledonya'da

yakıl, ikmalini yaptı. İki gün sonra Fletcher, hazırıldı. Hu sırada Japonların, RAAF Catalina uçaklarının yakıt ikmâl üssü olan Tulagi'ye çıkarma yaptığını haber aldı ve ertesi sabah Yorktown'-(lan kalkan pike-bombardıman uçakları bir düşman destroyerini tahrip etti, birkaç mayın tarama gemisiyle çıkartma gemisini batırdı...

Bu, küçük bir zaferdi...

Yorktown, Lexington uçak gemisine katılmak üzere geriye döndü. Japonlar radyo konuşmalarını kesmişlerdi. İşgal kuvvetleri yapma sis bulutları arkasına iyice gizlenmişlerdi. Hiç birisinin yerini görmeye imkân kalmamıştı.

6 Mayıs'ta hem Japonlar hem Müttefikler,, Filipinlerdeki Corregidor Savaşı'nda General Wainwright'm teslim olduğu haberini aldılar. Ertesi günü de deniz savaşı başladı.

Japon uçak gemilerinden havalanan uçakların yaptığı keşif sonucu, Amerikan destroyeri Sims batırıldı. Ayrıca Neosho adlı Amerikan tankeri de çok ağır hasara uğradı. Fakat hâlâ Japonların istilâ filosu ortalıkta görünmüyordu. Fletcher, Japon istilâ kuvvetlerini bulup savaşmak üzere Craice'in filosunu görevlendirdi.

Müttefikler üstüste talihsizliklere uğruyorlardı. İstilâcı Japon nakliye gemilerini bulamadan düşman uçaklarının bombardımanına maruz kaldıkları yetmiyormuş gibi, bir de yanlışlık yapan Amerikan uçakları onlara saldırıda bulundular.

6 uçak kaybettikleri hâlde henüz Japon filosuna rastlamamışlardı. Nihayet Shoho adlı nakliye gemisini gördüler. Kaybettikleri uçakların intika-

mini çıkarmak ister gibi ona yüklendiler. Shoho fazla dayanamadı ve kısa zamanda battı.

Pike-bombardıman filosu komutanı Binbaşı Dixon, verdiği raporda «Bir Japon gemisini daha listeden silebilirsiniz,» diyordu.

Harekât sırasında yapılan manevralar ve kötü hava koşulları her türlü haberleşme bağlantısını yoketmişti. Bu yüzden 8 Mayıs sabahı Lexington ve Yorktown, Japon uçak gemileri Shokaku ve Zuikaku ile birdenbire karşı karşıya geldiler.

Japonlar, tecrübeli hava personeli ve üstün nitelikteki torpilleri bakımından avantajlı durumdaydılar. Shokaku'da yangın çıktı ve Truk'a dönmek zorunda kaldı. Torpillendiği için derin yara alan Lexington'da da yakıt sızması nedeniyle yangın çıktı ve birçok patlamalar oldu. Aynı gece, Lexington, Phelps adlı Amerikan destroyeri tarafından torpillenerek batırıldı.

Amerikalılar Japonlardan daha çok gemi kaybetmişlerdi. Japonlar bir nakliye gemisi ve bir savaş gemisi kaybetmişti. Shokaku uzun süre savaşta giremeyecek derecede yara almıştı.

Japon radyoları bir zafer elde ettiklerini ilâna başladılar:

«Koral Denizi savaşı Japonların kazandığı zaferlere katılan başka bir deniz zaferidir. Bu zafer Japon İmparatorluğunun eski düzeni bozmaya ve yeni, daha iyi bir dünya düzeni kurmaya doğru attığı kuvvetli bir adımdır. Bu zaferin son derece önemli olduğu bir abartma olamaz.»

Alman radyosundan da şu bildiri yayınlandı:

«Bu yeni yenilgiden sonra, Birleşik Devletler Donanması, Japon'larla yaptığı deniz savaşlarının önceden kaybolmuş olduğunu kabul **etmesi** mede-

İliyle, bir **daha** Japon Donanmasının karşısına çı-
kan 1a/.»

ninninla birlikte, müttefikler stratejik yönden **başarısız** sayılamazdı. Japonların Port Boresby'ye **çıkarma** yapmaları önlenmiş ve Yeni Gine'nin güneyinde kurulacak, hayatî önem taşıyan üs çalışmalarına olanak sağlanmıştı. Ayrıca, Darwin'in bombalanmasından beri her an bir Japon çıkarılması bekleyen Avustralyalılar için Koral Denizi Savaşı, büyük bir sevinç kaynağı olmuştu. Morresby güvenlik içindeydi. Böylece Avustralya kurtulmuştu.

Ama yalnız bu kurtuluş, geçici bir süre için söz konusu olabilirdi.

Üçüncü Bölüm

AMİRAL KARARİNİN SALDIRILARI

Amiral Yamamoto, Japon İşgal Konvoyu Rabaul'a döndüğü gün, hemen aynı sayıda gemiden kurulu başka bir konvoyu yine aynı rota üzerinden harekete geçirdi.

Radyo yayınları üzerine konan kesin yasak süresinde haberleşme deniz uçaklarıyla yapılmıştı. Hawaii'deki Amerikan üssünde bulunan Donanma Komutanı Amiral John R. Meyers ve Ordu Komutanı General Henry A. Schley yanılmışlardı. O gemilerin Moresby çıkarmasından vazgeçip geri dönen gemiler olduğunu düşündüler. Bu düşünce ile hareket ederek de Amerikan gemilerine o bölgede dolaşmak ve Rabaul'da görülecek her hareketi önleme emri verildi.

Gemilerin fazla beklemesine gerek kalmadı, ama aldıkları emir Rabaul'daki kımıldamayla ilgili değildi. 11 Mayıs'ta Pasifik Okyanusunda bulunan bütün uçak gemileri, savaş gemileri ve denizde yüzebilen, silâh kullanabilen bütün gemiler son hızla Amerika'ya yollandılar. Bunu takiben Japonlar da korunması çok zayıf olan Batı Sahillerindeki Amerikan üslerine ve şehirlerine saldırdılar.

Hawaii'de, Donanma ve Ordu komutanları, Japon saldırısının bir çıkarma öncesi hareketi olduğuna inanmışlardı. Gerçekten Japonların savaşı kazanması, ancak Amerika'yı vurduğu takdirde mümkün olabilirdi. Amerika'yı vurmanın en akılcı yoluysa, istilâ hareketine girişmekti. Ama o sırada Koral Denizi Savaşı'nı veren Japon donan-

masına bağlı dimilerde yakıt ikmâli için geri çağrıldılar. Bu arada donanma ikmâl yapmadan önce bir kez daha Batı sahillerine hücum edecekti.

Bat: sahilini vurmak için gönderilen Japon deniz kuvvetlerinde Taiho, Zuikaku, Zuiho, Chitose ve Chiyoda adlarındaki uçak gemileri İse ve İiyuga adındaki 2 savaş gemisi 2 ağır kruvazör, 8 hafif kruvazör, 14 destroyer ve birçok yakıt ikmâl tankeri bulunuyordu. Bu kuvvetlere Amiral Karari komuta ediyordu. Amiral Karari genç bir deniz subayı olarak iki yıl Harvard'da kursa devam etmiş, gelecek savaşların ancak havada kazanılacağına inanmış, hem kendi ülkesinde hem de Amerika'da Deniz Hava Kuvvetlerinin gelişiminde uzmanlık etmişti. İngiltere Kraliyet Donanması Hava Kolunun Taranto'ya yaptığı hava akını sırasında Amiral Karari Roma'da Japon büyük elçiliğinde deniz ataşesiydi ve artık kullanılmayan tek motorlu uçakların o zaman İtalyan Donanmasını darmadağın ettiğine tanık olmuştu. Ayrıca 1940 Kasım'mda torpillerle limana yapılan akın sırasında da oradaydı. Karari, Pearl Harbour baskınında bütün tecrübesini kullanmış, Oniki metre derinliği olan sığ sularda tesir yapacak şekilde torpiller hazırlamıştı. Pearl Harbour baskınında Karari, Japonların hem deniz, hem de kara harekâtı için sürekli bir tehlike olan Amerikan uçak gemilerini bulacağını ummuştu. Onun ikinci görevi de askerî ve endüstriyel tesisleri vurmaktı.

Port Moresby yakında alınacak ve Avustralya'nın batıyla ilişkisi kesilecekti. O zaman Amerika, karşı saldırılara geçmek için kendisine bir üs bulamayacaktı. Yalnız Yeni Zelanda adası söz konusu dışındaydı ve bu ada deniz hava egemenliği kurulmadıkça, stratejik yönden, iki devlet tarafından da alınamazdı. Eğer Amerikalılar Yeni Ze-

landa'ya çıkacak olurlarsa, orayı uçak, cephane ve birliklerin yığınağı hâline getireceklerdi. Japon havacıları Amerikan uçak gemilerini batıracak olurlarsa, Yeni Zelanda da batıya kapanmış olacaktı. Japonlar, hâlen Batı Pasifik Okyanusunu ve Doğu Asya'nın önemli ülkelerini kontrolleri altına almışlardı. Müttefiklerin artık Japon donanma, hava kuvvetleri ve ordusunun yenilmezliğini anlamış olması gerekirdi. Amiral Tojo ve Kararı, Amerikan halkına Japonların büyüklüğünü göstermek için batı sahilinin korunmasının zayıf olduğu bir anda baskına karar vermişlerdi.

1942 yılının ilk birkaç ayında Japon kuvvetlerinin durumu çok parlaktı, ama Japonların uzun vadeli bir savaşı sürdürecektir kadar malzemesi yoktu. Oysa Amerikalılar hem cephane hem de malzeme yönünden zengindi. Nitekim, Fransız düşmesiyle savaşta tek başına kalan İngiltere Başbakanı Churchiirin iyimserliği de bundan ileri geliyordu.

Japonların, Pearl Harbour'dan daha büyük bir tehlikeye girmeleri stratejik yönden gerekliydi. Bu sebeple San Diego'daki deniz üssü, uçak fabrikaları ve Amerikan uçak gemilerinin vurulması savaşın gidişini değiştirecekti.

Japon baskın kuvvetlerinin Amerikan sahillerine yaklaştıkları sırada, yapacakları sürpriz saldırıyı boşa çıkartacak tek engel devriye gezen Amerikan Oakhill destroyeri idi.

Destroyer, Japon uçak gemilerinden havalanan ve gökte sürekli koruyucu olarak dolaşan pikebombardıman uçakları tarafından görüldü. Amerikan gemileri o zamanlar radarsız oldukları için, uçakların varlıkları gözle görülmedikçe geldikleri anlaşılamıyordu. Bu nedenle, baskına uğrayan Amerikalılar, keşif yapan uçakların varlıklarından

rol; geç haberdar oldular... Destroyerin telsizcisi **ancak:** «Saldırıya uğradık...» Haberini gönderebildi, çünkü Oakhill, ön güvertedeki cephane ambarına aldığı bir isabetle hemen havaya uçmuştu.

Japon'lar bu saldırıyı şöyle düzenlediler:

Üç Val pike-bombardıman uçağı güneşi arkalarına alarak cesaretle bir kumar oynadı; Pilotlar motorlarını durdurmuşlar ve 6.000 metre yükseklikten planör gibi süzölmüşlerdi. Eğer destroyer uçakların farkına varıp anı bir manevra yapacak olsaydı, uçakların geminin yapacağı manevraya uymak olanakları yoktu. Uçaklar 900 metreye kadar alçaldılar ve rotalarını değiştirmeden destroyere üzerine süzöldüler. Tam bu sırada destroyer uçakları gördü ve ateş açtı, fakat Val pike-bombardıman uçaklarından birinin salladığı bomba tam isabetle geminin cephane ambarına düştü ve yeterli oldu. Bununla beraber, üç uçak da motorlarını çalıştırmak olanağını bulamadan sulara gömüldü.

Japonlar kaybettikleri üç uçağa karşılık, görünmeden San Francisco'ya 200 mil yaklaşabildiler. Hawaii'deki Deniz Haberalma örgütü, Oakhill destroyerinin bir denizaltı tarafından torpillenmiş olacağını tahmin etmişti.

Amerika'ya yapılan saldırı 11 Mayıs'a rastlıyordu. Japonlar aynı gün, Çin'de Yunnan ve Chekiang bölgelerine çıkarma yapmıştı. Amiral Tojo, Birleşik Devletler Hükümetinin bir mütarekeye yanaşacağını umuyordu. Amiral Tojo, Japonların bir daha böylesine güçlü olamayacağına, Amerika'nın ise bu kadar zayıf yakalanamayacağına inanıyor, Pearl Harbour baskınından sonra Yamamoto'nun sözlerini hiç unutmuyordu: «Uyuyan bir deviyandırdık. Devini alacağı intikam korkunç ola-

çaktır. Şu hâlde, mademki dev uyandırılmıŐtı, henüz belini doğrultmasından önce neden bir tekme daha indirilemezdi?»

Amerikalüar Nisan ayında Tokyo'yu bombaladılar. Bu hareket üzerine A.B.D. Yüksek Komuta Heyeti; Japonların da Amerika'nın Batı Sahilindeki bazı Şehirlere misilleme akını yapacaklarını tahmin etmişti. Honolulu deniz üssünün bombalanmasından sonra, beklenen Japon harekâtına karşı Midway ve Güney Pasifik adaları, önceden sağlanmış tesisleriyle kendilerini savunabilecekleri için, donanmanın büyük bir kısmı Honolulu civarına çekilmiŐti. Avustralya ikmal yardım yolunun açık tutulması ve merkezî Pasifik içinde bulunan Japon kuvvetlerinin gücünü kırmak stratejik bir gerçektir. Mayıs ayında, Seattle ve San Diego'daki deniz üslerinin, San Francisco'da karargâhı bulunan Dördüncü Hava Kuvvetleri üssünün savunulması gerektiği gibi kuvvetli değildi. O ay içinde Dördüncü Hava Kuvvetlerine ait uçaklar, avcı uçakları olarak deđiŐtirilmiŐti. Great Lakes ve San Diego'daki Amerikan Deniz Hava Kollordusu'nun acemi havacı eğitim kapasitesi 20.000'den 40.000'e çıkarılmıŐtı, ama pilotların avcı uçaklarıyla uçabilecek kadar eğitilmeleri için gerekli eğitim süresi çok kısaydı.

1939 yılında 1.700'ü bulan taktik ve eğitim uçaklarının sayısını artırmak için her ne kadar yılda 50.000 uçak yapımı programlanmışsa da, Amerikanın elindeki avcı ve bombardıman uçakları henüz yetersizdi. 1941 yılının sonunda, bir kısım uçakların denemeleri henüz tamamlanmamıŐtı. Bu nedenle savaşın büyük bir bölümünde önemli rol alacak olan her tip avcı ve bombardıman uçak-

hum m yapımına hız verilmişti. Amerikan dev endüstrisi, savaş uçaklarının yapımına araba ve buzdolihı yapar gibi hızla geçmişti.

Bu suretle Amerikanın hem doğu, hem de batı sahilleri kontrol altına alındı. Ondan sonra telsizciler bütün yayınları dinlemeye, bir saldırıya işaret olabilecek her türlü haberi yakalamaya çalıştılar. Bu arada şaşırtıcı alarmlar da veriliyordu.

İlk şaşırtıcı alarm, Aralık ayında Pueto Rico hava üssünden alındı: Karaya yaklaşmakta olan çıkarma gemilerinin rapor edilmesi üzerine, vakit kaybetmeden oraya bombardıman uçakları gönderildi, ama bu gemilerin balıkçı gemileri olduğu anlaşıldı.

10 Aralık'ta, San Francisco News gazetesinde şu bildiri yayımlandı:

Batı Savunma Komutanı Tuğgeneral John L. De Wirt, gazetemize bir açıklamada bulunmuştur. General bu açıklamasında demiştirki:

«Dün gece şehrimiz üzerinde düşman uçakları görüldü. Uçaklar deniz açıklarına kadar kovalandı. Bunun bir şaka sanılmaması gerekir. Ordu ve Donanma böyle bir şaka yapmaz.»

Orduda sahile 100 mil kadar yaklaşan uçakların radarlarla izlendiğini hemen her asker söylüyordu. Bir ya da iki uçağın, şehrin ışıklarını görmek amacıyla yaklaşmış olmaları kuvvetle muhtemeldi. Ancak uçak ve gemilerin görüldüğü üzerinde birbirini tutmaz söylentiler de vardı...

Bir raporda, aslında mayın döşeme gemileri olan, 34 düşman gemisinin görüldüğü bildiriliyordu. Ayrıca, uçak gemisi olduğu sanılan bir geminin de yapılan araştırma sonunda tanker olduğu anlaşıldı.

En büyük şaşırtıcı alarm, gerçek bir baskından

sonraki gece verildi. Cumhurbaşkanının savaş konuşmalarından biri yayımlanıyordu ve Başkanın konuşmaya başlamasından birkaç dakika sonra, bir Japon denizaltısı, California'ya bağlı Santa Barbara şehrinin kuzeyindeki Ellwood köyünün bir buçuk mil kadar açıklarında yüzeye çıkmıştı. Ellwood köyünde, denizaltının 16 cm.lik toplarına hedef olabilecek petrol kuyuları, rafineri tesisleri ve yakıt dolu tankerler vardı. Belki komutanın fazlaca sinirli olmasından ötürü, denizaltı dalıp gözden kaybolmadan önce ancak on üç mermi atabilmiş ve bu mermiler sadece birkaç petrol kuyusunda çok az hasar yapabilmişti.

Ertesi gün, meşhur 'Los Angeles Savaşı' sırasında meydana gelen zarar çok daha büyük olacaktı...

*

Gece yarısından hemen sonra, radarlar Los Angelesen 120 mil kadar batısında ne olduğu anlaşılamayan bir cisim yakaladılar... Uçaksavar bataryaları uyarılıp hazırlandı ve Hava Kuvvetleri; daha ayrıntılı bilgi verilinceye kadar, avcı uçaklarını çalışır duruma geçirdi. Saat 02,2rde radarın yakaladığı cismin sahile beş mil kadar yaklaşması üzerine karartma emri verildi. Sonra radar bilinmeyen cisimle bağlantısını kaybetti. Bununla birlikte, düşman uçaklarının görüldüğü üzerine raporlar gelmeye başladı ve bir sahil batarya albayı, Los Angeles üzerinde, 3.600 metre yükseklikte, yaklaşık olarak 25 uçak gördüğünü bildirdi. Saat 03,00'ü biraz geçte, Santa Monica'nın üstünde balonla taşman bir kırmızı havaî fişek görüldü ve Los Angeles'in havası bir volkan gibi patladı.

USAAF (Amerikan Hava Kuvvetleri tarihçileri

Craven ve Cate; gerçekte, uçaksavar mermilerinin **patlamalardan** meydana gelen ve ışıldaklarda parıldayan bulutçukların düşman uçaklarına benzetilmesini belirttiler. Her ne olursa olsun, bundan **lonra** ki üç saat, savaşın en palavra raporlarının ortaya çıkmasının nedeni **oldu**. Sayıları birden birkaç yüze kadar değişen, birkaç bin metreden 6.000 metreye kadar değişik yükseklikte uçan, her çeşit büyüklükteki uçakların (ya da balonların) 'arı sürüsü gibi' gökyüzünü kapladığı ve hızlarının saatte 200 mile kadar değiştiği söylendi. Bu esrarengiz filo şehri bombaladığı gibi, gerçekte, üzerlerine 1.400 libre mermi atılmasına rağmen hiç bir uçak düşürülemedi... Oysa, dört düşman uçağının düşürüldüğü ve bunlardan birinin de Hollywood üzerine yanarak düştüğü söylentileri herkesin ağzımdaydı.

Şafak sökerken, uçaksavar toplarının ateşi kesildiği zaman, karartma nedeniyle arabaların kaza yaptıkları, yere düşen şarapnel parçalarından yaralananların bulunduğu anlaşıldı.

New York Times gazetesi soruyordu: «Eğer bataryalar 270 metreye kadar alçalan gerçek uçaklara ateş açıysa; neden etkisiz oldu? Neden hiç bir Amerikan uçağı düşmanı karşılamak, ya da uçakların kimliklerini öğrenmek için havalanmadı? Eğer gerçek bir hava akımı yapılmış olsaydı, ne olacaktı?»

Los Angelesen durumu, Amerikan yöneticileri ve hareket kurmay heyeti arasında karışıklıklara sebep oldu. Radar uzmanı İngiliz Robert Watson-watt, Amerikan hava savunmasının incelemesini yapmak üzere davet edildi. Uzmanın verdiği rapor öylesine sert bir eleştiri niteliğindedeydi ki, geri kafalı generaller bile radarın 'yararsız bir araç* ol-

duğu üzerindeki düşüncelerini değiştirmek zorunda kaldılar.

Batı sahilindeki deniz üslerinde, özellikle malzeme depolarında yenilikler yapılmıştı. Her yabancı gibi, Japonlar da Batı sahillerinde uçak fabrikalarının bulunduğunu biliyorlardı. Seattle'de Boeing, Los Angeles'te Douglas ve Lockheed, San Diego'da Viütee, California, Burbank'taki sayısız malzeme fabrikaları arasında Vega uçak fabrikası da vardı. Bütün bunlar çekici hedeflerdi. Düşmanın yapacağı tek şey, savunmanın uçak gemilerine zararı olup olmayacağını ya da gemilerinin batırılıp batırılamayacağını araştırmaktı. Tojo; 'hayır, gemilerimiz bir zarar göremezler!' Cevabını verince, Amiral Karari'ye istediği izin verildi.

11 Mayıs, saat 05,15'te Komutan Toyoshima, Zuiho uçak gemisinin pruvasını rüzgâra verince, öteki gemiler de onu izlediler; gemiler makine dâirelerine sinyal vererek, rüzgârın 20 millik hızına uyulması için hızlarını artırdılar. Motorlarını ısıtmak için çalışan uçakların mavi egzoz dumanları, yan aydınlık havanın gri rengine karıştı. Her uçağın havalanışmda, güverte personeli Pearl Harbour baskınında yaptıkları gibi pilotlara neşeyle el salladı. Amiral Karari; Amiral Naguma kadar başarılı olması ve filo komutanlarının Fuchida gibi yerinde kararlar verebilmeleri için dâa etti.

Japon uçaklarının sayısı 400'ü aşkındı. Küçük bir Betty bombardıman filosunun dışında, avcı uçakları Zero'lar, pike-bombardıman uçakları Val'lar ve torpil taşıyan bombardıman uçakları Kate'ler vardı. Betty bombardıman uçakları sahi-

Im u; kısımlarına iyice girerek intihar uçuşu yapacaklardı. Çünkü gemiden havalanabildikleri hâldi-, lekrar gemiye inme olanakları yoktu. Geri dönebilecek Betty uçaklarının pilotları için tek kurtuluş yolu, yetişebilirlerse, sahilden 300 mil açıkta bekleyecek bir destroyerin yanında uçaklarından atlamak olacaktı. Betty uçakları bombalarının yarısını Lake Tahoe'deki deniz uçakları deposunun üzerine bırakacaklar, White dağlarını aşıp Las Vegas'taki havaalanını (aslında sivil havaalanıydı, ama Japonlar, askerî bir uçak alanı zannediyorlardı) bombalayacaklar, sonra da destroyerle buluşmak üzere denize döneceklerdi. Ancak uçaklar Las Vegas'a gitmek fırsatı bulamayacaklar, hepsi Lake Tahoe, Carson City ve dağlarda düşürüleceklerdi.

Japonların planı, San Francisco'yla San Diego arasındaki Batı sahilini vurmak, kuzeyde yapılacak bir şaşırtma bombardımanından hemen sonra iki gün sürecek bir harekâta girişmekti. Bir kruvazörden atılacak iki deniz uçağı; bombalarını Seattle ve Portland (Portland sahilden 60 mil içerdeydi) üzerine bırakacak, bu olay bir çıkarma ihtimalini ortaya atacak, böylece Batı sahilleri uçak savunması o bölgede yoğunlaşacak (hiç değilse avcılar güney sahil bölgesinden uzaklaşacaklardı), bu arada Japonlar başka yerden vurmak olanağı bulacaklardı. Nitekim, bu baskın istenilen sonucu verdi. Uçakların kırmızı daireleri, erkenden işlerine giden binlerce işçi tarafından görüldü, verilen alarm avcı ve bombardıman uçaklarını düşünüldüğü gibi güneyden, doğudan ve Kanada'dan o bölgeye çekti.

Beş uçak gemisiyle diğer savaş gemilerini korumak üzere 100 avcı uçağı devriye olarak bırakıldı. Amiral Karari'nin hava filosu, radardan kurtul-

mak için alçaktan uçarak saat 08.00'de San Francisco - Oakland - Santa Cruz bölgelerindeki hedeflere ilk saldırısını yaptı. Yolda da bir sahil koruma destroyeriyle üç korveti batırmayı ihmâl etmedi. Filonun hareketinden sonra gemiler, tekrar dönüp sahile 200 mil yaklaşarak uçaklarını almak üzere, bir üçgen çizecek şekilde güney-batı yönünde uzaklaştılar.

Sahilde, Monterey'e yakın bir yere kurulmuş olan yeni radar üssündeki görevli radar operatörü, Batı yönünden sahile yaklaşmakta olan Japon filosunun menzile girmesi üzerine radardan yükselen belirsiz 'bip' seslerini aldı, hemen nöbetçi onbaşısına bildirdi; onbaşı, radardan duyulan 'bip' seslerinin bir martı sürüsüne âit olabileceği gibi, gerçek bir hava akınına da işaret edebileceğini düşünerek durumu nöbetçi subayına bildirdi. Pearl Harbour olayındaki radar fiyaskosundan haberi olan nöbetçi subayı, hemen alarm verdi. Radar ekranında önceleri belirsiz görünen işaretten sonraki on iki dakika içinde, bütün ülkedeki Ordu ve Donanma karargâhları alarma geçti. Sonradan radar operatörü; radardan aldığı sinyalleri, Japon filosu radar üssünün üzerinden geçerken, yaptığı gözlemlerle doğruladı.

Pentagondaki Haberalma Dairesi, düşmanın nerede olduğuna karar vermekte güçlük çekiyordu. İki deniz uçağının bir destroyer ya da kruvazörden atılabileceğini Amerikalılar da biliyorlardı, ama gemilerin birden fazla uçak taşımaları mümkün değildi. Amerikan Destroyeri Oakhill; şu sırada San Francisco'ya uçmakta olan filo hakkında kesin ve ayrıntılı bilgi veremeden batırılmıştı. Yaptıkları yaklaşık tahminlere göre, düşman donanmasının Vancouver Adası'nın güneyinde ve San Francisco'nun kuzeyinde bulunması gerekir-

di Da lia sonra Squid denizal tısından bir mesaj alındı: I)enizaltı, Vancouver Adası'nın güney batısında bir düşman kruvazörünü torpilleyerek batmıştı. Denizaltının verdiği bu rapor, deniz uçaklarının yönüne göre, düşman donanmasının yerini doğruluyordu. Deniz uçaklardan bir daha haber alınmadığı için uçakların kuvvetli bir ihtimalle randevu yerine gittikleri, yakıtları bitinceye kadar kruvazörü bekledikleri, sonunda denize inmek zorunda kaldıkları ve sert dalgalar arasında parçalanarak battıkları düşünöldü.

Davisville uçak deposundan kalkan ve San Francisco'ya doğru uçan, Amerikan Deniz Kolorusuna bağılı Bir Wildcat filosu, düşmanla karşılaşacağını hiç ummuyordu. Japon filosuyla karşılaştığında, uzun camlı pilot kabinlerine aldanarak onların tek motorlu Devastor bombardıman uçakları olduğunu zannetti ve onlarla birleşmek üzere harekete geçti. Ama filonun tam altına geldiğinde kırmızı daireleri gördü ve birleşmek istediğı uçakların Japon Kate bombardıman uçakları olduğunu anladı. Devastor uçaklarının arkasında oturan topçuların neden ötürü üzerlerine ateş açtıklarını ancak o zaman anladılar. Bu durum karşısında Wildcat avcı uçakları çil yavrusu gibi dağıldı. Önce alana, sonra da Stockton'a yönelirken havayı:

— «Japonlar! Hey! Dikkat düşman uçakları!..»
Sesleri doldurdu.

Deniz Kolordu ve Ordu uçaklarından hiçbiri Washington eyâletinden yüzlerce mil uzaktaki Portland'a gitmedi. Bir P-40 filosu, alarm verildiğinde zaten havalanmak üzereydi ve Zero uçaklarının San Jose'yi geçişi sırasında onları görmüştü. Bir de B-25 filosu, düşman donanmasını bulmak

umuduyla kuzey-doğu yönünde uçuyordu, ama, Japon donanmasını boşuna arayacaktı...

Doğuda, İngiltere'ye gönderilmek üzere hazırlanmış olan Sekizinci, Hava Filosu yola çıkmak üzereydi; durduruldu ve hemen batıya gönderildi. Bombardıman uçakları birkaç saat içinde Arizona, Nevada California'daki üslere ulaşabildikleri halde, avcılarının birkaç kez yakıt ikmâli yaptıktan sonra doğudaki üslere ulaşmaları bütün günü alacaktı. O zamana kadar da tahribat yapılmış ve baskıncılar çoktan uzaklaşmış olacaktı.

Japonların ilk saldırısı Santa Gruz'a oldu. Santa Gruz'daki yeni malzeme depoları bombalandı ama, malzeme büyük hasar görmedi. Japonlar bombalanacak zırhlı ya da batırılacak uçak gemisi bulamayınca, askerî olmayan, büyük Vacquier Un fabrikası gibi hedefleri bombaladılar. Amerikan uçak gemisine gelince... O bölgede bulunan tek uçak gemisi, düşmanı aramak üzere kuzey doğu yönünde hareket etmişti. Eğer düşmanla karşılaşmış olsaydı, batırılacağı bir gerçektir.

Kate (Nakejima B5N2) torpido - bombardıman uçakları Monterey'den, sahil boyunca alçaktan uçarak, San Francisco'ya ulaştılar Golden Gate köprüsünün altından düzgün düzende geçtikten sonra, sahilde batırılacak büyük gemi bulamayınca, üç destroyerle bir kruvazörü batırmakla yetindiler. Parlak, güneşli hava topçuların isabet şansını artırıyordu.

Amerikan topçusu, sahilden ve gemilerden Japon uçaklarına mukabil atışlar yapıyordu. Düşman aradığı savaş gemilerini bulamamıştı. Amerikan topçusu, atışını bu kez nakliye gemilerine doğru dalışa geçen Val uçakları ve yapacak başka işleri olmadığı için havaalanlarını bombalayan Zero uçaklarına çevirdi. Torpido-bombardıman

uçakları ve Val'ler teker teker düşürülüyordu, ama havada çeşitli akrobasi hareketleri yapan /cn>'lar t>p ateşinden rahatsız olmamış görünüyordular. Kurtulan bombardıman uçakları denize doğru uçarlarken, Zero'lar peşlerinden gelebilecek avcı uçaklarını beklemek üzere havada oyalandılar. Birkaç filo yükseklerde koruyucu olarak uçarken, bombardıman uçakları, yük ve yolcu katarlarını vurmaya üzere Sacramento ve Salinas demiryoluna doğruldular. Zero'lar da alçaktan uçarak denize doğru aktılar. Uçaklar bütün cephanelerini değişik hedeflere kullanmışlardı. Hatta iki Zero uçağı, planda olmadığı halde, trafiğı kalabalık bir karayolunu makineli tüfek ateşine bile tuttu.

Gerçekte, bu hava akınına izleyecek bir istilâ harekâtı yoktu. Radyolar da düşman uçak gemilerinin görüldüğünü fakat istilâ harekâtının olmadığını yayımladılar. Bu kez sıra Amerikan uçaklarına gelmişti. B-25'ler Doğu'dan gelen diğer bombardıman uçaklarıyla birlikte Vancouver Adası'ndan California Körfezine kadar 200 millik bir alanı taradılar. Fakat düşman gemilerini bulamadılar. O gece geç saatlerde, uzun menzilli bir Catalina uçağı, San Francisco'nun 400 mil batısında iki zırhlı, üç kruvazör ve altı destroyer gördü. Bu gemilerin çekilmekte olan düşmanın artçıları oldukları düşünöldü. Aslında, bu gemiler, iki kruvazör ve koruyucu destroyerlerinden kurulu bir aldatma filosuydu ve karanlık basıncaya kadar batıya seyredecekler, sonra güneye dönerek, ertesi akşam kendi uçak gemileriyle buluşacaklardı.

Ertesi günü Japonlar tarafından yapılan baskın, güneşin batmasından hemen önce oldu. Pilotlar bu kez görünme olanağını hemen hemen sıfıra indirmişlerdi. Bu saatte yapılan saldırı Amerikan

Haberalma Dâiresini yine şaşırttı. Çünkü onlar, Japon pilotlarının uçak gemisine hava karardıktan sonra inecek kadar tecrübeli olduklarını düşünmüyorlardı. Oysa, Karari'nin planı, uçakların havanın kararmaya yüz tutmasından hemen önce Guadalupe Adası'na yakın bir yerde gemiye almayı öngörüyordu.

Amerikan Hava Kuvvetlerine bağlı filolar Seattle-Los Angeles-SanDiego gibi sahil bölgelerinin en önemli deniz üslerini korumak üzere dağılmıştı. Denizaltılar ve devriye hücum botları düşmanın batıdan yaklaşmasını önlemek üzere gönderilmişti. Saat 16.00'da bir denizaltı, Guadalupe Adasının yakınlarında iki deniz uçağının saldırısına uğradığını bildirdi. Denizaltı saldırıdan kurtulmuştu ve devriye görevine devam ediyordu. Denizaltının gönderdiği bu rapor incelendi ve düşmanın şaşırtma hareketi yaptığı kararına varıldı. Amerikan ordu yetkilileri, her ihtimale karşı, Glendale'de bulunan Uçan Kale bombardıman uçaklarını Guadalupe Denizine gönderdiler ve aynı zamanda dört destroyer de San Diego'dan yıldırım gibi hareket ederek denize açıldı. Denizaltının raporu, Savunma Komutanlığının çabuk tepki göstermesine yol açmıştı. Uçaksavar bataryaları uyarılmış, uçaklar alanlarda her an havalanmaya hazır olarak tutulmuştu... Bununla yetinilmedi; saldırı gerçekleştiği takdirde kolay manevra yapabilmek için bütün donanmanın denize açılması emredildi.

Bu durum Amerikalılar için gerçekten iyi bir talihti, öyle ki; 300'ü aşkın Japon uçağı baskın verdiğinde, San Diego'da yalnız bir zırhlı kalmıştı. Dallas zırhlısı, refakat kruvazörleri ve destroyerleriyle birlikte devriye gemilerine ağırlık vermek üzere açılıyordu ve önce pike-bombardıman,

.soma **da** torpido-bombardıman uçakları saldırdığı sırada topları her an ateşe hazırды. Saldırıda, **kirk Zero** avcı uçağı da dahil, 100 uçak görevliydi, in aklar Dallas'ı, bir kruvazör ve destroyeri hem en hatırdılar, filodaki her gemiyi yaraladılar.

Baskın karaya doğru kaydığında, Douglas firmasının Long Beach'te inşa etmekte olduğı yeni uçak fabrikalarının sağlam tek binası kalmadı. Vultee, fabrikasının yansım kaybetti ve bakım için bekleyen uzun bir dizi uçak, bombardıman sırasında haraboldu. San Diego'daki malzeme depoları tutuşturuldu ve askerî barakalar bombalandı. Yarım saat süreyle düşman uçakları San Diego'dan Santa Barbara'ya, Glendale'den Pasadena'ya kadar ortalıkta cirit attılar.

Ama sıra Amerikalılara gelmişti. Deniz Kolordu ve Ordu avcı uçakları çeşitli yönlerden göründüler. Uçaklar, az sonra nihayet hava çatışmasına ağırlıklarını koyacak kadar çoğalmışlardı... Ama sayıları yine de azdı. Wildcat, Brewster Buffalo, P-36, P-40 ve Airacobra uçakları grup savaşıma katıldılar.

Amerikan uçakları, kuyruklanm dibine dalan Zero uçaklarına aldırmadan, Japon bombardıman uçaklarını saldırdıkları hedeflere kadar kovaladılar. Böylece bombalar hedeflerini şaşırdılar ve Japon bombardıman uçaklarının çoğı düşürüldü. Limandaki en büyük kayıp kuru bir tersane havuzu oldu. Havuzun bombardıman edilmesi üzerine kızıldaki kruvazör denize kaydı, ama kurtarıncaya kadar su yüzünde batmadan kalabildi. Bombardıman uçakları üzerine yoğunlaşan Amerikan avcı uçaklarının kaybı çok oldu. Hattâ bir

kısmı tek mermi bile atamadan düştü. Bir kısmı da bir ya da iki düşman uçağını düşürdükten sonra Zero'lar tarafından vuruldu. Amerikan uçaklarının düşman uçaklarıyla çatışması sırasında her iki tarafın uçaklarında uçaksavar bataryalarının etkisinde kaldı. Gemiler, yakıt tankerleri, yerdeki uçaklar, nakil araçları havaya uçtuğu zaman alevler denizden karaya kadar uzandı! Daha fenası, mayın döşeme gemilerinden biri tam yüküyle birlikte havaya uçtu ve yanındaki iki ticaret gemisinin de yanmasına sebep oldu. Bu üç gemi de sonunda battı.

Uçakların gemilerine dönüş saati gelince, savaş birden sona erdi. 50 uçaklık bir Zero filosu peşlerinden gelebilecek Amerikan uçaklarını karşılamak üzere nöbete geçti. Bu sıralarda, Amerikan uçaklarının cephanesi azaldığı için Japonlar rahatça kaçmak fırsatını bulabildiler. Bu arada, Japon uçak gemilerinin avcıları üzerlerine gelen Uçankaleler'le çarpışıyordu. Uçankaleler, şaşmaz olarak nitelendirdikleri bombardıman nişangâhlarını uçak gemilerinin güvertesine ayarladılar. Attıkları bombalar hedeflerin ancak çok yakınına düşebildi. İçlerinden yalnız biri Taiho uçak gemisinin dümenini bozdu. Zero'lar, Uçankalelerin öldürücü silâhlarından kurtulmak için Yeni Gine'de uyguladıkları yeni metodu kullandılar. Zero'lar Uçankalelerin burnundan dalıyor ve ateş ediyordu. Bu taktikle Uçankalelere büyük zararlar veren Zerolar, 7.500 metreden uçan B-24 bombardıman uçaklarını karşılamak üzere uzaklaştılar. B-24 uçakları iki filo hâlinde gelmişti ve attıkları bombalar çok etkili oldu. Bir zırhlı ve kruvazör derin yara aldı; sonunda kruvazör battı zırhlıysa su yüzünde zorla kalabiliyordu...

B-24 uçakları Zero'larm saldırılarını savuştu-

linken, savaş alanına bu kez B-25 Mitchell bombardıman uçakları geldi. Altı uçaklık filonun üç uçağı 'sektirme-bombardıman metodu'nu dene-**mislerdi** ve şimdi yaralı olan Tahio üzerinde bu metodu uyguladılar. Bombalar düz olarak deniz üzerine bırakılıyor, denizden sekip geminin bordasına doğru sığıyordu. Mitchell uçakları bu uygulama için alçaktan uçmak zorunda kaldıklarından hepsi düşürüldü, ama Tahio'nun da hangarlarından alevler fıskırmaya başladı.

Japonların Amerikan sahillerine yaptığı akın taktik yönünden gerçekten de başarılı olmuştu. Ancak, ne stratejik çıkar sağlanmıştı, ne de fazla kayıp verilmişti. Tahio'nun kaybedilmesi, Japonlar için 120 uçakla mürettebatının kaybı kadar ağır bir darbe olmuştu. Talihli olma sırası şimdi Japonlardaydı... Gecenin karanlığına sığınarak kaçabildikleri ve kendilerini arayan Amerikan donanmasını atlatabildikleri için Japonların kaçımasına, kesin radyo sessizliği yardımcı olmuştu ve ne denizaltılar ne de destroyerler tarafından yakalanmadan limanlarına dönmeyi başarmışlardı. Amerikan Deniz Kolordu ve Ordu uçaklarının kaybı çok ağırdı. İki gün içinde 75 avcı ve 37 bombardıman uçağı düşürülmüş, mürettebatın ancak % 25'i paraşütle atlayabilmişti. Bombalanmış tesislerdeki uçak endüstrisi haftalarca ertelenmiş ve bazı dok tesisleri tamamen harap olmuştu. Siviller arasında en çok kayıp, Askerî barakalarda oturan denizcilerin aileleri arasındaydı. Çoğunluğunu kadınların ve çocukların meydana getirdiği 45 kişi ölmüştü. Donanma ve Hava Kuvvetleri de dahil olmak üzere, başka yerlerdeki ölü sayısı 1.700 kişiyi aşındı.

Dördüncü Bölüm

İSTİLÂ

Amerika'ya yapılan saldırının ertesi günü, Moresby çıkarmasını yapacak olan Japon gemileri keşif noktalarından görülmeyecek kadar uzaktaki gizlenme yerinden Arafura Denizi'nin bomboş sularına açıldılar.

Düşman, Moresby dağlarının ötesinde kalan Lae'de bir hava üssü kurduğu için, Müttefik hava harekâtı o bölgeye Rabaul civarında yoğunlaşmıştı. Bir RAAF Kittyhawk filosu her gün, ya Moresby ve Lae civarında Japonların Lae kanadıyla kapışıyor, ya da uçuş pistlerini bombalıyordu. Catalina deniz uçaklarıyla Hudson ve Uçankaleler, Townsville, Moresby ve Cape York Burnu'nun biraz açıklarındaki Horn Adası'ndan havalandırarak binlerce kilometrelik alanda uzun keşif uçuşları yapıyorlardı. 14 Mayıs'ta Horn Adası'ndan keşif uçuşu için kalkan bir Hudson, Rabaul Limanı'nda hareketsiz bekledikleri düşünülen Japonların kuvvetli çıkarma filosunu gördü.

Moresby'deki karargâh şu haberi verdi: «Düşman görüldü! Birçok uçak gemisi, dört kruvazör, çok sayıda destroyer refakatindeki beş çıkarma gemisi Daru'nun on mil açıklarında Doğu'ya doğru seyrediyor...»

Aynı merkez; birkaç dakika sonra, bir Hudson uçağının, Japonların Zero avcı uçaklarının saldırısına uğradığını bildirdi. Hudson bombardıman uçağı, hafif silâhlarla donatılmıştı. Uzun uçuş yapacağı için beraberinde bomba taşııyordu. Zero'ları görünce hızla bulutların arasına kaçtı

ve Horn Adası'ndaki üssüne döndü. Hudson tam **İniş geçtiği** zaman, güneşi arkalarına almış, alçaktan uçan dokuz Zero, RAAF (Avustralya Hava Kuvvetleri) üssüne saldırdı. İnmekte olan Hudson düşürüldü. Beş uçak havalanma fırsatını bulamadan imha edildi. Zero'lar hafif uçaksavar savunmasından hiç bir zarar görmeden, yakıt depolarını alevler içinde bırakarak uzaklaştılar.

Bir başka tarafta, yeni bir olay daha cereyan ediyordu: Bir Hollanda ticaret merkezi olan Yeni Gine'deki Merauke sahil şehri, telsizle Japon birlikleriyle dolu bir destroyerin yaklaşmakta olduğunu bildirdi. Gece bastırırken Moresby RAAF garnizonu ve Deniz Komutanlığı Japonların bilinen gece çıkarması taktiğine karşı hazırlandı. Düşman büyük bir saldırı fırsatı kaçırmıştı. Fakat, daracık Torres Boğazı'ndan geçerken Müttefik birlikleriyle karşılaşmayacak kadar da şanslıydı.

15 Mayıs sabahı güneş doğarken 3.000 Japon askeri, çelik çıkarma tekneleriyle sahile ulaştı ve önce karaya hafif silâhlarla gerekli malzeme çıkarıldı. Bu harekâtı bir Avustralya Korveti gördü. Tek başına dolaşan korveti Japonlar da farketmişlerdi. Korvet Japon gemilerinin üzerine torpillerini boşaltmak için hiç tereddüt etmedi. Fakat bir an sonra da Japon Donanması'nın ateş yağmuruna tutulmakta gecikmedi. Korvetin attığı torpillerden biri bir nakliye gemisini hemen sıyrarak geçti ama arkasındaki destroyeri havaya uçurdu. Öte yandan bir Amerikan Uçankale grubu hâlâ düşman aramakla meşguldü. Bu arada Avustralya korveti Japon gemilerinden aldığı isabetlerle hemen battı.

Çatışma Müttefikler için hiç de başarılı olmadı. Uçak mürettebatı her ne kadar bir kruvazörle bir

nakliye gemisini batırdıklarını iddia ettilerse de, aslında nakliye gemilerinden sadece birisinin dümeni hasara uğramıştı. Batan kruvazör de yoktu.

Alçaktan uçarak saldırıya geçen Catalina ve Hudson uçakları da bir şey yapamamışlar, bir Hudson kaybolmuş ve bir Catalina yaralanmıştı.

Japon çıkarması küçük bir yanmada ile Bootless Körfezi'ne yapıldı. Böylece, sahil başı tutulduğu takdirde Moresby'ye kadar uzanan Kila uçuş pistinden geçen yol ile, Bootless'ten Seven Mile uçuş pistine kadar uzanan yol kullanılabilirdi. Seven Mile uçuş pisti Avustralya avcı uçakları tarafından kullanılıyordu. Hava karardıktan sonra daha içerilerde bulunan üç uçuş pistine Kittyhawk uçakları inmişti.

Çok geçmeden mayın tarama gemilerine ve diğer gemilere Cairns'e hareket etmeleri için emir verildi. Gemiler, adada kalan birkaç beyaz kadın ve hemşireleri de alarak hareket etti. Yerlilere kaçmalarını söylemek gereksizdi. Çünkü zaten ilk Moresby hava akınında yerliler başlarının çaresine bakmışlardı. Japonlar Yeni Gine'yi kendi kolonileri yapınca kadar, ormanlık olan dağlar yerlilerin en iyi sığınakları olabilirdi.

Mayıs ayında ordu garnizonu, Mart ayında olduğundan çok daha zayıftı. Birlikler Yeni Gine Gönüllü Piyade birliklerini desteklemek üzere Wau'ya ve kuzeyden gelecek düşman harekâtını önlemek için Owen Stanley Range'e gitmişlerdi. Moresby bölgesinde yalnız iki milis piyade taburu, iki sahil bataryası, uçuş pisti yanında uçaksavar birliği ve alelacele eğitilmiş yer birlikleri bulunuyordu. Çıkarma gecesi, taburlardan biri körfezde, kasabanın kuzey-batısına dağıldı, diğeri yarımada üzerinde, Güneydoğu kesiminde mevzilendi.

Hudson uçağından alman haber üzerine piyade sahile biraz daha yaklaştı. Gemilerin hareketi **hem** karadan hem havadan dikkatle izlendi ve (Iıışnıan kesinlikle belirlenince, körfeze dağılmış olan tabur, yarımada üzerindeki taburun yedeğı olarak mevzilendi.

Gece yarısından bir saat kadar sonra, düşman denizaltıları, Moresby Savunma Komutanının çok güvendiğı sahil bataryalarına yakın birkaç noktada karaya birlikler çıkardı. Denizaltılarla yapılan çıkarma harekâtı bir bakıma başarılı oldu, çünkü Japonlar kısa bir çatışmadan sonra bataryalardan biri hariç, hepsini ele geçirdi. Kurtulan batarya, yer birliklerinden bir takımın yardımını görmüştü. Bu batarya da, sabah erkenden yapılan hava akını sonucu susturuldu, ama daha önce düşman gemilerine birkaç isabetli atış yapabildi.

Düşmanın hem denizden, hem de havadan yaptığı çıkarma ve indirme çok ağır ve kesin oldu. Bununla birlikte, Japonların Lae kanadından umdukları yardımı göremedikleri bir gerçektir. Gece-den uyarılmış oldukları için Moresby çıkarmasını bekleyen Avustralya milis ve komando kuvvetleri bir intihar girişimiyle Lae'deki Japon hava üssüne saldırdı ve bütün Zero avcı uçaklarını imha etti. Ancak bunun bedeli ağır oldu ve savaşa katılan 500 kişinin 300'ü sonradan ya öldürüldü, ya da esir düştü. Bu saldırıdan ve Markham Vadisi ile Wau bölgesinden kurtulanlar 2.100 metre yüksekliğindeki dağlardan ve bakir ormanlardan geçerek Bulldog'a ulaştılar.

Hasta ve yaralılarından çoğı, Lakekamu Nehri civarında Kuku-kuku yerlileri tarafından öldürüldü... Amerikalılar bunun karşılığım çabuk verdiler: Bulldog'da bulunabilen bütün yerli kanola-

rı ele geçirildi ve birlik dört günlük sıkı bir yolculuktan sonra denize ulaşılabildi. Burada Japonların sahile kurmuş olduğu topçu yuvasına saldıran birlik, bataryayı ele geçirdi ve iki gece sonra bir RAN destroyerı tarafından kurtarıldı.

Lae Kanadının savaşa katılamaması nedeniyle, Rabaurdan kalkan bombardıman uçaklarının Seven Mile uçuş pistini bombaladıkları sırada, Kittyhawk uçakları rahatlıkla havalanabildiler. Bomba taşıyan bir düzine Kittyhawk düşman gemilere yönelirken, altı Kittyhawk da düşman bombardıman uçaklarının üzerine atıldı. Filo komutanı Ross Day, dört uçaklık üç filosunu sahildeki düşman mevzilerine götürdü, ikisini nakil gemilerinin üzerine yolladı ve kendi filosuyla da denize açılarak, Koral Denizi Savaşı'nda yaralanan, ancak basit bir harekâta katılabilecek kadar onarılmış olan uçak gemisi Shokaku'yu yakaladı. RAAF karargâhında Day'ı dinleyenler onun şöyle emir verdiğini duydular: «Kızıl liderden filoya!.. Büyük gemiye saldıracağız. Pike düzeni. Haydi!»

Bu emirden sonra Day'ı dinleyenler başka bir şey duymadılar.

Daha sonra Shokaku'dan kurtulan biri olanları şöyle anlattı:

— «Gemi rüzgâr üstündeydi ve 27 Zero ile 27 Val ve Kate uçaklarından karışık bir grup havalanmıştı... Shokaku, Koral Denizi Savaşı'nda yaralandığı için daha fazla uçak taşıyamıyordu... Dokuz Zero, Moresby'de üslenmiş olduğunu bildiğimiz Avustralya avcı uçaklarına karşı gemiyi korumak üzere, çevresinde dolaşırken öteki uçaklar sahile doğru uçtular. Birdenbire başımı kaldırıp baktığım zaman dört P-40 uçağının son süratle üzerimize daldığını ve Zero'larm onları karşıla-

mak üzere yükseldiklerini gördüm. Fakat P-40'lar **Zero'larla** savaşmadılar, onları geçtiler ve maki-nelitüfeklerinden alevler kusarak gittikçe alçaldılar. Uçaklardan biri uçaksavarlar tarafından yaralandı, havada patladıktan sonra denize çakıldı. Fakat öteki üç uçak, arı sürüsü gibi uçuşan uçaksavar mermileri arasından sıyrıldılar ve geminin güvertesine daldılar. On dakikada gemi alevler içinde kalmıştı ve kısa bir süre sonra da gemiyi terk emri verilmişti.»

Bu korkunç hücum, daha sonra Japonların, Amerikan ve diğer gemilere uyguladıkları Kamikaze (İntihar Silâhı) saldırıları için bir örnek oldu...

Shokaku'nun kaybedilmesi, düşmanın bir uçuş pistinin ele geçirilmesi üzerindeki plânının hazırlanmasına sebep oldu. Japonlar, batan gemiden kalkan uçaklara bir iniş pisti bulmak zorundaydı. Aksi takdirde uçaklar Rabaul'a ya da Lae'ye dönmek zorunda kalacaklardı. Bu arada, çıkarma yaptıkları araziye bombaladılar. Kittyhawk'lari ve çıkarma gemilerini batırmaya çalışan Hudson'u düşürdüler. Japonların bütün kayıpları, 7 Zero, çift motorlu üç bombardıman, 5 Kate ve Val uçağı oldu.

Daha sonra Townsville'den kalkan Uçankaieler ve Mitchell B-25 bombardıman uçakları denizi köpük içinde bıraktılar, yolda bir tankeri batırdılar ve tankerin patlamasıyla bir destroyer yaralandı. Buna karşılık beş bombardıman uçağı kaybedildi.

Japonların asıl hedefi Seven Mile uçuş pisti olduğu için, deniz piyadeleri, yarımada yapılan çıkarmadan hemen bir saat sonra aksi yönden bir çıkarma daha yaparak, milis taburlarından biri-

nin önünü kestiler. Milis taburunun genç askerleri, tecrübeli askerler gibi kahramanca dövüştü. Hafif makineli tüfekleri olmadığı için düşmanı süngü ve el bombalarıyla karşıladılar. Çarpışarak geri çekildiler, sonunda sık çalılıklarla kaplı küçük bir tepeciğe sığındılar. Asıl Japon birlikleri hem sahil yolundan hem de Seven Mile'e giden yoldan hareket ederek baskılarını öteki tabur üzerine yoğunlaştırırken milis taburunun kalanlar tepeyi ancak birkaç saat savunabildiler.

Japonlar ikinci tabura da tank ve toplarla saldırdı ve onlar da öteki tabur gibi Tuaguba Tepesi'ne çekilmek zorunda kaldılar sonunda teslim oldular. Japonlar durmadan silâh ikmâli yapıyordu. Bootless Boğazından karaya yeniden birçok tank çıkarıldı. Deniz piyadesi bu tankların arkasından Seven Mile'e doğru yürüdü. Bu hareket de bir milis taburunu karşısında son buldu, ancak tabur komutam, birliğini zamanında geri çekmesini bildi.

Savaşın durumu umutsuzdu ve genel karargâh, Yeni Gine karargâhına geri çekilmek emri verdi. İkinci taburun komutanı Yarbay Garvan, birinci taburu kurtarmak üzere harekete geçmek izni istedi. Ama yarbaya birliğini uçuş pistine götürmek emri verildi. Bununla birlikte, savaşıarak geri çekilirlerken, RAAF üssünün doğu kesiminde, topçu ve tank birliklerinin ateşiyle karşılaştılar. Garvan'ın taburundan geri kalan 375 asker, körfezi dolaşmak üzere harekete geçtiklerinde, bir düşman destroyeri karaya yaklaştı ve kauçuk botlar içinde küçük Japon gruplarını sahile çıkarmaya başladı. Tabur, Laloki yoluna girmiş ve hava karardığı için de Laloki nehir bölgesinde düşmandan gizlenebilmişti. Bununla beraber, taburdan yalnız 45 kişi kurtulabildi. Bir kısmı sahilden bir

diiiiiizaltiya bindi, bir kısmıysa, Yarbay Garvan da dahil olmak üzere, ya sahildeki muhafızlara katıldı, ya da dost yerliler tarafından dağlardaki **kulübelerde** saklandı. Şimdi Yarımada'da, birinci tabur vardı. Onun da teslim olması istendi. Çok az askeri ve cephanesi kalmış olan tabur komutanının teslim olmaktan başka çaresi yoktu. Taburun teslim olduğu yerde kurulan esir kampındaki işkence, hastalık ve açlığa sadece 113 kişi dayanabilmişti.

Port Moresby'deki direniş onaltı saattan az sürmüştü ve bu süre, Rabaurdaki komutan General Shimbun'un tahmin ettiği süreden çok daha kısaydı. General Shimbun, donanma komutanı Yamamura'yı kutladı ve bir sonraki hedefi öne sürdü. Milne Körfezi mümkün olduğu kadar çabuk işgal edilmeliydi. Bununla birlikte, Yamamura, Yamamoto ile irtibat halindeydi ve Yamamoto, kurmay heyeti ile yaptığı toplantıdan sonra hastalıklı olan bu bölgenin geri plâna bırakılabileceğine karar verdi. Bu arada, Shimbun'a Horn Adası'nı ya da Thursday Adası'nı almayı neden düşünmediğini sordu? Artık Yeni Gine'den gelebilecek bir tehlike söz konusu olamazdı. Yalnız kısa bir süre sonra başka bir uçak gemisi gönderilecek ve şimdi Japonların eline geçmiş olan Moresby havaalanından kalkacak uçakların refakatinde Horn ve Thursday Adalarının alınması çok kolay olacaktı.

Nitekim, sözü edilen adalara yapılan çıkarma çok basit ve kolay oldu. Japonların askerî stratejisi, Avustralya'yı istilâ etmektense, çevreden görebileceği yardımı kesmekti. Japon yüksek komuta heyetinin bu stratejiyi değiştirmesinin başlıca nedeni, harekâtm, hiç değilse ilk harekâtin, kolayca başarılmış olmasıydı.

Yamamoto Tokyo'da konuşurken, Yamamura emrindeki deniz piyade birliklerinden Horn Adasına bir tabur gönderilmesini istedi. Bu arada General Shimbun, bir tugay hazırlayacak ve Truk'tan gelecek olan bir uçak gemisi Rabaul'a uğrayacak bu tugayı alacaktı. Eğer Horn Adasına yapılacak çıkarma basit olursa, General Shimbun, birliklerini Japonların halen bayrak çekmiş olduğu Solomon adalarındaki Tulagi adasına gönderecekti.

Tokyo'daki plancıları etkileyen çok hafif, ama önemli olan başka bir olay daha vardı: Avustralya birliklerini Ortadoğu'dan geri getirmekte olan bir gemi, Hint Okyanusunda bir denizaltı tarafından batırılmıştı. Önceleri düşman batırılan geminin Queen Mary gemisi olduğunu düşünmüştü ve Tokyo Gülü radyosu 80.000 tonluk geminin batırıldığını bildirmişti. Bununla birlikte, Japon radyosunun yayımladığı gibi kayıp büyüktü. Çünkü Clair gemisi savaşta pişmiş 2.000 Avustralya askeri taşıyordu. Geminin batışıyla bütün malzeme kaybedilmişti ve ancak iki bin askerin sadece beşte biri kurtulabilmişti. Tokyo aynı zamanda 6'ncı Tümen'in Seylan'a gönderildiği haberini almıştı, ama aslında bir tugay Avustralya'ya ulaşmış ve kuzey-batı bölgesine gönderilmişti. Japonların da bundan haberi yoktu.

Japonlar, zafer sarhoşluğu içinde buldukları için, Ortadoğu'da büyük başarı göstermiş olan Avustralya birliklerini önemsemiyorlardı. Buna karşılık, Avustralya birlikleri de Japonları İtalyanlar gibi kolayca püskürtebileceklerini düşünüyorlardı. Karşılaştıkları zaman her iki taraf da (luşüncelerinin yanlış olduğunu anlayacaktı.

Amiral Tojo, Japon Yüksek Komuta heyetiyle toplantı halindeyken, Horn Adasının alındığı du-

yuldu. Avustralyalı birliklerin adayı terk ettikleri ve Darwin'e çekildikleri düşünülüyordu. Japonlardan hiçbir direnişle karşılaşmadığı haberi Keldi. Toplantı sırasında Yamamoto'yla birçok liberal politikacı Avustralya'nın istilâ plânına karşıydı. Bununla birlikte, başlarında Amiral Tojo bulunan askerî komite, plânın uygulanmasına karar verdi. Söylentilere göre, eğer plan saraydan ters bir tepki görececek olursa, Tojo, İmparator da dahil olmak üzere bütün kraliyet ailesini öldürtecekti. Bu söylenti, doğru olsun ya da olmasın, hemen yayıldı ve sonunda istilâ kararı çoğunlukla alındı.

Plâncılardan, Avustralya'nın kuzeyindeki iki noktaya yapılacak çıkarmanın düzenlenmesi istendi. Çıkarma iki kolordu tarafından yapılacaktı. Eğer belli bir strateji başarıyla uygulanacak olursa, Rusları gözleyen bir kolordu Mançurya hududundan çekilecekti. İlk iki tümen çok acele olarak, iki ana çıkarma noktasına yakın olan Darwin ve Cairns-Townsville ordu ve donanma birliklerinden hazırlanacaktı. Böylece, Timor ve Celebes adalarındaki garnizonların bir kısmı çekilecek, Moresby'deki donanma birlikleriyle Lae ve Bunun arasına dağılmış olan ordu tümeni kullanılacaktı. Bir konvoy hazırlanabildiği takdirde, Day (düşmana yapılacak çıkarma tarihi) yakın bir zamana alınacaktı. Bu nedenle Nishi uçak gemisi çağırıldı. Bunun yanısıra Yeni Gine'de 500, Timor'da da 300 uçak hazırlandı.

Yamamoto, bütün harekât için yalnız bir uçak gemisinin yeterli olacağına ısrar etti. Ayrıca Tojo'ya, Avustralya'daki müttefik bombardıman uçaklarının gücünü tahmin edemediğini söyledi. Yeni Gine ve Avustralya'dan hareket eden uçak filolarının şimdiye kadar pek başarılı olmadıkla-

rı dikkate alınacak olursa, Avustralya ve Amerika Hava Kuvvetleri filolarının gücü zayıftı. Yalnız, Amerika'dan Avustralya'nın en önemli limanlarına konvoyların hareket ettiği biliniyordu. Bu konvoylarda Mitchell, Marauder, Havoç, pike bombardıman ve avcı uçaklarının bulunması ihtimali kuvvetliydi. Ayrıca Uçankaleler Amerika'dan Avustralya'ya kadar havadan uçabilecek güçteydi. Aynı zamanda, Yamamoto; eğer Japonya Avustralya'yı istilâ edecek güçteyse, 13 Mayıs'ta Amerika Birleşik Devletlerinin de istilâ edilmesi gerektiğini öne sürdü.

Amiral Tojo, Darwin kuvvetlerinin nasıl korunacağını sordu. Bu soru üzerine Yamamoto, Timor'dan kalkacak avcı uçaklarının gerektiği takdirde filoyu ve konvoyu limana kadar koruyabileceklerini açıkladı. Darwin sahiline yakın bir yerde bulunan Melville Adası'ndaki küçük uçak pisti zayıf bir Avustralya birliği tarafından korunuyordu. Bir denizaltıdan yapılacak çıkarmayla bu ada kolayca ele geçirilebilir, böylece sahile yakın yerde ileri bir karakol kurulmuş olurdu. Darwin sadece bir giriş noktası ve malzeme ikmâl üssü olacaktı. Kuzey bölgesinde ya da Kuzeybatı sahillerinde başka hedefler yoktu. Timor ve Güney Java'da Japonların bulunması da savaş gemileri ve uçaklar bakımından bütün sektöre yardımcı olacaktı.

Müttefiklerin Perth'den hareket ederek güney sahiline herhangi büyüklükteki bir ordu çıkarması ciddi sonuçlar doğurabilecek deniz harekâtını gerektirirdi. Müttefikler ne yapabilirlerdi? Susuz göllerden, ya da yolu olmayan ağaçlık bölgelerden mi geçeceklerdi?

Darwin çıkarması, Timor-Darwin uçuş hattı, bir miktar motorize kıta ve topçularla gerçekleş-

tirilebilir ve on gün içinde malzeme, Queensland'ın batı kanadındaki Mount Isa bölgesinde toplanabilirdi. Bütün köprüler atılmış bile olsa, kuru bir mevsimde buldukları için nehirler kolaylıkla geçilebilirdi.

İşgal ana kuvvetleri Queenslands kuzeydoğu bölgesine çıkartılacak, ama daha önce Townsville ve Charter Towers'taki müttefiklerin büyük uçak alanları bombalanacaktı. Ana hava akını yapılırken, kruvazörlerden mancınıkla atılacak iki uçakla Bowen, Mackay, Rockhampton ve Maryborough üzerine şaşırtma hava akını düzenlenecek; bu arada da çıkarma gemileri sahile yanaşacaktı. Yirmialtı nakliye gemisi, bir uçak gemisi, iki zırhlı, on kruvazör, yirmi iki destroyer ve altı mayın tarama gemisi, daha sonra Doğu Sahil Kuvveti (ECF) olarak tanınacak olan Queensland çıkarma kuvvetini meydana getiriyordu. Bu kuvvetlere Tuğamiral Yoni komuta ediyordu. Çıkarma noktaları olarak Rockingham ve Halifax Körfezleri seçildi. İlk ana hedef, Townsville'deki havaalanıydı. İkinci hedef Charter Towers'in havaalanı ve şehirler arasında uzanan" 80 millik karayoluydu.

Yamamoto, doğu kanadındaki Townsville ve Charter Towers'in, batı kanadındaki Mount isa'nın düşmesinden sonra uygulanacak plânın ana hatlarını açıkladı. Bu plan, Singapur'un düşmesinden sonra gizlice General Shimbun tarafından hazırlanmıştı. General Horii tarafından hazırlanan ve Brisbane'e yapılacak direkt bir saldırıyı öngören başka bir plân, Tokyo'daki plâncılar tarafından reddedilmişti. Brisbane, şehrin kuzey ve güneyindeki hava kuvvetleri üslerine çok yakındı, mayın tarlaları yaygındı... Birlikleri çok çabuk ulaştıracak işlek yollar vardı. Horii, Yeni Gi-

ne'nin yönetiminde bırakılarak, Shimbun'un planı seçildi.

Kuvvetler ana üç şehirden hareket ederek Emerald'ı ortada, Longbeach'ı batıda bırakmak üzere Rockhampton'a üç koldan ilerleyecek, Brisbane'nin kuzeyinden Roma'ya ve Charlesville'ye inecek; sonra Brisbane'yi sindirici bir etki altında tutarak Dalby'den Toowoomba'ya saldıracaktı. Daha sonra içinde bulunulan koşullara göre, güneye doğru ilerleyerek Yeni Güney Wales'e girmek üzere başka plânlar yapılacaktı.

İşgal kuvveti bir haftalık yiyecek olarak yalnız pirinç, soya fasulyesi ve konserve erik taşıyordu. Ondan sonra da birlikler, ele geçirilen dükkânlardan, manavlardan ve canlı hayvanlardan yararlanacaktı. 'Doğu Sahil Kuvveti' güneye ilerledikçe, sığ sularda avlanarak balıkla beslenecekti. Avustralya'nın daha ılıman ikliminde bakir ormanlardaki gibi yaşama güçlüğü olamazdı. Eğer yakıt ikmali yöresel olarak yapılamazsa, bombardıman uçakları, deniz uçakları ve tankerlerle Rabaul'dan yakıt getirtilecekti. Tabii, bu plân ancak Mackay ve Rockhampton'un düşürülmesiyle gerçekleşebilecekti.

Plân kâğıt üzerinde işler durumdaydı. Pratikte, çok kolay uygulanacak gibi görünüyordu. Tabii işgal hareketinden önce böyle genel bir kanı vardı. Avustralya'ya yapılacak baskın hareketi de Pearl Harbour baskınında olduğu gibi büyük bir gizlilik içinde yürütülüyordu. Amiraller, Generaler ve ilgili subaylar bütün emirlerini elden alıyordu. Çünkü harekât hakkında radyo yayını çok azdı.

Ancak müttefikler yine boş durmamıştı. Daha önce olduğu gibi Japonların şifresini çözmüştü. Radyolarda, «Doğu Sahil Kuvveti Hazır» «Melville

Temizlendi» gibi garip haberler, duyuluyordu. Müttefikler bütün aynntıları ile bu şifreli haberleri dinlemekteydiler. Japon Yüksek Komuta Heyeti; kendi şifrelerinin müttefikler tarafından çözülmüş olduğunu savaşın sonuna dek kavrayamadı. Müttefiklere göre, 'Doğu Sahil Kuvveti', Solomon adalarının, Milne Körfezi'nin, Yeni Kaledonya, Fiji, Melville adalarının doğu sahilleri, ya da Kuzey Bölgesi alanı olarak kabul edilen Arnhem arazi parçasının doğu sahilleri anlamını taşıyordu. Son tahmin çok yanlıştı ama müttefiklerce doğru olarak kabul edildi. İstilâcı Japonların haber aldığı gibi, o bölge boş bırakıldı.

Japon tarihçileri şöyle yazmışlardı: «Darwin, sahil boyunca uzanan düşman üsleri ve kıtanın iç kesimleri iki gün süreyle bombalandı. 20 Mayıs'ta hava kararırken deniz piyade birlikleri bir denizaltıdan Melville Adası'na çıkarıldı. Ana işgal kuvvetleri Charles Point ve Fig Körfezi'ne çıkarken, Melville Adası ele geçirilmiş oldu. Birinci günü süren bombardıman sırasında havadan ve saat 04,10'da karaya yapılan çıkarmada düşmanın bir karşı saldırısı ya da direnişi olmadı. Ele geçirilen birkaç yerlinin sorguya çekilmesi sonucu, beyazların o bölgeyi terk ettikleri anlaşıldı. Düşmanın gerçekten çekilmiş olduğu kesinlikle saptandıktan sonra, rıhtımlardan yararlanabilmek için mayın tarama gemileri Darwin limanına getirildi. Depolar, yakıt ve cephanelikler tahrip edildiği hâlde askerî barakalar sağlamdı. Yerlilerin söylediklerine göre, sığırlar Kimberley'e götürülmüştü, ama Darwin çevresinde yaban öküzü, kaz, ördek ve kanguru boldu. Muzaffer Japon birliklerinin daha önce ağır olarak bombalanmış şehirlerde konaklamalarına izin verilmedi. Uçaklarımız Darwin havaalanlarına ve güney yolu kesimindeki

uçuş pistlerine inerken, yedek iki tabur, Adelaide Nehri olarak bilinen düşman üssüne doğru hareket ettirildi. Oraya ulaşmadan önce Hava Kuvvetlerimize ait keşif uçakları düşmanda kıpırda ma olmadığını bildirdi. Yalnız yolda birlikleri taşıyan dört kamyon mayın tarlalarında yok oldu. Adelaide Nehri'nin de terk edilmiş olduğu anlaşılınca, nehir üzerindeki köprünün imhasını önlemek için Katherine yakınlarına havadan bir indirme yapıldı. Ne var ki, köprü daha önce tahrip edilmiş, Katherine de terk edilmişti. Japonlar kısa zamanda amaca ulaştı. 22 Mayıs saat 5'te Darwin'deki hükümet binasında Japon bayrağı dalgalanıyordu. Katherine'in dışındaki bir binaya da, 'Kuzey batı Komutanlığı Karargâhı' olduğunu belirten sancak indirilip yerine Japon bayrağı çekildi. Binanın kapısı üzerine Japonca bir tabelâ asıldı: (Darwin Kuvvetleri Karargâhı.)

Gece bastırırken binanın arka kapısının yakın bir yerine yerleştirilmiş zaman ayarlı mayının patlaması paraşüt birliğinden bir yüzbaşı ile altı askerin ölümüne yol açtı. Bundan kısa bir süre sonra, silâhlendirilmiş, paletli iki düşman zırhlı otosu güney batıdan üzerimize doğru geldi. Zırhlı otolar öylesine hızlı hareket ediyorlardı ki, adamlarımız yarı yarıya yıkılmış olan binanın yakınındaki hendeklere sığınmak zorunda kaldı, ama yakın bir tepeden yapılan havan top ateşiy-le⁴ düşmanın üstünlüğü karşısında ezildiler. Hepsi ölünceye kadar,, ya da silâh kullanamayacak dercede yaralanmcaya kadar kahramanca çarpıştılar. Sonra düşman geri çekildi. Darwin Kuvveti, limandan güneye doğru uzanan Avustralya karayolunu kontrol etmek üzere 200 mil geride bıraktı. Demiryolu birkaç yerinden kesilmişti, ama

onarılması mümkündür ve yakında yük ve nakliye katarlarının çalışma olanağı bulunacaktır.»

İstila harekâtı, 'Doğu Sahil Kuvveti' için Darwin'deki kadar kolay olmadı. Yeni Gine ve Yeni Britanya'daki sahil gözlemcileri hava ve deniz harekâtını bildirdiler. Cooktown, Cairns, Innisfail ve Townsville radarları, Port Moresby'den kalan ilk bombardıman uçaklarını ve Koral Denizinde seyreden uçak gemisini yakaladı.

Amiral Yoni, görüldüğü kadar aptal değildi. Kafası tecrübeler ve taktik bilgileriyle dolu eski bir denizciydi. Evlerini bombalamakla sivillerin moralini bozmanın yersizliğine inanıyor, birlikleri karaya çıktığı zaman onları yıkmanın daha olumlu olacağını düşünüyordu. Bu nedenle hedefi kesinlikle askerî tesislerdi... Sahil bataryaları, uçaksavar topları, savaş gemileri, birlikler, uçaklar ve özellikle köprülerdi. Mümkün olduğu kadar çok düşman aracını ele geçirmek, onların yakıtlarından yararlanmak istiyor, General Shimbım'un Brisbane'in kuzeyinde büyük bir savaş vermesini arzu etmiyordu. Radarlara gelince, onları kendi çıkarları için kullanmayı tasarlıyordu.

İşgal koordinatörü olarak çalışması Yoni'ye, Ordu Hava Kuvvetlerine geçici de olsa komuta etmek yetkisi veriyordu. Önemli hedeflerin, Nishi uçak gemisinden havalanacak olan Val ve Kate uçakları tarafından bombalanmasına karar vermişti. Böylece, Betty bombardıman uçakları bir yem olarak kullanılabilirdi. Shimbun, bu taktiği kavradığı zaman, zafer sarhoşu olacağı için umursamayacaktı. Belki de Betty'ler yolları üzerindeki bazı hedefleri de bombalayabileceklerdi.

Bir zırhlı ve birkaç kruvazörle destroyerin refakatindeki Nishi uçak gemisi Townsville'nin 200

mil kuzey doğusunda, istilâ armadasını taşıyan altmış gemi de onun 50 mil açıklarında bulunuyordu.

Nishi uçak gemisi kapasitesinin dışında, çoğunluğunu avcı uçaklarının meydana getirdiği 100 fazla uçak taşıyordu. Kendi uçaklarının havalanmasından sonra, Moresby'den gelen uçaklar görevlerinin ilk aşamasını tamamladıktan sonra gemiye inecek, yakıt ikmali yapacak, sonra yine havalanacak, geminin kendi uçaklarının yakıt ikmâlini tamamlamasından sonra, tekrar inerek yakıt ikmalini tamamlayıp yine havalanacaklar, görevlerini tamamladıktan sonra da Moresby'deki üslerine döneceklerdi.

Bu taktik, tek motorlu uçakların hedef üzerinde daha uzun süre kalmalarını, eğer Koral Denzinde bir uçak gemisi görülmüşse, Avustralyalıların umduklarından daha çok uçakla bombardımana girişmek olanağı sağlayacaktı. Uçak gemisinin karşılaşılabileceği tehlike büyüktü. Bu tehlikeyi azaltmak amacıyla, geminin çevresine, müttefiklerin yaklaşma ihtimali bulunan kesimleri gözcü denizaltı gemileri yerleştirildi. Bu denizaltı gemilerinden biri met ve cezir sırasında Büyük Mercan Kayalıklarına bindirerek karaya oturdu ve sonradan uzun menzilli müttefik bombardıman uçaklarının tâlim hedefi oldu.

İki motorlu 108 Betty bombardıman uçaklarının ilk dalgası, Cairns Innisfail, Townsville ve Charter Towers'e, önceden planlandığı gibi tam saat 11,00'de saldırdı. Bu saatin seçilmesinin nedeni, Müttefiklerin o sırada Darwin'e hareket edeceğinin hesaplanmasıydı. Doğu savunmasının

zayıf olduğunu kabul eden, Japon Haberalma Dairesi, uçaksavar bataryalarının gücü hakkında bilgili değildi. Asıl saldırı, Townsville'deki iki büyük havaalanına yoğunlaşmıştı, ama alan boştu, çünkü bombardıman ve nakil uçakları güvenlik yönünden havalanmışlar, denizi araştırmak için gitmişlerdi; ayrıca bulunabilen her avcı uçağı düşmanı karşılamak üzere havalanmıştı. Betty pilotları, hangarların boş olduğunu, alanda sadece kullanılmayan eski uçakların bulunduğunu bildirdi.

Birinci saldırı yapıldığından sonraki bir saat içinde 27 Betty uçağından kurulu dört filoluk dört akın daha yapıldı. Ancak Müttefikler, uçakların gelişini radarla öğrendikleri için avcılar filoları karşılamak üzere bekliyordular. Bu akıncıların hedefleri köprülerdi. Nitekim Burdekin Nehri üzerindeki köprü de dahil olmak üzere birçok köprüyü tahrip ettiler. Charter Towers'ten Townsville'e uzanan yolu kapadılar. Kittyhawk ve Airacobra'lar 60 uçak düşürdüklerini söylediler, ama bu rakam sonradan 48'e indi. Japonların çıkarma olarak, Japon uçaklarından sekizi uçaksavar toplarının üzerine düşmüştü.

Bombardıman uçakları hâlâ hedefin üzerindeyken ve pilotları koruyucu Zero'larm nerede kaldığını düşünürken, Zero'lar Nishi'den 'arı sü-rüsü' gibi havalanıyordu. Zero'lar radardan kurtulmak için önce 50 mil kadar güney yönünde alçaktan uçtular, sonra 6.000 metreye yükseldiler. Nishi'nin bulunduğu yer genellikle Avustralyalı radarcılar tarafından saptanmış olacaktı, ama bu kaçınılmayacak bir tehlikeydi. Tam yakıt ve cep-hane ikmali yapmış olan Zero'lar, yakıtları tükenmek üzere olan ve cepanelerinin çoğunu bombardıman uçaklarına kullanan müttefik uçakla-

rıyla kapıştılar. Yine sonuç fazlaca abartılmıştı. Bu kez abartmayı yapanlar Japon pilotlarıydı.

Müttefiklerin altı avcı filosu vardı. Dördü Kittyhawk, ikisi Airacobra uçağıydı. Yedekler de dahil olmak üzere bütün bölgede zaten 60 uçak bulunuyordu. Oysa Japonlar 90 uçak düşürdüklerini iddia ediyorlardı. Aslında 51 uçak düşürülmüş, ya da yaralanmıştı. Bir kısmı yakıt yokluğundan ötürü inmek zorunda kalmış ve yerdeyken imha edilmiş; hava savaşında da 32 pilot ölmüştü. Japonların gerçek kaybı, düşürülen 9 Zero uçağı ile gemiye inerken sulara çakılan iki uçak olmuştu. Zero'lar havaalanlarını, uçaksavar yuvalarını bombaladılar ve Nishi'ye dönmeden önce de trenleri, ordu kamplarını vurdular. Sonra Moresby'den gelen uçaklar havalanırken Zero'lar ikmal için indiler ve hava akını böylece kesiksiz sürdü. Val ve Kate uçakları görünürdeki bütün hedefleri başarıyla bombaladılar. Bir emir olmadığı hâlde, bazı Zero uçakları plajda güneşlenen birkaç kişinin de üzerine ateş açtı. Bu pilotlardan biri daha sonra, plajdakilere ateş ettikleri zaman onları patlayan domateslere benzettiğini söyledi.

Bu arada, istilâ konvoyu hareket halindeydi ve daha önce mayın tarama gemileri tarafından temizlenen Barrier Reef adaları arasındaki iki kol da ilerliyordu.

Tek hat halinde yol alan konvoyların önünde giden destroyerler, silâh ya da birlik gizleyebilecek olan her türlü yapıya ateş ediyorlardı. Onların jürisinde seyreden zırhlı ve kruvazörler de Avustralya birliklerinin hareketini engellemek için İğir toplarıyla karayollarını dövüyordu. Uçak gemisinin bulunduğu yere doğru seyreden yalnız bir Avustralya destroyeri, uçak gemisinin refakatindeki zırhlının bekçileri tarafından topa tutuldu-

ğunu ve bir torpil saldırısını zorlukla geçiştirdiğini haber verince, hemen geri dönmesi emredildi. Torpil yüklü Kate ve Val uçakları da destroyere saldırdı ve yara almasına sebep oldu. Destroyer büyük bir başarıyla ve Maryborough'dan gelen Beaufighter avcı uçaklarının yardımıyla Rockhampton'a sığınabildi. İki motorlu Beaufighter uçakları da muhtemelen Zero'larm arılar gibi uçtuğu haberi verilmiş olacak ki, o bölgeden çekildi.

Avustralya'nın içinde bulunduğu önemli sorunlardan biri de, Amiral Yoni'nin Batı Avustralya'nın güney kesimlerine yaptığı şaşırtıcı saldırılardı. Kruvazörlerden atılan deniz uçakları Gladstone, Perth ve Freemantle'yi bombaladılar, bu akın sırasında bir Amerikan denizaltısı bir kruvazörü batırdı. Bir Japon denizaltısı Albany yakınlarında su yüzüne çıktı ve demirli olan iki gemiyi torpilledi. Doğu sahilinde, Bowen'deki Catalina üssü, Mackay şehirleri, Rockhampton ve Maryborough da deniz uçakları tarafından bombalandı. Bir Beaufighter avcı uçağı, Japon uçaklarından birini düşürdü.

Japon destroyerleri çıkarma sahili yakınındaki Barrier Reef'in iç tarafta kalan sahili boyunca hızla seyredip durmadan ateş ederken, istilâ gemileri boşalmaya başladı, çıkarma botları açıkta duruyordu. Sekiz küçük gemi bilerek karaya oturdu. Çünkü bu gemilerde sadece çabuk bir saldırı için gerekli sallardan başka bir şey yoktu. Rockingham Körfezi sahilinde deniz piyadeleri çok zayıf bir direnişle karşılaştılar ve kısa bir süre sonra sahil yolunu aşarak Tully şehrine doğru yürüyüşe geçtiler. Halifax Körfezi'nde direniş tahminlerin altında zayıftı. Yine de makineli tüfek yuvalarını susturmak için şiddetli saldırılar gerekti. Bofor

tifi iki uçaksavar topu susturulmadan önce birkaç çıkarma botunun ve salını batırdı. Batan teknelerdeki birliklerden çoğu öldü, ya da boğuldu.

Hava karardığında Japon ordusunun (X) tümeni sahile çıkmış, öncü birlikleri Charter Towers yolundaki Woodstock'a ulaşmış, Townsville sarılmıştı.

Townsville'in eteklerindeki müttefik havaalanlarında şiddetli bir savaş oluyordu. Sahildeki gemiler, Beaufighter, Mitchell, Uçankaleler ve birkaç eğitim Anson uçağı tarafından baskma uğradı. Malzeme yığınakları tutuşturuldu, birkaç gemi batırıldı, ve Barrie Reef Boğazı'ndan kaçıp kurtulan bir gemi, daha sonra mercan kayalıklarına bindirerek battı.

Hava akını sabaha kadar sürdü ve şafak sökerken gökyüzü yine Zero uçaklarıyla doldu. Bu sırada, yakıt ve cephane depoları tahrip edilen havaalanı Japonların eline geçti. Betty bombardıman uçakları ve Zerolar sabah erkenden ellerine yeni geçen Avustralya üssüne indiler. Townsville, Charter Towers, Ayr, Ingham, Darwin bölgesindeki Birdum demiryolu kavşağı işgal edildi. Kavşakta sağlam kalmış vagon ölmâltla beraber tek lokomotif yoktu.

İlk hava akınından yirmidört saat sonra, Japonlar, Kuzey Avustralya'ya sağlam bir adım atmışlar, hem askerî hem de sivil yiyecek ve cephane depolarını, limanları, havaalanlarını ele geçirmişlerdi. Yamamoto, sadece 270 kişinin ölümüyle sonuçlanan böylesine büyük zafer için, hem Amiral Tojo'nun hem de Japon ulusunun kutlama mesajlarını Yoni ve Shimbun'a bildirdi. Yamamoto, aynı zamanda, daha önce ordu komutanına yaptığı aynı uyarıyı tekrarladı: Sivillere iyi ve say-

gılı davranılmalıydı. To jo bir Avustralya kapitülasyonu istiyordu ve Yamamoto, onu, terör hareketinin Avustralya halkını dövüşmek için zorlamaktan başka işe yaramayacağına inandırmıştı. Şimdiye kadar sivillerle ancak basit birkaç çatışma olmuştu. Bu çatışmalara katılanların ellerinde askerî silâhlar ve kollarında 'Gönüllü Savunma Kolordusu'na bağlı olduklarını belirten bantlar vardı. Bu adamlar yakalanır yakalanmaz, Japonlara karşı bir gerilla savaşı sürdürmeye çalışan sivillere bir ders olmak üzere kurşuna dizilmişti.

Beşinci Bölüm

SAVUNMA

Canberra'daki Savaş Kabinesinde General Sir Davil Maitland konuşmasına şöyle başladı:
— «Her şeyden önce, sizi temin ederim ki Batı Avustralya'yı tehdit eden âcil bir istilâ tehlikesi yoktur. Hafif hava akınları, donanmamızı Perth-Albany bölgesinde hazır bulundurmamızı sağlamak için yapılan bir şaşırtmadır. Askerî görüş noktasından, Batı yakasının istilâsı söz konusu olamaz. Japonların kendilerini stratejik yönden değersiz olan bir yere bağlayacaklarını ummuyor ve bu konuda haberalma dairesinin yargısının doğruluğuna inanıyorum. Şimdi artık amaçlarının ne olduğu kesinleşti ve açık seçik ortada. Bu tecrübe için yapılan bir harekât değil. Yâni, Malaya ve Hollanda adalarının istilâsında olduğu gibi. Japon harekâtı ya bizi savaşa katılmamak için bir zorlamadır, ya da, savaşa katılırsak, yenilsek, Filipin Adaları gibi biz de Amerikayla yapacakları bir anlaşmada pazarlık konusu olacağız. Gelecek savaşı kaybedeceğimize inanmıyoruz. Güney Limanlarımız, Amerika'dan yapılacak yardıma açıktır. Takviye, cephaneye ve savaş için gerekli malzemeyi özellikle zırhlı araçları muhtemelen İngiltere'den, Güney Afrika ve Ortadoğu kanalıyla alabileceğiz. Şu anda durum her ne kadar ciddi görünüyorsa da, düşman hâlen asıl amacından çok uzaklardadır, yâni, güney doğudaki endüstri bölgemizden uzaktır.»

Port Moresby ve Yeni Gine'deki büyük sayıda asker kaybı, Malaya'da kaybedilen bütün bir tü-

menden çok daha önemli ve ciddîydi. Avustralya'yı tehdit eden tehlike karşısında ulusun savaş sırasında yaptığı plânlarda askerî, politik, sosyal ve endüstriyel yönden değişiklikler gerekti ve bu değişiklikler Horn Adasının kaybedilmesinden sonra hemen tamamlandı.

Başlangıç olarak bütün ülkede sıkıyönetim ilân edildi ve Yengeç Dönencesinin kuzeyindeki halkın boşaltılması emredildi. Darwin bölgesinde, Wyndham Limanında karargâh kurmuş olan bir milis tugayı ve bir komando bölüğü güneye, Victorie Nehri'ne çekildi. Bir kısım birlikler çöl yolundan Avustralya'nın merkezinde bulunan Alice Springs'e gönderildi. Bütün siviller bölgeden boşaltılarak, Alice Springs'te kurulan çadırlara yerleştirildi. Darwin havaalanındaki RAAF avcı ve bombardıman uçakları küçük bir grup tarafından yönetiliyordu. Bir istilâ söz konusu olduğu takdirde, savunma saldırısı yapacaklar, yakıt ikmâlini tamamlayacaklar, sonra Mount isa'ya uçacaklardı. Gececek olaylara göre, bu uçaklardan çok azı isa'ya ulaşabilecekti. Doğu kesiminde, ilk savunma hattı Mackay ile Clermont arasında kuruldu. Kuzey kesimi çoğunlukla topçu birlikleri ve komandolar tarafından korunacaktı. Bir Japon çıkarması söz konusu olduğu takdirde de bu birlikler geri çekileceklerdi.

Geri çekilme taktiğinin asıl amacı, Amerika kadar geniş olmakla beraber nüfusu az olan ülkede ulaşım hatlarını kısaltmaktı. Aynı zamanda, Queensland'deki karayolları çok ilkel ve ordu, işin sonunda tankların etkili faktör olacağına inanıyordu. Arazinin kuraklığından Parlamentoda çok söz ediliyordu. Binlerce sığır güneye sürülmüştü. Ne yazık ki hayvanları çabuk yollamak için yeterli demiryolu yoktu ve birçok sürü sahi-

bi, istilâ olmayacağı üzerinde bir çeşit kumar oynayarak sürülerini oldukları yerde bırakmıştı. Yakıtın karneyle satılması nedeniyle, orduya ulaştırılamayan akaryakıt da ya yakılıyor, ya da gömülerek saklanıyordu.

Şubat ayında Darwin'de olduğu gibi, hiç beklenmedik tepkilerden biri, sivillerin tutumuydu. Her şeyden önce sivil halk arasında panik yoktu. Eski askerler hemen aralarında bir gönüllü birliği kurmuşlar, sonra örgütlenerek genişlemişlerdi. Bu nedenle, hükümet 'Gönüllü Savunma Kolordusu' adındaki bu birliğe askerî elbise, havan topu ve makineli tüfek sağlamıştı. Ulusun toptan kımıldanışı bir milyon insanın askere yazılmasının başlıca nedeni olmuştu. Eğitim standartları çok düşüktü. Beklenmeyen tepkilerden biri de, bazı eski askerlerin harekâta ilgisiz kalmasıydı, ama onlar da, sırf kendi canlarını kurtarmak için savaş kurallarını öğrenmek zorunda kalacaklardı.

İşgal gemilerinin görülmesinden hemen sonra plânlarda yine değişiklikler yapıldı. Gerçekle yüz yüze gelindiği için, politikacılar, Birleşmiş Kurmay Heyeti'ni) daha saygılı olarak dinlemek zorunda kaldı. Hemen Londra ve Washongton'la bağlantı kuruldu ve hem İngiliz hem de Amerikan Hükümetleri'nden yardım istendi. İstenen yardım insan gücünden çok uçak, gemi, tank ve silâhtı. Alman cevaplar umut vericiydi. Savaş malzemesinin teslimi, söz vermek kadar kısa ve kolay değildi. Uzun zamana ihtiyaç gösteriyordu. Halen Melbourne limanı'na büyük bir konvoy halinde Amerikan Tank Alayı indirilmiş, bir kısmı güvertede bir kısmı sandıkta olmak üzere 80 Kittyhawk ve Avustralya'nın 10.000.000 galonluk rezervine ek olarak, bir milyon galon uçak yakıtı gelmişti. Bin mil kadar uzakta bulu-

narı Yeni Zelanda, Amerikan Donanma ve Deniz piyade üssü olarak kullanılmıştı. Deniz Piyade Birliği, bir tugay piyade ve üç avcı uçak filosundan meydana gelmişti. Avustralya şimdilik, Yeni Zelanda Hükümeti'nin asker ve uçak yardımını reddetmişti; çünkü Yeni Zelanda da istilâya uğrayabilirdi.

Canberra'da hükümeti yöneten iktidar partisi, muhalefet liderlerini Savaş Kabinesine katılmaya çağırdı. Şimdi her şey ordu ve hava kuvvetlerinin elindeydi. Hükümete düşen tek görev, sivilleri yerleştirmek ve savaş malzemesi yapımına hız vermektir. 20 Mayıs'tan sonra artık grev yapılmadı. Herkes gibi, bütün ulus işçileri savaşın nasıl yapılması ve ne gibi tedbirlerin alınması üzerinde kafa patlatıyordu. Birçok tecrübeli iş adamları ve teknisyenler savaşmak için gönüllü yazılmak istedi. Ancak yaptıkları görevin önemi göz önünde tutularak bu istekleri geri çevrildi.

Bazı kimseler arasında kaçınılması imkânsız olan çeşitli moral bozuklukları vardı. Bazısı evlerini çok ucuza satarak paralarını gömdüler. Bazısı şehirlerden ormanlara kaçtılar, ve bazısı da tehlikesiz bölgelerden şehirlerin sözde kalabalık güvenliğine sığınmayı tercih ettiler. Bazı zenginler kendilerini Yeni Zelanda'ya götürmesi için bir Amerikan uçağı mürettebatına 50.000 Sterlin rüşvet teklif ettiler. Sivil deniz ve hava ulaşım araçlarının kaptanlarına, kendilerinden başka eşyasının da nakledilmesi için rüşvet teklif edildi. Yağma olayları için ağır cezalar kondu. Darwin olayındaki gibi başka olaylara rastlanmadı; yeni kanun, suçüstü yakalanan yağmacıların teslim olmadıkları takdirde vurulmasını, en az cezanın on yıl, en çok cezanın yirmi yıl olmasını öngörüyor-

du. (Darwin yağması için bir binbaşı ile bazı havacılara çok ağır cezalar verilmişti).

En büyük sorun, insan gücü değildi. Uçak ve tank sayısı azdı. En tecrübesiz Japon pilotları tarafından bile kolayca vurulabilen yüzlerce Wirraway uçaklarından başka şimdi 10 Beaufighter, 116 Kittyhawk, 20 Spitfire, iki filo Aircobra, sekiz RAAF filosu ve Amerikan ağır, orta ve hafif bombardıman uçakları vardı. İlk Avustralya yapısı iki motorlu Beaufort bombardıman uçağı Aralık 1941'de tamamlandı ve ülkenin muhtemelen düşmanın ilk hedefi olduğu düşünöldüğünde de uçakların yapımına hız verildi. Sonra yüzde 65 Wirraway parçasından yapılmış Boomerang avcı uçakları ortaya çıktı. Kısa bir süre sonra da yüksek vurucu yetenekli avcı uçakları yapıldı. İlk Boomerang uçak partisinin Ağustos 1942'de teslim edilmesi söz konusu olduğu halde, yapımına hız verildi ve ilk yirmi uçak Mayıs ayında uçuşa hazırlandı. Bu uçakların en üst hızı 4.500 metre yükseklikte satta 300 mildi, iki adet 20 mm.'lik ağır ve dört hafif makineli tüfeğı vardı. Hareket gücü Kittyhawk uçaklarından üstündü. Yalnız tek sakıncalı yönü, düşük hızda hatalı kullanıldığı takdirde kuyruk dümeninin kilitlenmesi ihtimaliydi. Öte yandan, 250 libre bomba atabilecek üstün nitelikte bir uçaktı. Uçuş personeli önemli bir sorun değildi. Ortadoğı'daki ve İngiltere'deki tecrübeli pilotlar eğitim için Avustralya'ya dönmüşlerdi. 20 Mayıs'da üstün nitelikteki pilotlar uçuşa hazırđı.

Daha önce de söylendiğı gibi, Batı Çölü'nde pek etkili olmamakla beraber, Japonların hafif tanklarına karşı Koyabilecek nitelikte iki tip Avustralya yapısı tank vardı. Üstelik zırhları da oldukça kalındı. Bu tip tanklar için kaim zırh, olağandışı sayılabilirdi. AC 1 tanklarının ana özellikleri

şöyle sıralanabilir: Sinkromeş dişliden daha kolay çalışan basit bir vites kutusu, fazla karmaşık olmayan basitleştirilmiş paletler, tek parça dökmüm gövde, ikiz Cadillac motor ve oldukça basık gövde. Yüksekliği 1.35 m. olan tankların düz arazideki hızları 30 mili buluyordu. Bu tanklara iki librelik top yerine 17 librelik top konulması planlandığı hâlde, Zırhlı Savaş Araçları Yapım Müdürlüğünün, Mark I tanklarının seri yapımına geçilmesini kararlaştırması üzerine, bu plân geçici olarak ertelendi. Diğer zırhlı araçlar yapımına makinelitüfek, iki librelik tanksavar topu, 7.53uk havan topu taşıyıcıları, keşif arabaları, hafif ve ağır zırhlı araçlar da dahildi. Ayrıca çelik levha yapımına da hız verilmişti.

Bütün patlayıcı maddeler ve silâh yapım fabrikaları güneyde bulunuyordu. Japonların Townsville havaalanını ele geçirmesine kadar da güvenlik içinde sayılırdı. Oysa, Japonların Townsville havaalanından, bin milden fazla uzakta bulunan Lithgow Küçük Silâhlar Fabrikasına (Sydney'in yüz mil batısında) baskın yapabileceklerdi ve şimdilik bu hedef Japonların kesinlikle bildiği hedeflerden biriydi.

Japonların her zaman beklenen istilâ harekâtına karşı, buğday, et, çay ve şeker stokları yapılmıştı ve istilâ süresinde halkın aç kalması söz konusu olamazdı.

Kuzeyde oturan ve binlerce yıldan beri atalarının yaşantısını sürdüren yerlileri, Japonların tehlikeli olacağına inandırmak çok güçtü. Şubat ayında yapılan ilk Darwin baskınından sonra yerli kadın ve çocukların ihmal edildikleri üzerinde yaygın tepkiler görülmüştü ve hükümetin bundan sonra bu tepkilere kulak vermesi gerekiyordu. Bütün yerlileri toparlayıp istilâ bölgelerinden

uzaklaştırmak imkânsızdı. Nitekim, yerliler Japon istilâsı süresinde yine eski yaşamlarını sürdürmüşlerdi. Çünkü, Japonlar, Avustralyalılarla uğraşmaktan yerlilerle uğraşmaya vakit bulamamışlardı. Darwin civarında yakalanan az sayıda yerliler, Japonlar tarafından işçi olarak çalıştırılmıştı. Ama sonunda, bir gece içinde bütün yerliler işçi kampını terk edip orman içinde kaybolmuşlardı.

Asıl mesele, Japonların bir yarma ihtimaline karşı, direnebilecek sivil piyade birliklerinin sağlanabilmesiydi. Bu konuyu genç bir kurmay olan Yarbay Brian Murray çözümlendi. Genç Yarbay, bir gece Sydney'de George Caddesi üzerindeki Newcastle Otelinde dostlarıyla içki içiyordu. Konuşma arasında en acemi ve âsî bir kişinin bile birkaç gün içinde asker olabileceğinden söz etti. Yarbayın bu sözü ertesi günü gazete sütunlarına «Bir kurmay subayın fikirleri» adı altında yayımlandı. Bundan birkaç gün sonra da Yarbayın bu konuşması Parlatentonun toplantısı sırasında Ordu Bakanı tarafından ortaya atıldı. Ordu Bakanına göre, gerçekten de kısa sürede askerî eğitimin uygulanması söz konusu olabilirdi. Gazeteciler arasında yapılan soruşturma üzerine Murray ismi ortaya çıkınca; Yarbay Murray, General Maitland'm yanına çağırıldı. General:

— «Evet, Brains (beyinler), söyle bakalım bunun sırrı nedir?» Diye sordu ve o günden sonra da Genç Yarbay Brian'm adı 'Brains' olarak kaldı. Genç subay düşüncelerini şöyle açıkladı:

— «İçinde bulunduğumuz koşulları **dikkate** alacak olursak, normal bir piyade eğitimi **yaptırıl**abilecek vaktimiz yok. Başlangıç olarak, **her şey**den önce asker olabilecekler seçilmeli ve eğitimin karmaşık düzeninden vazgeçilmelidir. Meselâ,

selâm verilmesini öğrenmenin gereği yok. Çünkü cephede asker selâm verecek zaman bulamaz. Bren ya da Vicker makinelitüfeklerin parçalarını ezberlemek de gereksiz. Bir askere, tüfeğin yapabileceği tutukluğu ve bu tutukluğun nasıl giderileceğini öğretmek yeterli olacaktır. Savaş sona erinceye kadar eski çavuşları emekliye ayırın ve onların yerine genç, basit emir verebilecek kimse-leri getirin. Dikkatli olanları asker yapmaya çalışmayın, onları siper kazmaya gönderin. Askerlerin kendi başkanlarını kendilerine seçtirin, o zaman daha olumlu sonuçlar alınabilir. Sonra onları birkaç gün ormana gönderin. Orada kendi yemeklerini pişirsinler, yollarını bulmaya çalışsınlar ve başlarında her zaman bir dadı bulunamayacağım anlasınlar. Hayatta kalmayı, düşman ateşinden kurtulmayı öğrenmeleri gerekir. Asker alınışlarının birinci ya da ikinci günü ellerine kazma kürek verin ve söz gelimi on dakika içinde düşmanın ateşe başlayacağım söyleyerek siper kazmalarını isteyin. Geciktikleri takdirde başlarının üzerinden ateş edin, o zaman daha çabuk davranmaları gerektiğini anlayacaklardır. Aynı zamanda ilk iki gün içinde ellerine birer tüfek ve ateş edebilecekleri hedefler verin. Tüfek menzili-ni anlatmak gereği olmadan, Lee Enfield tüfeğinin nasıl kullanılacağını ve menzili-ni kendileri öğrensin. Bol cephane verildiği takdirde, kendilerine olan güvenleri artacağından, yüz yarda uzaklıktan bir insanı rahatlıkla vurmasını öğreneceklerdir. Hepsi Bren, Vicker, Owen ve Thompson makinelitüfeklerini kullanmasını öğrenmeli. Mümkünse, tanksavar toplarını bile kullanmaları, hat-tâ daha büyük toplarla ateş edebilmeleri sağlan-malı. Traktör kullanmasını bile her çiftçi silâhla donatılmış zırhlı araçlara şoför olarak verilmeli.

Askere alınışlarının üçüncü ya da dördüncü günü, gece talimlerine çıkarılmalı. Çoğu gece karanlığında kaybolacaklardır, ama geceyi kendi çıkarlarına kullanmasını öğreneceklerdir. Eğer bu düşünce ışığında kurulacak taburlara komuta edebilecek ve öne sürülen bu koşulları kabul edecek komutan bulunamazsa, bu sistemi kabul edecek küçük subayları terfi ettirerek tabur komutanı yapın. Bütün boş eğitimlerden kaçının. Yürüyüş düzeninde ısrar etmeyin, nasılsa kendilerine uygun geleni seçeceklerdir. Avustralyalılar hem savunmada, hem de hücumda ağırlığını ortaya koyabilecek nitelikte askerdir.»

Murray'm bu fikri General Maitland tarafından hemen kabul edilerek yeni bir eğitim sistemi kuruldu. Sonunda, böyle eğitim görmüş olan Avustralyalı askerler, istilâcıya karşı ülkelerini başarıyla savunacaklardı.

Japon birlikleri Darwin'e çıktığı zaman, bir Avustralya zırhlı tugayı, Batıya gitmek üzere Adelaide'nin kuzeyinde, Port Augusta'da bulunuyordu. Zırhlı tugaya, Alice Springs'te bulunan piyade tugayına katılmak emri verildi. Aynı zamanda bir filo Marauder bombardıman uçağını da lacak şekilde genişletilmiş olan havaalanına, iki filo Amerikan Aircobra avcı uçağı gönderildi. Piyade tugayı; Mount Isa yol kavşağından Alice kavşağına kadar uzanan 300 millik bir savunma hattı kuruyordu. Darwin'deki Spitfire filoları daha önce Tennant Creek'e gelmişti ve halen beş Kittyhawk filosu Mount isa'nın yakınlarındaki RAAF Hava Üssüne gönderilmişti. Müttefikler Darwin çıkarmasından ancak dört gün sonra savunma güçlerini otuz hafif ve kırk ağır tankla takviye edebildiler. Şimdiye kadar Spitfire'ler düşmanın iki keşif uçağı düşürmekten başka iş yapma-

mişti. Artık düşmanın Tennant Creek'ten sola dönüp 400 mil kadar uzaktaki Mount isa'ya yönelceği kesinlikle biliniyordu.

Japonların Orta Queensland'deki Longreach'e yönelerek, düşmanın doğudan yapacağı harekâta karşı bir yan cephe kurmak isteyecekti. Eğer düşünül­düğü gibi olursa, tankların ve piyadenin, Alice'den hareket ederek bin millik bir kovalama­ca yapması gerekecekti. İki tugaya komuta eden Tuğgeneral R. Bobby Wilkinson, Tennant Creek'te düşmanla çatışmak istemiyordu. Alice, Adelaide'den gelen demiryolunun sonuydu ve Wilkin­son, düşmanın hava üstünlüğünü sağlaması hâ­linde cephane kamyonlarını ve yakıt tankerlerini Tennant Creek'te tehlikeye sokmayı göze alamı­yordu. Ayrıca, anayollar arasında birçok tâli yol­lar vardı ve bu yollar Japonlar tarafından kulla­nılabilir­di. Adelaide, her ne kadar Darwin'den çok uzak bulunuyorsa da, Japonların hedefi olabilir­di. Ayrıca Simpson Çölü ile ayrılmış olan Alice Springs'in düşman tarafından alınması bir anlam taşı­mıyordu.

Wilkinson, karargâhını iki yüz mil kadar uzak­ta olan Tea Tree Well'e nakletmek üzereyken,, hava koşulları durumu de­ğiştirdi. Hiç beklen­medik bir anda esen Muson rüzgârları şiddetli bir yağmur getirdi. Tennant Creek'in doğusundan ge­len fırtına ve yağmur Mount Isa yolunu kapadı. Aynı zamanda, Darwin yolu da kapanmıştı. Her iki Spitfire filosu, gövdelerinin altına aldıkları yakıt ikmal depolarını kullanarak, Katherine ve Darwin'deki düşman uçaklarına baskın için ha­valandı.

Japonların elindeki havaalanları da yağmur altındaydı ve pilotlar, yağmur dinmez ha­valanacaklardı. Nitekim Japon uçakları havalan­

nırken Spitfire'ler bastırđı. Bu müttefikler için bulunmaz fırsattı. 20 Mayıs'tan beri ilk hava zaferi kazanılıyordu. Japon uçakları daha henüz pistten kalkmak fırsatı bulamadan bombalanmıştı. 72 düşman uçağı tahrir edildi. Spitfire'lerin fotoğraf makinelerinden alınan resimler birçok uçağın yanmakta olduğunu gösterdi. O gece yapılan ikinci hava akınında da yine yerdeki 83 uçaktan 59'u tahrir edildi. Spitfire ve Zero'lar arasında yapılan hava savaşında, Spitfire uçaklarının çok tecrübeli ve Kuzey Afrikayla İngiltere'deki hava savaşlarında ustalaşmış pilotları, 14 Zero uçağı düşürdü, buna karşılık 4 uçak kaybedildi. Spitfire'ler sonradan Tennant Creek'e indiler ve yakıt ikmali yaptılar.

Mehtapla aydınlanmış yol üzerinden uçan Spitfire uçakları, Tennant Creek'e doğru ilerleyen sayısız düşman tankı gördüler. Bu haberi alan Wilkinson, bir zırhlı oto takımı gönderdi. Isa yolunun kullanılmayışı Japonların, planlarında bazı değişiklikler yapmalarına sebep oldu. Japon birlikleri ertesi yirmidört saat içinde Alice'in kuzeyindeki düz araziye yöneldi. Bu arada, Melbourne limanına indirilmiş olan Amerikan zırhlı birliğı üstü açık yük vagonlarıyla kuzeye sevk edilmişti.

Alice Springs'te yapılan savaş, Avustralya topraklarında yapılan ilk tank savaşı oldu. Şehir daha önce sivillerden ve göçmenlerden temişlenmişti. O sırada otobüsler ve ordu kamyonlarından kurulu konvoylar, Alice cephesine piyade takviye birlikleriyle 25 librelilik top mermileri ve ilk zırh delici mermiler getirmişti. Alice Springs'in çevresi tepelerle çevriliydi, ama şehir düz arazide bulunuyordu. Keşif yapan zırhlı birlikler bir ön savaş verirlerken, piyade birlikleri, gerçekte tanklarının epey gerisinde kalan Japon piyadesini kar-

şılamak üzere mevzilendi. Kittyhawk'lardan kuru-
lu bir filo, Ammaro'ya inerek, Japon zırhlı araç-
larının beklemeye başladı.

Savaş, şafakla beraber başladığında Avustralya tanklarından çoğu tepelerin doğu-batı kesiminde mevzilenmişti ve Japonların asıl kuvvetleri şehre on mil yaklaştığı sırada, tank birlikleri kuzeyden doğru yaklaşıyordu. Düşman tanklarının yarısı, müttefik tanklarını karşılamak üzere dönerken, tankların diğer yarısı tepelere yerleştirilmiş bataryalar tarafından kontrol altına alındı. Saat on sularında, düşmanın üstün kuvveti karşısında Müttefik kuvvetleri yıpranmıştı. Japon tankları şehre girmişti ve zırhlı araçlar havaalanına doğru olmuştu. Spitfire uçakları daha önce havalanmıştı ve birliklerini havadan desteklemek için gelen Japon uçaklarını karşıladı. Kittyhawk uçaklarına, hava desteğinden yoksun düşmanın piyade kamyonlarını bombalama emri verildi.

Kittyhawk uçakları Japon piyadesini bombalar-
ken, Adelaide'den gelen trenler, Amerikan tankla-
rını ve milis takviye kuvvetlerini şehrin yakının-
daki bir istasyona indirdi. Japonlar tepelerden ateş eden topçuların elinde tanksavar mermileri olduğunu bilmiyordu ve yeni gelen Müttefik bir-
liklerine ateş ederlerken kendilerine çok güveni-
yorlardı. Trenden inen topçular için. mevzilen-
mek fırsatı bile yoktu. Vagondan iner inmez he-
men savaşa katıldılar. Düşman çok geçmeden yo-
ğun ateş karşısında şehre çekilmek zorunda kal-
dı. Amerikan tankları, Avustralyalıların General
Stuart M3 tanklarıyla ve 37 mm.lik toplanyle sal-
dırya geçtiler. 25 librelik mermi atan ve kam-
yonlara bindirilmiş olan toplar tanklarla birlikte hareket etti.

Yapılan tahminlere göre, Alice'ye yaklaşık ola-

rak 5.000 düşman askeri girdi ve savaş ertesi gün de sürdü. Her iki tarafın tank, top ve hafif silâhlarının ateşi karşısında, şehir bir harabeye döndü. Airacobra, Spitfire ve Kittyhawk uçakları cephe gerisindeki her şeyi vurdu. Müttefik uçakları görüldüğünde Japon araçları yoldan çıkıyorlardı, ve tabii olarak şiddetli bir bombardımanla karşılaşılıyorlardı. Kittyhawk uçaklarından müteşekkil iki filo refakatinde gelen Marauder uçakları ağır makineli tüfekleriyle Japon tanklarına ateş ederken, Spitfire'ler de bir yandan Zero'ları oyalıyordu. Koordinasyon basitleştirilmişti. Çünkü durum açıkça ortadaydı. Komuta bir bütün olarak Wilkinson'un karargâhında toplanmıştı.

İlgililer bu konuda şu kayıtları tutmuşlardı:

«Eğer doğru dürüst savaşılırsa, Japonları da İtalyanlar ve Almanlar gibi tepeleyeceğiz.»

Tabii, bu sözler Aralık 1942'de söylenmişti ve o sıralarda tugay Suriye'de dinleniyordu. Ayrıca, söylenenlerin hepsi gazetelerde çıkan yazılara dayanıyordu. Doğuda süren savaş haberleri geldikçe söylentilerin şekli de değişti. Hele 8'inci Tümenin Malaya'da teslim olması çöl savaşında pişmiş olan eski askerlerin düşüncelerini kökünden değiştirdi. Bununla beraber, Alice Springs'te savaşanlar 2.500 kişiydi. Bunlara sonradan 800 milis de katılmıştı. Neticede Avustralyalılar savaşı kazandı, ama 1.300 ölü kayıplarla birlikte 2.000'i buluyordu. Bu rakam Japonların nasıl savaşıklarını göstermek bakımından güzel bir örnektir...

Düşmanın geri kalan zırhlı araçları ve **tankları** temizlenirken, Wilkinson Tennant Creek 'e küçük bir grup zırhlı ve motorize piyade **kuvveti gönderdi**. Ertesi günü de, dinlenmiş bir tugay, hava yoluyla aynı bölgeye indirildi. Isa'daki **av&** uçakları da bu kuvvetleri destekledi.

Doğuda süren savaşlarda durmadan yenilgi almış olan Avustralyalılar için Alice Springs zaferi, moral yönünden çok değerliydi. Avustralya radyosu gerçeği yayımlaymcaaya kadar 'Japon Gülü' radyosu Japonların Alice Springs'te büyük bir zafer kazandığını ilân etti. Ve ülkede birçok yanlış söylentilerin dolaşmasına yol açtı. Japon radyosuna göre, Alice alınmıştı ve Japonlar Adelaide'ye doğru yürüyorlardı. Çatışma Broken Hill'de şiddetlenirken madenciler arasında da grev sürüp gidiyordu. Oysa bütün bunlar asılsız haberlerdi. Gerçekte, Broken Hill'de bir takım olaylar meydana gelmişti. Fakat bu olaylar, İngiliz zırhlı tümenin Adelaide demiryoluyla şehre gelip kamp kurması, sonra Yeni Güney Wales'e hareket etmesiyle başlamıştı. Madenciler tanklar tarafından korunmak istiyorlardı. «Sydney'dekiler rahat, buradaki işçiler ne olacak? Brisbane ve Sydney'dekiler gibi bizi de tanklar korumazsa, greve gidebilir ve istediklerimizi alıncaya kadar da grevi sürdürebiliriz.» Diyorlardı.

Brisbane Japonlara teslim olduğu zaman maden işçileri sözcüsü Broken Hill'i korumak için ne kadar büyük bir tank birliğine ihtiyaç olduğunu kavramış bulunuyordu.

Brisbane 31 Mayıs günü teslim oldu. Bu tarihin unutulması mümkün değildi. Çünkü aynı tarihte Japon uçak gemisi Nishi, Papuan sahilinin güneyinde Avustralya denizaltısı Mullet tarafından torpillendi. Nishi, güvertesi uçakla dolu olduğu hâlde bütün mürettebatıyla birlikte battı. Yeni Güney Wales'te canlarını dişlerine takarak savaşan Avustralyalılara Nishi'nin batırılmış olması pek fazla moral kazandırmadı. Ancak bu uçak gemisinin kaybı, Midway Adası'nı istilâ etmeyi plânlayan Japonların Pasifik'teki gücünü epey zayıf -

lattı. Plânladıkları bu istilâ harekâtı için her türlü savaş gemisine ihtiyaçları vardı. Özellikle uçak gemileri büyük değer taşıyordu. Bundan sonra Yamamoto, Pasifik adalarının tam ortasında büyük bir imha hareketi plânlamaya girişti.

İki Japon birliği Brisbane'in batısında Toowoomba ve İpwich'te buluştu. Buradaki savaşta 350 Müttefik uçağı kaybedildi. Japonlar sahil boyunca 300 millik alana, Brisbane'in güneyindeki Surder's Paradise, Murwillumbah, Ballina, Coffs Limanı ve South West Rocks'a çıkarma yapınca, Brisbane'nin kaderi belli oldu.

O sıralarda Macleay Nehri'nin ağzındaki küçük bir sayfiye köyüne, altı düşman çıkarma botu yanaşmıştı. Ve Japonlar gece süresinde çıktıkları bölgede mevzilendi. Ondan sonra da destroyerler, Kempsey şehrine daha fazla birlik çıkarmak olanağını sağlamış oldular. Burada Japon piyadesi sağlam bir savunma hattı kurarken, destroyerler ateşleriyle onları korudular.

Güneydeki öteki çıkarma noktalarında düşman içlere doğru kayarak sahil yolunu kontrolü altına aldı. Sydney'e doğru iki koldan bir harekât daha plânlanmıştı. Biri, Brisbane'den sahil yolu boyunca, diğeri de Toowoomba'dan, yaklaşık yüz mil kadar uzakta ve sahil yoluna paralel uzanan dağ yolundan hareket edilecekti. Surfer's Paradise'e yapılan çıkarma, Brisbane'in kaderini tayin etmişti: Çünkü hem sahildeki hem de şehre uzanan elli millik yoldaki savunma çok zayıftı.

Genel Karargâh, daha fazla çıkarmanın önlenbilmesi için kuvvetli bir destroyer filosuna ihtiyaç olduğuna inanmıştı. Haberalma Dairesi'nin edindiğı bilgilere göre, Avustralya'da halen 100.000'i aşkın Japon askeri vardı ve en azından

80.000 asker doğu sahillerinde hareket halindeydi.

Sivillerin, önce Queensland'in, kuzeyinden, sonra ortasından ve nihayet düşman tehditi altında bulunan bütün bölgelerden boşaltılması aralıksız sürdürülmüştü. Birçok sivil, genellikle ulaştırma araçlarının eksikliğinden ötürü buldukları yerde bırakılmıştı. Bununla birlikte, gelecekteki savaşın yer alacağı bütün bölgeler özellikle Sydney ve Newcastle boşaltılmıştı. Çünkü Genel Karargâh savaşın bu bölgelerde sürdürüleceğine inanıyordu.

Brisbane, General Shimbun tarafından cezalandırılan bir generale teslim edilmişti. Bu general, asker olsun sivil olsun, bütün esirlere işkence etmekten, başlarını kılıçla koparmaktan, süngülemekten ve beyaz kadınların ırzına geçmekten geri durmadı. General Shimbun, katliam ve ırza geçme olaylarından hiçbir zaman haberdar edilmedi. Ancak, bir Beaufort bombardıman uçağının, Townsville'de bulunan Japon karargâhına attığı broşürlerden durumu öğrendi. Ama bombardıman uçağı yine de karşılık olarak düşürüldü...

Brisbanes teslim alan zalim general Shokai, Cenova Konferansında alman karara uymuyor ve esirlerin kafalarını kılıçla uçurmaktan hoşlanıyor, bütün subaylarının da aynı şekilde davranmalarını istiyordu. Bir yandan da General Shokai, şimdilik Shimbun'un emirlerine uymayı uygun buluyordu, çünkü sonunda nasıl olsa, Shimbun'un da, teslim olmamakta direnen Avustralya hükümetini cezasız bırakamayacağına inanıyordu. General Shokai, düşürülmüş olan Beaufort uçağının mürettebatını gizlice getirtti ve sorguya çekti. Mürettebat durumu açıkça anlattı ve sonunda bizzat Shokai tarafından Brisbane hükümet

binasında kılıçla başları kesildi. Birgün bu olay da Shimbun'a rapor edildi. Bu haber Shokai'nin düşmesi için kâfi geldi.

Piyade generalinin aklî dengesinin bozuk olduğu bir gerçektir. Çünkü komutanlık görevinden alındığını haber alır almaz, kendisine bağlı subaylarla birlikte hükümet binasına kapandı ve Shimbun'un emirlerine karşı geldi. Bu davranış üzerine General Shimbun uçakla Brisbanes geldi ve hükümet binasını havadan bombalattı. Sonra Avustralya harekâtını kendisinin yürüteceğini bildirerek emrindeki birlikleri yönetmeye başladı.

10 Haziran'da, Brisbane Belediye Başkanını çağırtdtı ve bundan sonra Amiral Nagumo'nun Avustralya valisi olacağını, Brisbane'in yeni hükümet merkezi yapılacağını ve isminin de Japon İmparatorunun onuruna 'Hiro Shita' olarak değiştirileceğini bildirdi. Belediye başkanının:

— «Ah sahi mi?» Şeklindeki sözü yanlış anlaşılınca; General durumu bir kez daha açıklamak zorunda kaldı. General, Belediye başkanının kendisiyle alay ettiğini anlamamıştı...

Alice Springs'te başarı sağlayan General Wilkinson, cephe komutanı olarak atandı ve Yeni Güney Wales'e gönderildi. Savaşta üç tümen komutanı ölmüştü. Yunanistan ve Tobruk'ta Almanlarla yaptığı savaşlarda tecrübe edinmiş, iyi bir taktikçi olan generalin bu göreve atanması, cephedeki askerinin moralini yükseltti. General Wilkinson, Albay Brian Murray'ı Kurmay başkanlığına getirdi ve tuğgeneralliğe terfi ettirdi. İnsan kaybının lazolmasma rağmen Queensland'da süren savaş ra-

porları umut vericiydi. Yaşları 18 ilâ 19 arasındaki erler kahramanca savaştılar, yalnız bir keresinde, taburlardan biri saldırıyı reddetti ve bölükler siperlerde kaldı. Düşmana karşı tek basma giden tabur komutanı düşman tarafından öldürüldü. Taburun bu tutumu bütün Toowoomba cephesinde etkisini gösterdi ve birlikler geri çekilmek zorunda kaldı.

İngiliz hükümeti verdiği sözü tutarak, Ortadoğu'ya giden zırhlı tümeni geri çevirip Hint Okyanusu üzerinden Avustralya'ya gönderdi. Konvoy, Albany'ye yaklaştığı sırada Japon kruvazör, destroyer ve denizaltıların saldırısına uğradı. Bir grup refakat gemisinin lideri İngiliz Emma zırhlısı, düşman kruvazörlerinden ikisini batırdı ve destroyerler savaşında İngiliz destroyerleri kaybettikleri iki gemiye karşılık üç Japon destroyeri batırdı. Çatışma sırasında batan dört şilep Japon denizaltıların kurbanı oldu. Gemilerdeki birliklerin yarısı kurtarıldı. Ancak Albany'ye sadece bir tank tugayı ulaşabildi. Tank tugayı Albany'den Adelaide gönderildi; tank tugayı sonra Broken Hill yoluyla Bathurst'a gitti ve Amerikalıların iki alayı, General Stuart M3 tank tugayıyla birleşti.

Wilkinson, Merkez Kuvvetlerini terk etmeden önce, Alice Springs'teki ordu Hava Kuvvetleri grubu, kendisinin yerine gelen generale bazı görevler vermişti. Güneyden saldırıya geçerek düşmana baskı yapılmasını ve milis tugayıyla komandoları Kimberleys'ten getirerek gerilla harekâtına girişilmesini tavsiye etmişti. Alice çevresinde girişilen temizleme hareketleri başarılıydı. Gelen raporlara göre, Japonlar gruplar halinde çöle dağılmışlar, çoğu mızrak ve boomerang (ağaç dalından yapılmış ilkel bir silâh) kullanan yerliler ta-

rafından öldürülmüştü. Yerli kadınların ırzına geçilmesi Kuzeybatıdaki bütün kabilelere hemen yayılmıştı. Bu nedenle, kampından ayrılan her Japon askerinin, bundan yüz yıl önce kıtaya ilk ayak basan beyaz insanlar gibi öldürülmesi çok muhtemeldi.

Pasifik Sahili'ndeki Amerikan Deniz Piyade Tümeni, Yeni Kaledonya'da kurulan garnizonu güçlendirmişti. Fransa da Japonya'ya savaş ilan etmişti (Vichy Hükümeti bu haberi yalanlamaktan geri kalmamıştı). Washington'dan General Maitland ve Başbakana gelen bir mesaj, Avustralya'nın en elverişli yerlerinin deniz piyadeleri tarafından kullanılabilceğini bildiriyordu. İki deniz ve üç piyade tümeni Hawaii'den hareket etmek üzereydi. Amerikan ve Yeni Zelanda birlikleri halen Auckland ve Wellington'da gemiye bindiriliyordu. Yeterli güçte bir refakat bulunur bulunmaz hemen hareket edecekti. Maitland'ın bilmediği bir gerçek Amerikan uçak gemilerinin az olması nedeniyle, Pasifik Deniz Savaşı'nın Merkezde acıklı bir duruma gireceğiydi.

New England bölgesinde bir (Gönüllü Savunma Kuvveti) vardı. Gönüllüler yaşlıydı ama Birinci Dünya Savaşı'nda edinilmiş büyük ve değerli tecrübeleri vardı. Gönüllüler, Armidale'de yağmak yapmışlardı. Önlerinde Guyra'da, bir milis tümeni ve Avustralya tank birliklerinin geri kalan kısmı, yani 30 hafif ve orta M3 tankı bulunuyordu.

Brisbane'e kadar olan 300 millik yol boştu. Japonlar boş şehirlerden, çiftliklerden geçiyorlar, ölü hayvanlardan başka bir şey bulamıyorlardı. Daha büyük bir Japon birliği sahil yolunda ilerliyor, bütün Yeni Güney Wales deniz kenarı çıkarma noktalarını birbirine bağlıyor ve Kempsey'de malzeme yığmağı yapıyordu. General Shim-

bun, Amerikaluların Pearl Harbour'da batan gemilerinden daha büyük kayıplar vereceğine ve kendi ordusunun hiç bir direniş görmeden Yeni Güney Wales limanlarına şileplerden ikmal yapabileceğine inanıyordu. Gerçekte ise denizden çizme başka bir ayağa geçecekti.

Altıncı Bölüm

DONANMA HAREKÂTI

Sydney'in Circular Quay'deki büyük iskelesinden vapurlar, limanın kuzey sahilindeki sayfiye banliyölerine yolcu taşırdı. Bunlardan en uzakta olanı Manly banliyösüydü. Manly ile Sydney arasında gidip gelen yolcu vapurları, askeri birlikleri de kilometrelerce uzanan kuzey sahillerine taşıyordu. Manly vapurlarının yolu liman ağzındaki yarımadalar arasından ve denizaltılara karşı birer kalkan olan çelik ağların üstünden geçiyordu. Her ne kadar Donanma Kurmayı'nın denizaltıların liman savunmanıza karşı kullanabilecekleri çeşitli hileleri olduğunu bilmesine rağmen hiç bir düşman denizaltısının bu çelik ağları aşamayacağına inanılıyordu. Avustralya'nın iç kesimlerindeki düşman hava kuvvetlerinin temizlenmesinden beri, halkın moralini bozmamak için Sydney'de karartma da yapılmıyordu.

20 Mayıs'ta üstün evsafli üç Japon denizaltısı, Sydney Limanı'ndaki bu vapurlara saldırmak üzere hareket etti. Bu denizaltıların güvertelerinde küçük model birer de (mini denizaltı) içinde de fedaî Japon subayları vardı. Bu denizaltılar aslında dört tane olacaktı. Ancak, dördüncü denizaltı, Fremantle'a dönmekte olan Amerikan Tautog denizaltısı tarafından batırılmıştı. Düşman kuvvetinin Yeni Güney Wales sahiline ulaşmasından önce, I-29 Denizaltısı Newcastle ve Sydney'in denizden bir keşfini yaptı. 30 Mayıs saat 04,20'de, I-2F'den atılan bir deniz uçağı keşif ışıklarını yakarak Sydney Limanı'nın üzerinde uçtu. Bu uçak Arne-

rikan Chicago Kruvazörü'nün üzerinde bir tur atarken gemi subaylarından biri, uçağın bir Amerikan kruvazörüne ait olduğunu söyledi. Başka bir gözlemci de onu Curtiss tipi tek dubalı bir uçak diye tarifetti.

O sırada Sydney Limanında Amerikan Kruvazörü Chicago bulunuyordu. Geminin üzerinde bir uçak vardı. Müttefikler, 1-22, 1-24 ve 1-27 denizaltılarının saldırısını önlemek için geç kalmışlardı.

Bu harekâtın cerayan şekli, Avustralya Donanması resmî ve tarihî kayıtlarında şöyle anlatılmaktadır:

«Savaştan sonra Sydney üzerinde dolaşan uçağın 1-21 denizaltısından atıldığını öğrendik. Uçağın pilotu Teğmen Susumo İtimo adında bir subaydı. Uçak, 30 Mayıs'ta saat 03,00 sıralarında rüzgârın sertleşmesiyle denizin dalgalandığı sırada Sydney'in 35 mil kadar kuzey doğusundan havalanmıştı. Bulut tavanı 600 metre kadar yükseklikteydi. İto, limanın üzerinde 180 metre yükseklikte uçtu. Chicago ile dört destroyerini ve Farm Koyu'ndaki Camberra'y» gördü. Tekrar geri döndü ve I - 21 denizaltısının yanına indi. Fakat denizin dalgalı olması nedeniyle kapaklanarak battı. İto ve gözlemcisi yüzerek denizaltı gemisine çıktılar, limanda gördüklerini anlattılar.

Sasaki, 31 Mayıs'ta mini denizaltılarıyla saldırıya karar verdi. 31 Mayıs Pazar gecesi Sydney'de hava bulutlu ve karanlıktı. Limanın giriş ağzının dışında rüzgâr güney batıdan sertçe esiyordu. Güneş battıktan sonra sahil zifiri karanlığa gömülmüştü. Ay da tolun halindeydi. Ama bulutların arkasında kalıyordu. Limandaki bazı ışıklar yanıyor bazıları da yanmıyordu. Buna rağmen liman içinde aydınlık kesimler vardı. Gece işçi-

lerinin çalıştığı Garden Adası projektörlerle aydınlatılmıştı.

20 Mayıs tarihinden sonra Sydney'e birçok Müttefik teknesi gelip yer almıştı. Japon denizaltılarına karşı Müttefiklerin savunması dış ve iç liman girişlerine yerleştirilen ufak çapta toplarla yapılacaktı. Bu arada dış girişteki savunma cihazları da çalışmıyordu.

Limanın girişinde George Burnu, Orta Burun ve İç Güney Burun arasında inşa halinde torpil tutucu ağlar bulunuyordu. Bu ağların orta kısmı tamamlanmıştı. Batıda kalan kısımda açık yerler vardı. O gün limanda bulunan başlıca Müttefik gemileri şunlardı:

Chicago, Perkins, Dobin savaş gemileri ve İngiliz mayın gemisi Bungaree. Yine İngiliz savaş gemisi Camberra da Farm Koyu'ndaki 1 numaralı şamandrada bağlıydı. Silâhla donatılmış ticaret gemileri olan Kanibla ve Westralia da limanın karşısında Neutral Koyu'nda, Adalaide, Garden Adası'nın batı yakasında demirliydi. Whyalla ve Geelong korvetleri adının kuzeybatı köşesindeki yağ iskelesinde; İngiliz Bombay savaş gemisi 9 numaralı şamandrada; Hollanda denizaltısı K9 Garden Adası'nın güneydoğu kesiminde demirliydi. Klavuz gemisi Kuttubul başka bir geminin yanına bağlıydı.

Yaradra ve Bingera 10 cm. lik top ve 31 derinsu bombasıyla donatılmış Liman savunma gemileriydi. Vaudra, limanda devriye gezerken Bingera harekete hazır durumda şamandraya bağlı bekliyordu. Goomambee, Samuel ve Benhow mayın tarama gemileri Watson Koyu'nda demirlemişlerdi. Donanmaya ait dört silâhsız devriye botu ve her birinde makineli tüfek, derinsu bombası atan

mancılık ve dört ilâ altı derinsu bombası bulunan altı kanal botu da liman savunmasında görevliy-diler.

Öteyandan Yarroma ve Lolita devriye gezerken, Steady Hour, Sea Mist, Marlean ve Toomaree, Farm Koyunda harekete hazır yatıyordu. Liman her zaman olduğu gibi trafiğe açıktı. Gemiler li-mana girip çıkıyorlardı. Hastahane gemisi Oranje saat 16,40'ta limandan çıktı. Cobargo (860 ton), saat 17,17'de, Erinna (6.233 ton) saat 17,50'de, Mortlake Bank (1.371 ton) saat 18,55'te ve Wyangerie (1.068 ton) saat 20,53'te limana girdi.

Güneş saat 16,54'te batmıştı. Karanlık basar-ken deniz kabarmak üzereydi. Saat 14-14,30 su-larında 1 - 22, 1-24 ve 1-27 Japon denizaltılar!, (mimie denizaltılarını) Sydney'in 7 mil açıkların-da bıraktılar. Saat tam 20,00'de denizaltı tesbit cihazlarından birinde bir karaltı belir-di. Bu, 1-27 denizaltısından atılan 14 numaralı (mini denizaltı) ydı. Fakat trafiğin yoğunluğu yüzünden dikkati çekmedi. Yaklaşık olarak onbeş dakika sonra gözcü Mr. J. Cargill, çelik ağılara şüpheli bir cis-min takılmış olduğunu anladı. Yardımcısı Mr. W. Nangle ile beraber bu cismi incelemeğe gittiler. Saat 21,30 sıralarında Yarroma'ya durumu bildir-diler. Bu cismin manyetik bir mayın olması ihti-malini göz önüne alan Yarroma yaklaşmaktan çe-kindii. Saat 21,52'de şüpheli cismi rapor etti; yak-laşıp incelemesini istediler. Saat 22,20'de bir uzman gönderildiği sırada Lolita, olay yerine yak-laştı. Saat 22,30'da uzman bu cismin bir (mini denizaltı) olduğunu bildirince Yarroma da durum-dan Sydney'deki Donanma Karargâhı'nı haberdar etti ve sualtı bombası kullanmak için emir iste-di. Beş dakika sonra (mini denizaltı) kendi kendi-sini havaya uçurdu ve Teğmen Kenshi ile Assubay

Takeshi Ohmori öldüler. Bu arada 21,48'de, yine kayıtlara geçtiği halde önemsenmeyen bir cisim daha limana girdi. Bu da 1-24 denizaltısından atılan (mini - A denizaltısı) ydı. Saat 22,27'de Sydney Limanı'ndaki bütün gemilere denizaltılara karşı tedbirli oimaları emri verildi ve limandan dışarı çıkış yasaklandı. 22,50'de, 2 numaralı şamandıradayatan Chicago, kendisinden 400 metre kadar uzakta bir denizaltı kulesi gördü. Amerikan gemisi bu kuleyi ışıldakla hemen aydınlattı ve kırmızı izli mermilerle ateşe başladı. Denizaltı liman köprüsüne doğru giderken Garden Adası'nın 200 metre kadar açığından geçti. Dok motorlarından Nestor, denizaltıya çarpmamak için yolunu değiştirmek zorunda kaldı. Garden Adası'nda bulunan gözlemcilerden biri, denizaltıyı Chicago'nun ışıldakı altında gördüğünü, ama mermilerin gemiye isabet etmediğini söyledi. (Mini - A), limanda böyle karışıklık yaratırken, 1-22'den atılan 21 numaralı Mini denizaltı da limanın giriş ağzından geçiyordu. Mini denizaltı, bozuk olan gözetleme cihazının yanından geçtiği için bu kez onu kimse görmedi. Fakat saat 22,50'de devriye botu Laurina ile Yandra aynı yerde dolaşıyorlardı. Denizaltının 15-20 m. kare uzaklıktaki kulesini gördüler. Laurina silâhsız olduğu için durumu Liman Harp Haber Alma Merkezi ile Yandra'ya bildirdi. Saat 22,45'te Yandra, denizaltının 350 metre kadar ilerde, Hornby Light'ten 28 derece açıktayıldığını tespit etti. Sonra denizaltının biraz daha yaklaştığı görüldü ve yaralı olduğu anlaşıldı. Ağır ağır sancak tarafına yatıyordu. Bir ara gözden kayboldu. Beş dakika sonra 500 metre uzakta tekrar görüldü. Yandra saat 23,07'do sualtı bombalarıyla saldırdı. Denizaltı, patlamalardan sonra bir daha görünmedi.

Bütün bu olaylar geçerken vapurlar çalışıyordu. Vapurların hızla seyretmeleri halinde hava aydınlanıncaya kadar denizaltıların su altında kalmaya mecbur olacakları düşünülüyordu. Bütün gemilerin ışıkları yanıyor. Saat 23,14'te gemilerin ışıklarını söndürmeleri emredildi. Dokların ışıkları ancak 11 dakika sonra karardı. Saat 23,10'da, şamandraya bağlı olan Geelong, Bradley Burnu civarında gördüğü şüpheli bir cisme ateş etti. Bu, muhtemelen üzerine daha önce Mini A Denizaltısı idi. Ve doklardan vuran ışıkta silueti-görünen Chicago'yu torpillemek için elverişli bir duruma girmeye çalışıyordu. Hem Geelong hem de Whyalla ışıklarıyla Bradley Burnu'nu aydınlattılar, ama denizaltıyı göremediler. Saat 23,25'te dok ışıkları karardı. Beş dakika sonra su altında bir patlama duyuldu. Kuttabul yaralanmıştı. Bu patlama çok kişinin ölümüne yol açtı. Büyük Chicago'ya Mini A'dan atılan iki torpilden birinin doklara çarpmasından ileri geldiği anlaşıldı. Öteki torpil, Garden Adası'nın kumsalına çıktı ama patlamadan kaldı. Kruvazörün kurtulması belki de anî olarak alınan karartma kararının sonucuydu.

Liman şimdi tamamen uyanmıştı. Gemiler hareket halindeydi. Bingera, Bradley Burnu ve Garden Adası arasından geçerek denize açıldı. Perkins demir alarak açık denize çıktı. Arızalı durumda olan Hollanda denizaltısı K9 Denizaltısı da çekilerek dışarı çıkarıldı. Saat 02,14'te Chicago palamarları çözdü. Onu Whyalla izledi. Aynı saatte, yani 02,30'da, Farm Koyu'nda yatan devriye gemilerine limanda dolaşmaları emredildi. Toomaree doğuya, Marlean ve Sea Mist batıya, Steady Hour, Lolita ve Yarroma kuzey ve güneye açıldı. Bu sırada üçüncü bir Mini denizaltısının limanda olduğu tesbit edildi, ama bu denizaltının «Mini A» ol-

duğu anlaşıldı. Muhtemelen torpillerini atıp görevini tamamlamış olan «Mini A» açığa çıkıyordu. Chicago'nun arkasından, saat tam 02.56'da, Perkins açık denize çıktı. Whyalla bir denizaltı periskopu görünce durumu hemen limana bildirdiği sırada saat 03,00'ü gösteriyordu. Muhtemelen bu, denizaltı 21 numaralı Mini denizaltıydı ve dört saat önce Yandra'nın sualtı bombalarından aldığı yarayı onarmış tekrar limana girmeye çalışıyordu. Bütün bu olayların saatlerini kesinlikle saptama olanağı yoktu. Çünkü kimse yoğun çalışması sırasında saat tutmayı akıl etmemişti. Saat 03,00'ten sonra, bir saat süren sessizlik oldu. Bingera, açık denizde dolaşarak denizaltı bulucu âletle araştırma yapmaya başladı. Bingera'dan sonra Bombay da denizaltı avına çıktı. Saat 03,50'de Neutral koyunda yatan Kanimbla birden ışıldaklarını yakarak ateşe başladı. Bingera bölgeyi boşuna araştırdı. Mayın gemisi Doomba, saat 04,50'de Robertson Point'in açıklarında bir denizaltı buldu. Hemen hemen aynı zamanda, Canberra, deniz üstünde, Bradley Burnuna doğru seyreden bir torpil gördüğünü bildirdi. Bu sıralarda Sea Mist, Steady Haur ve Yarroma limanın batısında dolaşıyordu. Yaklaşık olarak saat 05,00'te Sea Mist, mayın gemisi Goonambee'nin isteği üzerine Taylor Körfezindeki şüpheli cisimi araştırmaya gitti. Sea Mist, bu cismin denizaltı olduğunu anlayınca iki sualtı bombası attı. O sırada Yarroma patlama sesini duydu ve olay yerine geldi; Steady Mist'in üç denizaltıyla çatıştığını zannetti. Yarroma ve Sea Mist sualtı bombalarını atmaya devam ettiler. Fakat gerçekte, ilk sualtı bombasıyla yaralanan 21 numaralı Mini denizaltı, limanın dibinde motorları çalışır durumda yatıyordu ve mürettebatı, Teğmen Keiu Matsuo ve Assubay Massao Tsuzu-

ku, beyinlerine sıktıkları kurşunlarla intihar etmişlerdi. Daha sonra yeri saptanan Mini denizaltı güçlükle sahile çekildi.»

Mayıs ayının sonuna kadar Japon savaş gemileri Pasifik denizinin hâkimiydi. Japonlar, Japonya'ya yapılabilecek muhtemel bir çıkarmayı önlemek üzere, fırtınalara açık olan Aleutian Adalarında bir  s kurdular. Amerikalılar bu üsse önem vermediler ve ilk kez tahminlerinde yanılmadılar. Zorunlu iniş yapan bir Zero uçağı sağlam olarak ele geçirildi ve incelenmek üzere Amerika'ya götürüldü. Daha sonra bu uçaktan esinlenerek Wildcat avcı uçakları yapılacak ve bu uçaklar deniz savaşlarında çok etkili olarak yüzlerce düşman uçağı düşürecekti.

Mayıs ayından itibaren Alman ve Japon korsan gemileriyle denizaltıları, Hint Okyanusu'nda Müttefik gemilerini batırmaya başladılar. Korsan gemiler Fremantle - Seylan arasında ve  mit Burnu'ndan Doğu'ya uzanan deniz yolu üzerinde çalışıyordu. Mayıs ve Haziran ayları içinde denizaltılar tarafından birçok Müttefik gemisi batırıldı. Midway savaşından önce, sahil boyunca birçok gemi torpillendi. Bu gemilerden dördü Sydney ile Wollongog arasında batırılmıştı. 8 Haziran gece yarısından sonra, I-24 ve I-21 denizaltıları Sydney ile Newcastle'a birkaç torpil atmıştı, ama bunların çoğu patlamamış, dolayısıyla herhangi bir kayıp olmamıştı.

Bu arada, Midway Savaşı başlayacak ve Avustralya'nın doğu sahillerindeki düşman deniz kuvvetlerinin çoğu bu savaşa çekilecekti. Amerika'nın batı sahiline yapılan saldırıdan ve kuzeye ya-

pılan çıkarmadan iki hafta kadar sonra Japonlar, Sydney Limanı'na yaptıkları saldırıyla donanmanın gücüne çok güvendiklerini gösterdiler. Merkezî Pasifik'te bulunan altı mil çapındaki bir mercan adası olan Midway! ele geçirmek üzere hareket ettiler. Bu adanın ele geçirilmesiyle Hawaii'den 1.135 mil ötede bir üs kuracaklar ve Amerika'nın Avustralya'ya yardım yolunu keseceklerdi.

Mayıs ayının son iki haftası içinde savaş denge halindeydi. Ruslar Kerch yarımadasından çekilmiş ve Kharkov bölgesinde çok kayıp vermişti. İngiliz kuvvetleri, Burma - Hindistan hududunda durmuştu. Hindistan'daysa, ayaklanmalar baş göstermek üzereydi. Rommel, Gazala Hattı'na şiddetli saldırılar yapıyordu. Pasifik'te, Amiral Yamamoto'nun tecrübeli havacıları ustaca saldırıyorlardı. Düşman donanması kalabalık ve güçlüydü.

30 Mayıs'ta uçak gemilerinden ve diğer savaş gemilerinden kurulu kuvvetli bir Amerikan donanması Midway'e hareket etti. Japonların şifresi önceden çözümlendiğinden Amerikan donanması hedefini biliyordu.

Kendisine fazlaca güvenen Yamamoto'ysa donanmasını bölmüştü. Üç grup Attu ve Kiska'yı işgale ve Hollanda Limanı'nı bombardıman etmeye gönderildi. Aleutian civarındaki harekâtı umursamayan Amerikalılar, Aleutian ve Hawaii arasında yerleştirilen savaş gemilerinden kurulu kuvvet!" donanmaya önem vermediler.

Japonların Midway işgal birlikleri kuvvetli bir refakatle Mariana adalarından hareket etti. Amiral Nagumo, Akagi, Kaga, Hiryu ve Soryu adlarındaki dört uçak gemisinden kurulu vurucu filosunu kararlaştırılan çıkarma tarihinden iki gün ön-

ce, Midway'in önüne götürdü. Japonya'dan büyük çaplı toplar taşıyan gemiler hareket etti. Yamamoto, bu toplarla Amerikan Donanması'nı imha edeceğini umuyordu. Amiral bayrağını 50 cm.lik dokuz topu olan dünyanın en büyük zırhlısı **Yamato**'ya çekti. Diğer iki zırhlı **Mutsu** ve **Nagato**'yla birlikte öldürücü güce sahip olan bu donanmayı, kruvazörler ve destroyerler koruyordu. Midway bir yemdi. Nagumo ve hava komutanı Fuchida Amerikan uçak gemilerini imha edeceklerdi. Yamamoto'nun zırhlıları da, savaş meydana gelecek olurlarsa, Amerikan zırhlılarını ortadan kaldıracaktı.

Amiral Nimitz, Japonların planını bildiği halde Midway'e ancak üç uçak gemisiyle Aleutian adalarına kruvazör ve destroyerlerden kurulu zayıf bir donanma gönderebiliyordu. Ağır hareketli zırhlıları batı sahilini korumak için alıkoymuştu. Atlantik'ten gelecek uçak gemileri vardı, ama onların Midway Savaşı'na katılmaları için vakit geçmiş olacaktı.16'nci Filoya Tümamiral Fletcher, 16'nci Filoya da, Tuğamiral Spruance komuta ediyordu. Donanmada **Enterprise**, **Hornet**, **Yorktown** uçak gemileri bulunuyordu. **Yorktown** Koral Denizi Savaşı'nda yaralanmış ama Pearl Harbour'da tamir edilmişti.

İki küçük filonun sorumluluğunu üzerine almış olan Tümamiral Fletcher, Yamamoto'nun plânlarını iyi biliyordu ve yapabileceği tek şey, Nagumo'nun donanmasını gafil avlayarak vurmak; sonra Yamamoto'nun yetişmesinden önce oralardan uzaklaşmaktı. Nagumo batıdan yaklaşırken, Fletcher, sakın denizde seyrederek adanın 350 mil kuzey doğusundaki bir noktaya ulaştı. 2 Haziran'da Spruance'in filosuyla buluştu. Her iki filo da, Hawaii'nin batı ve kuzey-batı **kesiminde**

dolaşan Japon denizaltıları tarafından görülmemişti. Midway yemi, Amerikalıların yararına çalışıyordu. 3 Haziran'da, Hollanda Limanı bombalandı ve bir Catalina keşif uçağı istilâ konvoyunu, (önceleri asıl donanma olduğu düşünölmüştü) adanın 700 mil batısında gördüğünü bildirdi. Bunun üzerine Uçankaleler Midway Adası'ndan havalanarak konvoya saldırdı, ama bir iş başaramadı. Oysa pilotlar iki zırhlı ve iki taşıma gemisi batırdıklarını iddia ettiler. Aynı günün gecesı Fletcher'in gemileri, düşman çıkarma gemilerine saldırmak ve Nagumo'nun filosuna yakın olmak için adaya 200 mil kadar sokuldu. Sonuç ne olursa olsun bu çatışma savaşın bir dönük noktası niteliğini yaratacaktı.

4 Haziran sabahı güneşin doğmasından hemen biraz önce, uçak gemilerinden, geniş çapta keşifte bulunmak üzere av ve bombardıman uçakları havalandılar. Torpil-bombardıman uçakları da cep hane ikmalı yaptılar. Çıkarma tekneleri motorlarını çalıştırdılar.

Aralarında 36 Zero avcı uçağı bulunan 108 uçak; çıkarma konvoyunun gelişinden önce savunma kuvvetlerini sindirmek için Midway! bombalamak üzere havalandı. Torpil taşıyan uçakların Amerikan gemilerini aramak üzere uzaklaşmasından biraz önce civarda bir Catalina keşif uçağı göröldü. Böylece düşmanlarının bulunduğu yeri ilk gören Amerikalılar olmuştu. Zero'lar da Catalina'yı görmüş ve düşürmek istemişlerdi ama uçak, bulutların arasında kaybolmayı başarmıştı.

Yapılan tahminlere göre, düşman Yorktown uçak gemisinden 200 mil kadar bir uzaklıktaydı. Bir yandan 108 düşman uçağı Midway'e yaklaşırken, öbür taraftan da Brewster **Buffalo** ve Wildcat avcı uçakları da Japon filosuna hücum etmek

üzere havalandı. Ancak bunlar düşman tarafından çok çabuk görülüverdiler. Deniz piyadesine bağlı olan bu uçakların pilotları; Japonların çok tecrübeli Zero pilotlarıyla boy ölçüşecek durumda değillerdi. Sonuç olarak 24 uçak düştü, ya da ağır şekilde yaralandı. Ayrıca Midway Adasından da, Japon uçak gemilerini araştırmak üzere torpil taşıyan bir bombardıman filosu havalandı, ama bunlardan ancak üçü yaralı olarak üssüne dönebildi.

Nagumo, Midway'e ikinci bir saldırı için hazırlık yaparken keşif uçakları, düşmanın, kendi hakkında yanlış bilgi edindiği sırada, Amerikan gemilerini buldu. Amerikalılar, Japonların beş kruvazör ve beş destroyerleri olduğu haberini almışlardı. Uçankaleler ve torpil taşıyan bombardıman uçakları, Midway'den aynı zamanda havalanarak Nagumo'nun gemilerine saldırdılar.

Yirmi dakika sonra Nagumo, keşif uçaklarından ikinci bir haber aldı: «Amerikalıların yalnız bir tek uçak gemisi vardı».

Nagumo yeni plân hazırlarken, Amerikan filosu ikiye ayrıldı. Yorktown, keşif uçaklarını almak üzere manevraya geçti. Enterprise ve Hornet avcılarıyla torpil taşıyan bombardıman uçaklarını, Nagumo'nun gemilerinin görlüdüğü bölgeye gönderdi. Fakat Japon Amirali yön değiştirdiği için Amerikan uçakları araştırma yapmak üzere geniş bir alana yayılmak zorunda kaldılar. Hornet'in uçakları ya gemiye döndüler, ya da adaya indiler. Yakıtları biten uçaklar da denize çakıldılar. Bu arada, torpil taşıyan iki bombardıman filosu anı olarak Zero'larla karşılaştı. Japonlar arılar gibi başlarına üşüştüler, birkaç torpil atabilecek kadar vakit bulabilen uçakların hepsini düşürdüler. Canını kurtarabilen tek havacı Assubay George

Gay oldu. O da, başının üstünde geçen bu savaşı küçük botundan seyredebildi.

Enterprise'den havalanan Amerikan torpil taşıyan bombardıman uçakları Akagi, Kaga ve Soryu adlı Japon gemilerine saldırdılar. Bu saldırıya 26 Amerikan uçağı katılmıştı. Bunlardan yalnız beşi kurtuldu, ama Japon gemilerine hiçbir isabet kaydedilemedi. Bütün dikkatler bu hava savaşı üzerine çekildiği sırada Amerikalılar, 35 Hell pike bombardıman uçağıyla ikinci bir saldırıya geçtiler. Japon avcı uçaklarının bundan hiç haberleri bile yoktu. Amerikalılar bütün güçleriyle Amiral gemisi Akagi ile Kaga'ya yüklenmişlerdi. Birkaç dakika süren bu savaşı tarihçi Yüzbaşı Donald Macintyre şöyle anlatıyor:

«Bir bomba, Amiral gemisi Akagi'nin tam ortasına düştü. İlk vurduğu yer kaptan köprüsünün karşısı ve uçak asansörünün tam arkasıydı. Bomba buradan sekerek ambara düştü. Burada müt-hiş bir patlama oldu. Patlama sonucu, ambarda depolanmış olan torpiller havaya uçtu. Bu arada uçuş güvertesi yırtılmış ve asansör harap olmuştu. İkinci bomba arka güvertedeki Kate uçaklarının bulunduğu yere düştü. Burada da ambardaki kadar şiddetli bir patlama oldu. Nagumo'nun çok güvendiği Amiral gemisi Akagi, birkaç saniye içinde demir yığını ve alev haline gelmişti. Alevlerin bombalara, torpillere ve benzin depolarına da sirayet etmesiyle yangın çıkmıştı. Arka arkaya patlamalar duyuluyordu. Gemi komutanı Akoi, her türlü kontrolün elden çıktığını ve hiç bir şey yapmaya imkân kalmadığını görerek Amiral Negumo'yu, bayrağını ve radyo tesisini, hasara uğramamış başka bir gemiye çekmesi için ikna etti.

Amiral ve subayları alevler arasından geçip, ip merdivenden aşağıda, beklemekte olan motora atladılar ve hafif bir kruvazör olan Nagara'ya Çıktılar. Amiral gemisine sadece Enterprise'in üç pike-bombardıman uçağı saldırmıştı. Geri kalan hava grubu, 32 pike-bombardıman uçağı Kaga'nın üzerindeydi. Tam isabet eden dört bombadan birincisi, güvertedeki bir petrol tankını havaya uçurdu. Güverteyi yalayan alevler çevredeki herkesi, kaptan da dahil olmak üzere, öldürdü. Diğer üç bomba uçuş güvertesindeki uçakların arasına düştü ve gemi birden alevler içinde kaldı. Kaga'da da Akagi'de olduğu gibi patlamalar birbirini izledi. Geminin kurtarılamayacağı kanısına varan subaylar, İmparatorun portresini başka bir gemiye aktardılar. Bununla birlikte Kaga, birkaç saat su yüzünde kalabildi. Akagi ve Kaga gibi, Soryu da şiddetli bombardıman altındaydı. Yorktown'dan kalkan uçakların komutanı Leslie, Koral Denizi Savaşı'ndan tecrübeli, muhtemelen Amerikan tarihindeki en değerli ve usta pilotları yönetiyordu.

Uçaklar son derece isabetli olarak sancak, iskele baş ve kıçtan pike dalışına geçtiler. Bombalarını bıraktılar ve tek uçak kaybetmeden yükseldiler. 1.000 tonluk bombadan atıldı. İlk bombanın hangar güvertesinde patlamasıyla, güvertenin kalın saçı kâğıt gibi yırtılarak kaptan köprüsüne dayandı. Öteki iki bomba uçakların arasına düşünce, bütün gemi alevler içinde kaldı.

Komutan Ryusaku Yanaginoto'nun, mürettebatını canlı canlı yanmaktan kurtarmak için karar vermesi ancak yirmi dakika sürdü. Tayfanın ge-

miyj terk etmesinden sonra, Soryu da, diğer gemiler gibi birkaç saat su yüzünde kalabildi. Böylece, beş dakika gibi kısa bir süre içinde bütün Japon donanmasının çok güvendiği uçak gemileri batırılmış ve Japon donanması büyük bir tokat yemişti. Millerce ötede olan Hiryu şimdilik sağlam kalmıştı. Ve gün sona ermeden, Amerikalılardan, az da olsa bir intikam alacaktı.»

Fletcher'in amiral gemisi Yorktown, o zamana kadar görülmeden kalabilmiş olan Japon uçak gemisinin pike bombardıman ve torpil taşıyan uçaklarının saldırısına uğradı. Saldırgan pilotlar, Japonların en usta ve tecrübeli pilotlarıydı. Atışları hemen yüzde yüz isabetliydi. Boşa hiç bomba harcamıyorlardı.

Tarihçi Yüzbaşı Macintyre bu olay hakkında şunları yazmıştı:

«Tam öğle vaktiydi. Bir kruvazör radarı, Japon uçak gemisi Tomanaga'nın uçaklarının 40 mil uzaklıkta olduklarını ve hızla yaklaştıklarını tespit etti. Yakıt ikmâli yapan sekiz Wildkat uçağının, halen göklerde olan dört uçağa katılmak üzere havalanması için çok az vakit vardı. Fakat bu uçaklar, Kate'lere ulaşmak için Japon avcı perdesini bir türlü aşamadılar. Bununla birlikte üç Zero uçağını düşürdüler. Japon uçaklarının önü, birbiri arkasından patlayan mermilerle kesilmişti. Kruvazörlerin de ateşiyle daha da kuvvetlenen barajı aşmak hemen hemen imkânsızdı. Beş Kate uçağı düşürüldü. Geri kalanların hepsi, bütün ustalıklarını kullanarak Yorktown'a dört değişik açıdan yaklaşıp birkaç yüz metre mesafeden bütün torpillerini attılar. Amerikan gemisinin bu torpillerden kurtulması olanağı yoktu. İki torpil geminin iskele bordasına vurdu ve çift katlı yakıt

tankını deldi. York Town, hızla su aldığı için iskele tarafına 26 derece yattı. Bütün elektrik donanımı harab olduğundan, karşıt su ağırlığı sağlamamak için imkânı kalmamıştı. Koca gemi hemen devrilecek gibi bir hâl aldı. Komutan Buckmaster, geminin terk edilmesi emrini verdi. Pek az sonra da bir Japon destroyeri onu torpilleyerek işini bitirdi. Fakat her şeye rağmen Hiryu'dan York Town'in intikamı alınacaktı.»

Dauntless pike bombardıman uçaklarından kurulu üç filo olay yerine ulaştı. Amerikan uçakları, Japon uçak gemisinin uçuş güvertesi üzerine daldılar. Gemiye üç bomba isabet etti. Bunlardan biri baş taraftaki uçak asansörünü kaptan köprüsünün üzerine fırlattı. Her tarafı alevlerle sarılmış olan gemi kısa bir müddet sonra terk edildi. Bir refakat destroyeri onu torpilleyerek batırdı. Böylece Hiryu da bir daha görünmemek üzere son yolculuğuna çıkmış oluyordu. Çok geçmeden Akagi de aynı akıbete uğradı. Diğer iki Japon uçak gemisi de patlamalarla sulara gömüldüler. Sonuç olarak binlerce denizci ve yüzlerce çok tecrübeli Japon pilotu kaybedilmiş oldu. Kaybedilen pilotların yerlerini doldurmak çok zordu. Çünkü edindikleri tecrübeler için uzun yıllar emek harcamışlardı. Ayrıca 300 kadar da uçak kaybedilmişti. Artık savaşın kaderi de değişmiş bulunuyordu.

Yamamoto, bu ağır kayıplardan sonra elindeki zırhlıları kullanmaktan kaçınarak Midway'in istilasından vazgeçti.

Fakat Fletcher her ihtimali göz önünde tutarak savunma tedbirlerini yavaşlatmadı. Toplarını ve bütün silâhlarını gözden geçirerek muhtemel bir saldırıya şiddetle karşı koyacak hâle getirdi. Midway'in hiç bir şekilde istilâ edilemeyeceğinden

emin olmak istiyordu. O gece de, Mogami ve Mikuma adlı iki Japon kruvazörü çarpışıp yaralandılar. Yaralı kruvazörler bir Amerikan bombardıman uçağı tarafından görüldü. Şiddetle bombalanan Mikuma hemen battı. Mogami Truk'taki üssüne ağır yaralı olarak dönmeyi başardı.

Tokyo Radyosu, Amerikalıların Midway Savaşı Zaferi'nden bir tek kelime ile bile bahsetmedi.

Midway Savaşı'nın Japon Donanmasına vurduğu büyük darbe haberi Avustralya'da geniş ölçüde memnunluk yarattı. Avustralyalılar, artık konvoyların Japonlar tarafından vurulmak tehlikesi olmadan kıtalarına varabileceğini düşünerek sevindiler.

Pearl Harbour ve Port Darwin bombalanmasının intikamı şiddetli bir şekilde alınmıştı. Bu arada, Aucland ve Yeni Zelanda'yı bombalamak üzere hareket eden iki düşman uçak gemisinin Rabaul'a geri çağırıldığı bilinmiyordu. Japon Donanması, geri kalan sekiz uçak gemisini korumak zorundaydı. Yamato sınıfı zırhlılarda değişiklik yapılarak uçak gemisi haline getirildi. Donanma, uçak gemileri üzerinde dururken, zırhlı yapımı durduruldu.

Midway Savaşı'nın başarıya ulaşmaması, Fiji, Yeni Kaledonya ve Samoa Adaları'nın da istilâsı için evvelce hazırlanmış olan plânlardan da vazgeçilmesine sebep oldu.

Yedinci Bölüm

URALLA YOLU SAVAŞI

Armidale (Ermideyl) dışında, 1.200 metre yükseklikteki New England Yaylası'nda sürmekte olan savaşta, Avustralya'nın en genç ve yaşlı askerleri bir arada dögüşüyorlardı. Bunlar, Birinci Gönüllü Savunma Tümeni ile Seçkin 9B Milis Tümeni idi. Bu iki tümenin oluşturduğu kolorduya, eski bir asker olan Michael O'Sullivan (Mikael O'Salliven) komuta ediyordu.

O'Sullivan Birinci Dünya Savaşı'nda tabur komutanlığı yapmış tecrübeli bir askerdi.

Sivil hayatında çiftçilik yapmakta olan Tuğgeneral Michael O'Sullivan; Japonların Timor'a çıkması üzerine, dağılmış olan Avustralya Hava Kuvvetleri Yer Personeli, piyade ve diğer askerî birlikler mensuplarını biraraya toplayarak gerilla savaşı yapmak için eğitmekle görevlendirilmişti. Armidale (Ermideyl)in güneyinde, 70 mil gerisinde, 9B Tümeni'ndeki askerler gibi iyi eğitim görmüş iki yedek milis tümeni daha vardı. Bu tümenler İngiliz Murray Sistemi'nde mevzilenmişlerdi.

Japonların eline esir düşen Avustralya askerleri, sorguya çekildikleri vakit, yaşlı personelin yeteneksiz olduklarını söylemişlerdi. Fakat buna rağmen Japon İstihbarat Dairesi, yaşlılardan kurulu Gönüllü Savunma Tümeni hakkında geniş bilgiye sahipti.

Gönüllü Savunma Tümeni'ndeki yeteneksiz askerler sivil endüstride çalışmak üzere terhis edil-

miş, güçlü ve yetenekli olanlar silâh altında alınmıştı.

Birinci Dünya Savaşı'na katılmış olan yaşlı askerlerin, 1940-1941 yıllarında Batı Çölü'nde, Yunanistan'da, Girit Adası'nda ve Suriye'de gençler kadar dövüşken oldukları görülmüştü. Ordudaki söylentilere göre bu gönüllü birlikleri içindeki yaş ortalaması 49 ile 69 arasında idi.

Başlangıçta, yaşlılar ikişer ve dörderli sıra yerine üçerli sıra yapmanın, Owen makineli tabancalarının süngüden daha yararlı olduğuna inanılmak pek güç olmuştur. Owen makineli tüfeklerini de ilk kullandıkları vakit hiç beğenmemişler ve çocuk oyuncağına benzetmişlerdi. Bununla birlikte, iyi eğitim görmüş genç askerler gibi el bombalarının, tankların, hava desteği ve şok taktiğinin değerini biliyorlardı. Çünkü 1918 yılında Amerikalılarla birlikte Hindenburg Cephesi'ni yardırları zaman bütün bu silâhlar kullanılmıştı. Şimdi Birinci Dünya Savaşı'na katılmış olan 1.500 eski asker, 24 yıl sonra Armidale (Ermideyl)'de savaşmakta olan Birinci Gönüllü Savunma Tümeni kadrosu içinde görev almış Japonlarla doğuşuyordu.

Japonlar Avustralya'ya, piyade, topçu ve istihkâm birliklerinden oluşan 30.000 kişilik bir kuvvet çıkarmışlardı. Doğu Kıyı Gücü adını verdikleri bu istilâ ordusunu, bir hava birliği ve üç tank taburu ile de destekliyorlardı. Birliğin basma komutan olarak da General Konoyu getirilmişti. Konoyu, en soğuk buzlu bölgelerde görev almış bir subaydı.

General Konoyu bu harekâta bütün karayolu boyunca bir hayli oyalanmış ve vakit kaybetmişti.

Tenderfield, Glen Innes ve Inverell üçgeni için-

de bir Avustralya komando birliği kuşatılmıştı. Bundarra yakınlarında şiddetli bir savaş sürüyordu.

Müthiş bir soğuk vardı. Dağlardan gelen kış her iki tarafı da büyük ölçüde etkiliyordu. Cephedeki askerler soğuşa karşı battaniyelerle korunmaya çalışıyorlardı. Isınmak için açıkta ateş yakmak son derece tehlikeliydi. Çünkü Müttefiklerin hava harekâtı şimdi 24 saat sürüyordu. En tehlikeli olanlar, savunma bombalarıyla donatılmış iki Wirraway uçaklarıydı. Japon Zero'larla Müttefik Kittyhawk'lar arasında her gün şiddetli çarpışmalar oluyordu. Günde beş altı kez tekrarlanan bu çarpışmalarda her iki taraf da ağır kayıplar veriyordu.

Müttefikler her türlü riski göze alarak ve hiç bir masraftan kaçınmayarak bütün güçlerini Yeni Güney Walles'te topluyorlardı.

Müttefik Hava Kuvvetleri Komutanı Hava Mareşali Sir Benjamin Peck, Keith Park'm İngiltere Savaşında uyguladığı Büyük Kanat Taktiğini kullanarak bütün düşman havacılarına meydan okuyordu. *

Japon Hava Kuvvetleri, Midway Deniz Savaşı'na kadar hava üstünlüğünü elinde tutuyordu. Fakat Midway bozgunundan sonra bu üstünlük büyük ölçüde kaybedilmişti. Bütün ikmal ve takviye olanakları ortadan kalkmıştı.

Shimbun, Midway'den önce savunmasız şehir ve kasabaların bombalanması üzerinde ısrarla duruyordu. Ancak kaybettiği deniz savaşından sonra bu kararından vazgeçmek zorluğunu duydı. Avustralya'da yenilgiye uğranıldığı takdirde buradan kaçmanın da çok güç olacağını biliyordu. Bu nedenle, Sydney'i havadan bombalaya-

rak, bütün Avustralya'yı teslim almak istediğinden de kendini alamıyordu. Ancak bir ülkenin sadece havadan bombalama sonunda teslim alınamayacağı gerçeğini de aklından pek çıkarmış değildi. İngiltere'de, özellikle Londra üzerine yapılan Alman hava saldırıları umulan sonucu vermiş değildi. Sydney 'liier de Londralılar gibi davranabilirlerdi.

6 Haziran'da iki tarafın havalardaki durumu aşağı yukarı dengede idi. Yerde savaş başladığı zaman Hava Mareşali Peck, bütün hava birliklerinin her an uçuşa geçebilmeleri için gerekli hazırlıklarını tamamlamalarını emretmişti.

Yeni Güney Wales'in kuzeydoğu bölgesinde şiddetli kış yağmurları başlamıştı. Cıvardaki tarlaları geçici pist olarak kullanan avcı uçakları, yoğun çamur nedeniyle buralardan havalanamaz olmuşlardı. Uralla yakınında, Armidale bölgesinin yirmi mil kadar gerisinde New England Kara Yolu'nun bir kısmı her türlü kötü hava koşulları altında da kullanılabilir durumdaydı. Buradaki ağaçlar kesilip, hendekler doldurularak Boomerang ve Kittyhawk filoları için bir üs meydana getirildi.

Avustralya'da imal edilen Boomerang uçakları, yerdeki ordu birlikleriyle rahat işbirliği yapabilen üstün nitelikte uçaklar olduklarını her **zaman** isbat etmişlerdi. Yalnız arasıra karışıklıklara da yol açtıkları oluyordu. Bazen Zero uçaklarıyla karıştırılarak Müttefik uçaksavar toplarının **ate** siyle karşılaşılıyor, Aircobra ve yeni gelen **Ltgh**-tning'lerin saldırısına uğruyorlardı. Bazen de Japonlar onları kendi uçakları sanarak ateş açmak

ta tereddüt ediyorlar, onlar da işlerini çok rahatlıkla görüyor ve bütün silâhlarıyla düşmana saldırıp büyük zararlar veriyorlardı. Ayrıca, gövdelerinin altında taşıdıkları el bombalarıyla akaryakıt tanklarını düşman siperlerinin ve taşıtlarının üzerine atarak onların yanmalarını sağlıyorlardı.

Savaşın başlamasından çok önce şehir bir hayli boşaltılmıştı. Yalnız bir Japon keşif uçağı Armidale'de bir takım askerî barakalar ve birlikler görerek fotoğraf makinesiyle resimlerini çekmişti. Japon uçağı pilotunun asker sandığı bu insan kalabalığı, birkaç yatılı okulun açık havada çalışan öğrencileriydi.

General Shimbun, bütün kuvvetleriyle Armidale üzerine saldırması için General Konuyu'ya emir verdi.

Konuyu, daha sonra yaptırdığı keşifle bu bölgede sadece iki Avustralya tümeni bulunduğunu tesbit etti. Ama bu keşif, Japon Hava Kuvvetlerinin Armidale Orta Okulu, Armidale Lisesi, De La Salle Koleji, New England Kız Okulu, St. Ursula Manastırı, Hilton Düşkünler Bakım Evi ve Armidale Öğretmen Okulu'nu yerle bir etmesinden sonra yapılmıştı. Öğrencilerin pek çoğu evlerine gönderilmişti. Halen okulda bulunanlar da gidecekleri günü beklemekte olan öğrencilerdi.

Japon avcı ve pike bombardıman uçakları da geri kalan bütün binaların bombalanması için gönderildi. Öğretmen Okulu binası aslında Gönüllü Savunma Gücü Tümeni'nin topçu birliği tarafından kullanılıyordu.. Yalnız bombardıman sırasında binada kimse yoktu.

Düşman havacıları, bu saldırı sırasında resmî üniformalı ve dört nal seyreden bir süvari birliği görmüşler kıyasıyla hücum etmişlerdi. Aslında

bunlar binicilik talimi yapmakta olan New England Kız Okulu öğrencileriydi.

Zero'lar kız binicilere amansız bir saldırıya geçmişlerdi. Genç kızlar, ağaçlar arasında saklanmaya çalışırken makineli tüfek ateşine tutuldular. Birçokları öldü. Yaralıları kurtarmak için büyük çaba gösteren Binbaşı Georgina Quickly (George Ooss) nişanıyla taltif edildi. Bayan Binbaşı Georgina yaralı olduğu hâlde Bayan Assubay Leila Iiadenle birlikte birçok defa ateş hattına çıkarak yaralı genç kızları kurtarmaya çalışmıştı. Çavuş Leila Baden Japon uçaklarından açılan ateşle can vermişti.

Japonlar aynı gün şehri de kıyasıya bombalayıp taş taş üstünde bırakmamışlardı.

Konoyu birlikleri, tepelerden Armidale'e inip Uralla Yaylası'na doğru çıkmaya başlayınca kadar hiçbir önemli direnişle karşılaşmadı. Hava hareketi Konoyu'nun yürüyüşünü engellemedi. Ama onu tek düşündüren Avustralya topçuydu. Haberalma örgütü topçuların mevzilerini kesinlikle bildiremiyordu. Piyadenin önünde yürüyen tanklar bazı topçu bataryalarının yerini buldu, fakat hiç biri ne ilerleyebildi ne de geri çekilebildi. Çünkü hepsi teker teker Gönüllü Savunma Gücü topçuları tarafından vuruldu. Bu hareket, alaca karanlıkta oluyordu ve Boomerang'lar için en elverişli ortamdı. Ağaçların yeşilliği ve havanın grüğüne uyan renkleriyle görünmeden yaklaşabiliyorlar ve yolda hareket eden her Japon i)rlüğünü vuruyorlardı.

5 Mayıs'ta, Boomerang uçakları birçok Japon i)ncisiyle nakliye kamyonunu imha etmişti. Gönüllü Savunma Gücü topçuları da on beş zırhlı aracı kullanılmaz hâle getirdi.

Konoyu'nun elinde bir sürü harita vardı. Bu haritaları ya garajlardan ya da terk edilmiş arabaların torpedo gözlerinden almıştı. Konoyu bu haritaları kullanarak birliklerini savunma hattının gerilerine indirmeyi düşündü ve tâli yollar kullanarak anayollardan kaçınmaya çalıştı. Bu arada, savunma hattının güneyini de kesmiş olacaktı. Japon komutanının birlikleri fazlaydı. Bu hareketle Avustralya yedek birliklerini üzerine çekeceğini umuyordu. Motorlu birliklerin yollarda far yakmadan ilerlemesi mümkün olmuyordu. Ayrıca gökyüzünde araştırmacı Wirraway uçakları dolaşp duruyordu.

Japon piyade öncüleri Armidale'in güney dış eteklerinde Gönüllü Savunma Gücü ve milis karakol birlikleriyle çatışırken, kamyonlar ve keşif araçları şehrin birkaç mil dışında bekledi. Her iki tarafın da silâhları patlamaya başladı. Avustralyalılar araştırıyor, Japonların yerini tespit ediyor ve atışlarda başarılı oluyordu. Oysa Japonlar savunma birliklerinin yerlerini kesinlikle tespit edemiyorlardı. Konoyu; öncülerinin nihayet savunma hattının genel görünümünü tespit etmesi üzerine, gece yarısından iki saat sonra saldırıya geçti.

Uralla Savaşı, İkinci Dünya Savaşı sırasında yapılan Tobruk, Milme Bay, Kokoda, El Alamein ve Buna savaşlarından çok daha çetin oldu. İki gün süren savaşın sonunda Uralla ovası ve tepeleri her iki tarafın verdiği ölümlerle doldu. Bazı kesimlerde Japon ölümlerinin üstüste yığılmasından ötürü meydana gelen yığının yüksekliği bir buçuk metreyi buluyordu. Milis birliğinin gençleri ve Gönüllü Savunma Gücü tümeninin ihtiyaçları, hem Armidale tepelerinde, hem de Japon zırhlı ve motorize birliklerinin Avustralya hafif tankla-

n ve makineli tüfek yerleştirilmiş zırhlı kamyonları tarafından püskürtüldüğü güney sektöründe duruma hâkimdi. Savaş alanı üzerinde 100'den fazla uçak düşürülmüştü ve dördüncü gün, Tamworth'dan yedek kuvvetlerin gelişi üzerine, Konoyu, yenik düşen ordusunu, yüz mil kadar ötede bulunan ve sahile doğru uzanan yoldan çekmek zorunda kalmıştı.

Ertesi gün Gönüllü Savunma Gücü Tümeni, Japonların çok şiddetli bir saldırısına uğradı. Avustralya topçusunun yoğun ateşi sonunda ve üç piyade taburunun süngü hücumuyla Japonlar geri püskürtüldü. Fakat Gönüllü Savunma Gücü ön saftaki iki bölük askerini kaybetti.

Bunun üzerine Japonlar yine toparlanıp tekrar saldırıya geçtiler. Ortalık (Banzai Banzai) sesleriyle inliyordu. Düşman, bu haykırışlarla Gönüllü Savunma Tümeni'nin yaşlı askerlerini korkutacağını umuyorlardı. Fakat bekledikleri olmadı. Hatta bu haykırışlar yaşlı askerleri daha da sert döğüşmeye itmiş ve onların üzerine daha cesaretle saldırmalarını sağlamıştı.

Bu Japon saldırısı da Bren ve Vicker makineli tüfeklerinin de yardımıyla yine süngü hücumuyla püskürtüldü. Düşman pek çok kayıp verdi. O gece ve ertesi sabah tekrar saldırıya geçtiler. Ama bu saldırılar eskisi kadar şiddetli olmuyordu. Gönüllü Savunma Gücü Tümeni takviye tugayının da yardımıyla yeniden süngü hücumuna kalktı. Kahramanca yapılan bu karşı saldırı Japonların moralini hemen hemen kökünden yıktı.

Gönüllü Savunma Gücü'ne karşı yapılan harekâttan sonra Japonlar Milis Kuvvetleri'ne saldırıya geçtiler. Yalnız bu saldırı pek şiddetli sayılmazdı. Milis Tümeni'nin genç askerleri 25 librelik toplar, havan topları, Vicker, Baren, Owen

makineli tüfekleri, el bombalan, tabanca ve başka silâhlarla sistemli bir şekilde karşı koydular. Milislerin çok kısa bir eğitimden sonra böylesine başarılı ve disiplinli bir savaş vermeleri büyük takdir uyandırdı. İleri hattaki birlikler, binlerce keskin nişancı Japonun saldınma uğradıkları halde yerlerini korumasını bildiler. Düşman, Avustralya savunma sistemi içinde boşluklar yaratmadı değilse de uğranılan kayıplar başarıların değerini azaltmaktan uzaktı. Avustralya birliklerinin saldırıları Japon hatlarında önemli gedikler açmıştı. Bir Japon tümeni ile bir topçu birliği ablukaya alınmıştı. Bütün bunlar Japon cephesinin zayıf düşmesine sebep oldu.

İkinci gece Konoyu'nun çok şiddetli bir saldırıya geçmesi bekleniyordu. Bu nedenle Avustralya birlikleri daha önce davranarak, kuvvetli bir topçu baraj ateşinden sonra büyük bir saldımya geçtiler. Kıran kırana bir savaş oluyordu. Avustralya birlikleri 2.300 l, 6.000 yaralı ve 185 kayıp vermişlerdi. Fakat kati ve parlak zafer onlarını. Sydney'ye giden yolu düşmana kapamayı başarmışlar ve 5.700 Japon ldrmşlerdi.

Kötü havanın uzun sürmesi, yağmurun aralıksız yağması ve yoğun sis, Konoyu'nun motorlu ulaşım araçlarının tamamını kaybetmesini nledi. Çünkü kötü hava koşulları Mtfeğik uaklanmış hareketini da büyük ölçüde aksatıyordu. Bundan sonra Japonlar, Armidale'den Kempsey'e giden yol kavşağında ikiye ayrıldılar. Bir kol kuzeydoğu yolunu izlerken öteki kol güneydoğu yönünde ilerledi. Her iki yol da onları doğruca Kempsey'e ya da elli mil kuzeyde kalan sahile ulaştıracaktı.

Shimbun; Uralla'daki beklenmeyen yenilgi ze-

rine, uçak, tank, malzeme ve takviye durumunu gözden geçirdikten sonra Kono'u şiddetle eleştirerek tartışmaya girişti. İki gün süren bu tartışmadan sonra ona, güney sahilinin ana kara yolu üzerinde bulunan Telegraph Point ve Wauchope'taki Müttefik savunma hatlarını yaran Japon ordusuna acele katılması emrini verdi.

Shimbun'un Doğu Sahil Kuvvetleri, ana kara yolunda inanılmayacak bir hızla ilerliyordu. Hedef Hunter Nehri ağzındaki bir endüstri merkezi olan Newcastle (Niyukastıl) şehriydi.

Shimbun, elde kalan çift motorlu bombardıman uçaklarının kullanılmasına karar verdi. Armidale ve Uralla Yolu hava savaşlarından sonra uçaklar zaten boş kalmıştı. Hava çatışmalarında her iki taraf da ağır kayıplara uğramıştı. Kötü hava koşulları uçakları yere bağlamıştı. Avustralya, Amerikan ağır ve orta bombardıman uçakları Kono'nun kuvvetlerini imha etmek için araştırma yapmış, ama hava koşulları nedeniyle hiçbir iş başaramamışlardı.

Shimbun, avcı uçaklarının; Kempsey, Yeni Güney Wales'm diğer sahil üsleri, Brisbane'deki havaalanı ve Toowooba'daki hava üssü üzerine saldı. Shimbun'un emrinde 135 çift-motorlu bombardıman uçağı vardı. Ama bombalanacak müttefik havaalanları gibi, müttefik avcı uçaklarının sayısı kabarıktı. Taktik yönünden, bombardımanla fazla bir başarı sağlayamazdı. Paraşüt birlikleriyle,, Sydney'e doğru harekâtını geliştirebilirdi. Japon komutanı, Paraşüt birliklerinin başarılı olması için, küçük bir filoyu Avustralya sahillerine yavaştıracak ve paraşütçüler, rahatlıkla gemilerden cephaneye ikmal yapabilirlerdi.

Midway Savaşı sırasında Kimberley'de bırakılmış olan milis ve komando birlikleri, Broome ve

Derby'ye gelen konvoylardan pek çok yararlandılar. Bu konvoylar oraya bol miktarda tank, kamyon, uçak yakıtı, cephane ve çeşitli savaş malzemesi getirmişlerdi. Ayrıca aynı konvoylarla, bütün teçhizatıyla birlikte bir de topçu alayı gelmişti. Yeni gelen Amerikan alayı Kimberley Milis Tugayıyla birleşti.

Japonlar, Midway'den sonra dikkatlerini Darwin bölgesine çevirdiler.

Güneyde sürmekte olan savaş, Darwin ve Timor'daki bütün avcı ve bombardıman uçaklarını o bölgeye çekmişti. Darwin'deki Japon kuvvetleri, Tokyo'dan, daha çok sayıda uçak, silâh, savaş malzemesi istiyorlardı. Tokyo ise, onlara General Shimbun Sydney'i işgal edinceye kadar sabırlı olmaları ve ellerindeki silâhlarla yetinmeleri tavsiyesinde bulundu, Ayrıca buldukları mevzilerde tutunmalarını ve geri çekilmemelerini istiyordu.

Müttefik Kuvvetleri'nin morali çok yüksekti. Amerikan Donanması'nın Midway'de elde ettiği büyük zafer haberi de yayılınca bütün birliklerin morali daha da yükselmişti. Ayrıca, Uralla Yolu Savaşı'nın da zaferle sonuçlanması Müttefik Birlikleri'nin kendilerine olan güvenini büsbütün artırdı.

Amerikan Zırhlı Birliği'ne bağlı bir rahip olan Yüzbaşı James T. Lawrence bu husustaki anlamlarını aşağıdaki satırlarda belirtmişti:

«Birlik komutanları, askerlerine Darwin'deki Japonlara karşı saldırıya geçileceğini bildirdiği zaman, sevinç çılgınlığı atmayan hiç kimse yoktu. Rahipler, gelecek kanlı savaşlara katılacak olan

birlikleri takdis ettiler. Tanrı düşmanı denize dökmemizde bize yardımcı olacaktır.»

Darwin Kuvvetlerine karşı girişilen gerilla savaşı Avustralyalı yerlilerin yardımıyla sürdürüldü. Yerliler günlerce yürüyerek, hattâ geçilmesi imkânsız gibi görünen ormanları aşarak birlikten birliğe haber ulaştırdılar. Yerlilerin iz okuma yeteneklerinden yararlanılarak, Kimberley'deki Avustralya birliklerini araştıran Japon öncüleri pusuya düşürülüp imha edildi. Yerliler aynı zamanda, sığır sürülerini Japonların elinde olan bölgelerden çıkardılar ve Japonların her hareketini yakından izleyerek müttefik gerillalarına bildirdiler.

2 Haziran'da küçük bir grup **Val** bombardıman uçağı, Tennant Creek'teki Avustralya Hava Kuvvetleri yakıt deposunu imha ederek, Müttefiklerin hava harekâtını birkaç gün süreyle geciktirdi. 10 Haziran'da Kittyhawk ve **Lightning** uçakları, Darwin ve sahil çevresinde egemenliklerini yine kurdular. Daha sonra geri kalan çok az **Airacobra** uçağı, iki filo **Lightning** uçağıyla takviye alınca; ordu birden hareketsizlikten kurtuldu. Broome, Derby ve Wyndham limanları gündüzleri tamamen her türlü geliş gidişe açıldı ve kuzey güney karayolu, Japon kamyonları, subay arabaları ve zırlı araçlarının mezarlığı hâline geldi.

Japon avcı uçakları Darwin savunma hatlarını bombaladılar. Bu harekât; Müttefiklerin 200 uçakla yaptıkları askerî barakaları bombalamasından az önce yapılmıştı. Müttefiklerin askerî barakaları bombalamaları gereksizdi, çünkü Japonların açık olan hedefleri, özellikle gündüzün

kullanmayacaklarının bilinmesi gerekirdi. İkinci hava akını daha verimliydi. Bir destroyer, üç *şilip* ve limandaki birçok küçük tekne batırıldı, birkaç yakıt deposu tahrip edildi.

O günden sonra Darwin gece ve gündüz bombalandı. Gece bombardımanları nisbeten zayıf oluyordu. Fakat Japonların uykusunu kaçırmak, rahatını ve özellikle moralini bozmak bakımlarından çok etkili olmaktaydı. Hem, gündüz akınları Müttefiklere pahalıya maloluyordu. Çünkü düşman uçaksavar bataryaları isabetli atışlarla birçok Müttefik uçağını düşölüyorlardı.

Her geçen gün Müttefik havaalanları Japonlara biraz daha yaklaşıyor ve bu alanlar yeni uçaklarla doluyordu. Artık Japonların Arafura Denizinde ve Hint Okyanusu'nda serbestçe dolaşma olanağı tamamen ortadan kalkmıştı. Pek çok önemli ve stratejik yerler Müttefiklerin eline geçmişti. Hergün de bunlara yenileri ekleniyordu.

Darwin'deki Japon birliklerine saldırmak amacıyla Kimberleys'ten inen Avustralya Savunma Gücü ve Milis Tümenleri Komutanı fikir değiştirdi. Ondan önce, Yeni Güney Wales cephelerinde savaşarak, buralarda General Shimbun'un kazanabilmesi muhtemel bir zaferi önlemek istiyordu. Her ne olursa olsun, bir birliğin Sydney'e ulaşması çok uzun zaman alacaktı. Fakat Avustralya Savunma Gücü Birlikleri, Milis Kuvvetleri ve Amerikan Deniz Piyade Birlikleri, Japonlarla çarpışmaya can atıyorlardı. Ortada, General Shimbun'un elinde 100.000 kişilik bir kuvvet bulunduğu söylentileri dolaşıyordu. Oysa gerçekte Shimbun'un 40.000 kişilik kuvveti vardı. Newcastle'i da bu kuvvetlerle işgal etmişti. Ayrıca bir deniz-

altıdan çıkarılan deniz piyadesiyle de, içi uçak yakıtı dolu olan bir tankeri de ele geçirmişlerdi.

Müttefik Genel Karargâhı, küçük bir stratejik noktayı elde etmek için, Darwin'deki Japon hatlarına saldırmanın büyük kayıplara yol açacağı kanısına vardı. Darwin'in geri alınması her ne kadar moral yükseltici olacaksa da ileride burada kaybedilecek kuvvetlere daha çok ihtiyaç duyulacaktı. Sonuç olarak Darwin'in kendi haline bırakılması kararlaştırıldı. Bütün ikmal yolları kesilecekti. Burada 15.000 Japon askeri bulunduğu tahmin ediliyordu. Bu askerler arasında da salgın halinde Malarya hastalığı vardı.

Kuvvetleri iki tümenlik bir kolorduya yükselen müttefikler, Daly Nehri'nin ağzına yakın bir yerde toplanacaklardı. Burası Darwin şehri den yüz hava mili uzakta bulunuyordu. Darwin'le Daly Nehri'nin ağzı arasındaki arazi çok engebeliydi ve çeşit çeşit haşaratla doluydu. Bazı birlikler buluşma yerine yürüyerek, bazı birliklerse küçük teknelerle geldiler. Birleştikten sonra karayolundan ilerleyerek Batchelor hava şeridini ele geçirdiler. Müttefikler hava desteğiyle Darwin'e elli mil sokuldular ve Amerikan tank alayının yardımıyla Darwin yarımadasının ağzını kestiler. Ay sonunda Japon birliklerinin bütün ikmâl yolları tamamen kesilmişti. Yeni Gine harekâtının başlamasından az önce, müttefiklerin yerleştiği bu ormanlık bölge, o sırada artık askerlerin bir çeşit eğitim kampı hâline geldi.

Her geçen hafta değişik bir taktik uygulanıyordu. Bu düşmanın sınırlarını felce uğratabilirdi. Müttefik karakolları Japonlara her gün biraz da-

ha sokuluyordu. Bir süre, Yeni Gine hazırlıklarının tamamlanmasına kadar, Müttefik bombardımanına ara verildi.

Fakat Mart 1943'te yeni hükümetin Darwin'in bir çıban başı olduğuna karar vermesi üzerine, hazırlanan hücum yapıldı ve sonunda buradaki Japon garnizonu temizlendi. Bununla birlikte, tanklar ve piyadeler Darwin'e girdikleri zaman, düşmanın çok iyi mevzilediği makineli tüfek yuvalarının direnişiyle karşılaştı ve çok kayıp verdiler. Makineli tüfek yuvalarının ele geçirilmesi üç gün sürdü, ama müttefiklerin verdiği ölü sayısı 500'ü buldu. 25 Mart 1943 tarihinde Teğmen Matson teslim olduğunda; (teslim olan tek Japon subayı) bütün Japon garnizonundan sadece 230 kişi sağ kalmıştı.

15 Haziran 1942 tarihinde General Shimbun'un paraşütçüleri Sydney ve sahil boyunca uzanan otuz millik bir alana indiler. Sydney savaşı başlamak üzereydi...

Sekizinci Bölüm

SYDNEY SAVAŞI

Büyük savaşın başlamasından önce, beş gün süren bir hava çarpışması oldu. Düşmanın bütün stratejik noktaları, bu arada av ve bombardıman uçaklarının bulunduğu yerler, Avustralya Hava Kuvvetleri keşif uçakları tarafından önceden tesbit edildi. Bu hedeflere yapılacak saldırılar için Müttefik bombardıman uçakları arasından ayırmalar yapıldı. Güneydeki radar şebekesi, düşmanın Newcastrdan sahil boyunca Taree'ye kadar uzanan ve iç bölgede bulunan Muswelbrook havaalanlarından hareket eden uçaklarını tesbit ediyordu. Fakat şiddetli kışın sert hava koşulları, Müttefiklerin harekâtını güçleştirmekten geri kalmıyordu.

Öte yandan General Shimbun, havadan gelecek her türlü tehlikeyi göz önüne alarak kuzeydeki bütün uçaklarını Sydney yakınlarına getirtti. Bu savaşta Sydney'in kendi elinde bulunmasını büyük bir şans olarak görüyordu. Japon generali, her zaman olduğu gibi ordusunun yenilmezliğine ve plânlarının mükemmelliğine de inanmakta idi.

Japon Generalinin bu bölgeye yaptığı paraşüt birlikleri indirme harekâtı gerçekten başarılı olmuştu. Çok önemli olan Hawkesbury Nehi Köprüsü'nü sağlam olarak ele geçirmişti. Bu sayede adı geçen köprü, Müttefik Beaufort uçakları tarafından bombalanmadan önce, ordusunun büyük bir kısmını karşı tarafa aktarmayı başarmıştı.

Kuzeydeki Broken Körfezine gizlice getirttiği paraşüt birliğinin, kuvvetli Müttefik Hava Filo-

su'nun saldırısına uğrayarak yok olacağını "biliyordu. Fakat Müttefikler, gözden çıkarılmış bu birlikle uğraşırken o da Sydney'i ele geçirmiş olacaktı.

Botany Körfezi'nde Mascot (Meskıt) mevkiine yapılan indirme Shimbun'u çok endişelendirdi. Burası, daha önce denizden işgal edilmesi kararlaştırılmış en önemli yerlerden biriydi. Midway Savaşı'ndan evvel uçak gemileri, zırhlılar ve nakliye konvoylarının gelmesi plânlanmıştı. Fakat Midway çatışmasının Japonlar için tam bir yenilgiyle sonuçlanmış olması artık denizden takviye almak imkânını ortadan kaldırmıştı. General Shimbun 19 Haziran'da bir paraşütçü alayını Mascot üzerine indirmeye karar verdi.

Japon paraşütçü alayı yere inerken, yüz bin silâh birden ateşe başladı. Bu küçük körfezdeki korvetlerin 3,7 mm.lik uçaksavar topları, 40 mm.lik Bofor topları, Vicker, Lewis, Bren makineli tüfekleri, Lee Enfield tüfekleri ve güney banliyölerindeki savunma kuvvetlerinin 20.000'i aşkın silâhlı, av tüfekleri ve çeşitli silâhlar, tabancalar havadan inen paraşütçülerin üzerine doğruldu. Sydney'de 14 yaşından aşağı çocuk yoktu. Çünkü bütün çocuklar anneleriyle birlikte şehirden çıkarılmışlardı.

Sydney'in geri kalan nüfusunun yarısından fazlası eli silâh tutan kimselerdi. Yaklaşık olarak her iki aileye bir tüfek düşüyordu. Silâhlı ailelerin yanısıra, yirmi beş millik bir çember içine yayılmış 100.000 asker, havacı ve denizci vardı. Eğer paraşüt birlikleri körfezin güneyine inebilmiş olsalardı, hepsi ağaçlıklı bölgeye sığınacaklar ve sa-

vaşı etkileyememekle birlikte, tehlikeli olabileceklerdi. Bununla birlikte, George Nehrini geçip geçemeyecekleri şüpheliydi.

Paraşüt birliği doğru yere indi, bir kısmı körfezin sularına düştü. Denize düşenler köpek balıklarının hücumuna uğradılar. Savaşın sonra Botan kıyıları köpek balıkları yüzünden tehlikeli bölge ilân edildi.

Yerden ve sahilden açılan ateşin yoğunluğu karşısında uyarılan devriye uçakları Beaufighter'ler çekildiler. Japon uçakları sahilden açığa bulunan bulutlara sığındılar, ama indirme noktasına geldiklerinde, büyük toplar ve Boforların ateşiyle karşılaştılar. En azından sekiz uçak paraşütçülerini atamadan havada patladı. On iki uçak yaralandı ve hiçbiri Kempsey'deki üslerine ulaşamadı; ya dağlara çarpıp parçalandı, ya da Sydney'in kuzeyine zorunlu iniş yaptı. Bir Amerikalı savaş muhabiri o gece için şunları yazıyordu.

«Melbourne'den uçarak, hava akınından bir saat önce Mascot'a indim. Bize söylediklerine göre, Sydney'in kuzey ön cephesinde önemli olaylar geçecekti. Havaalanına indiğimiz sırada, bir irtibat subayı, Sydney'de bulunan her evin, havadan yapılacak bir indirmeye karşı hazır olduğunu söyledi. Askerî nakliye uçağından indikten sonra üzeri çelik kaplı sığınaklara götürüldük. Gece yarısına doğru sirenlerin çalması üzerine, uçaksavar topları ateşe başladı ve eli silâh tutmayan herkes sığınaklara çağrıldı. Özel olarak gözlem yapmak için izin aldım. Önceleri bir hava akınıyla karşı karşıya olduğumu zannederek bir makineli yuvasına girdim. İlk gördüğüm, gökyüzündeki bir ateş topu oldu. Yaklaşık olarak **900** metre yükseklikte bir Betty bombardıman uçağı patlamıştı ve uçak yaklaşık olarak **100** mil hızla büyük bir dai-

re çizerek ateşten bir top gibi yere doğru iniyordu. Bu uçağı birbiri arkasından başka uçaklar da izledi. Gökyüzü öylesine parlaktı ki, paraşütçülerini net olarak görebüyoruz. Paraşütçülerin biraz altından fıskıran alevler, Japonların 600 metre üstümüzde harekete geçtiklerini gösteriyordu. Yerden ve yukarıdan atılan izli mermilerin havada çizdiği ışıklı izler, hayatımda gördüğüm en garip havaî fişek eğlencelerini andırıyordu. Gürültü öylesine çoktu ki, burnumun dibinde ateş eden makinelinin sesini bile duymakta güçlük çekiyordum. Düşman paraşütçüleri yere yaklaştıkça, havaalanına hızla üşüşen zırhlı araçlar sırt sırta vererek bir baraj kuruyorlardı. Söylendiğine göre, havaalanının çevresinde bir tugay asker vardı. Askerlerin arasında ülkenin en keskin erkek ve kadın nişancıları da yer almıştı. Her çeşit uçak-savar, tanksavar ve havan topları gökyüzüne ateş kusuyordu. Düşman yere yaklaştıkça fazla ışıktan gözleri kamaşmış olmalıydı. Çünkü bizim bile gözlerimiz kamaşıyordu Gökyüzüne ve çevremize zorlukla bakabiliyorduk. İndirme çok isabetliydi, ama yaygındı ve bu nedenle denize ya da banliyölere inenler de vardı. İlk uçaklar savunma ateşine hedef oluyorlardı. Onları ikinci üçüncü grup uçaklar izliyordu. Öylesine çok Japon uçağı düşürülüyordu ki, saymakla bitiremiyordum. Gökyüzünde süren savaşla adetâ büyülenmişim. O sırada paraşütçülerin yere inişlerini ancak fark edebüdüm. Böylesine yoğun ateş altında paraşütçülerin diri ya da yaralanmadan yere inebileceklerine inanamıyordum. Bununla birlikte gruplanmalar, koşuşmalar ve saf dışı bırakılan zırhlı araçları görebiliyordum. Bren makineli tüfekleriyle donatılmış kamyonlar olay yerine hızla yaklaşırken, tüfeklerden çıkan alevleri

görülüyordu. Japonlar, çevrede sığınabilecek yerler buluyordu. Avustralya piyadesi ilerliyor ve topçularla bilinçli bir koordinasyon kurmayı başarıyordu. İzli mermilerin piyadeyi vurmamak için biraz yükseldiğini, sonra tekrar paraşütçü grupların üzerine yöneldiğini izliyordum.

Uçaklar paraşütçüleri attıktan sonra denize kaçtılar ve koyu bulutların içine gizlendiler. Gökyüzünde Müttefik avcıları yoktu ve bunun nedeni çok iyi biliyordum. Gökyüzünde, küçük bir cismin büe barınabileceği kadar boşluk yoktu. Her taraf ateş denizinden farksızdı. Bütün bunlara rağmen, Japon paraşütçüleri yere inmeyi başardılar ve gruplaşarak savaşa girdiler. Yalnız IWascot banliyölerinde ölen Japonların sayısı 3.0001 aşkındı ve çoğu siviller tarafından öldürülmüştü. Birkaç Japonun iki makineli tüfek yuvası kurduğu bir eve saldıran beş cesur kız... Susan Spencer, Christine Nossiter, Sarah Duffecy, Ann Brury ve Cecily Meehan... (Doğu Dacelville Kadınlar Komando) Birliği'ne mensuptu. Bu beş kız, Japonların evin pencerelerinden ateşe başlaması üzerine, Owen makineli tabancalar, el bombaları ve yangın bombalarıyla saldırdılar. Sonunda makinelitüfek yuvasmdaki bütün Japonlar öldürüldü. Bu cesur kızlara daha sonra (George Nişanı) verildi, ama ne yazık ki içlerinden üçü aynı savaşta öldü. Japon ordusuna mensup askerlerin çoğu şafağı göremediler. Bir çoğu da ağır yaralı ve esirdiler... Çünkü eli silâh tutabilen bir Japon askeri için teslim olmak söz konusu olamazdı. Kir havaalanını ele geçirerek Sydney'in arkasında bir ateş hattı kurmak çabası Japonlara çok pahalıya mâl oldu.»

Japon paraşütçülerinin indirme yaptığı, savunması zayıf banliyölerde, Müttefik uçakları kahr-

manca savaşlar veriyordu. Beaufighter uçakları birçok Betty bombardıman uçağı, düşürdü ve birçoğunu da indirmeden sonra denize kaçarken yakaladı. Bir uçaksavarın mermileri arasına dалан Beaufighter'lerden biri 3,7 mm.lik mermiyle yaralanarak düştü. Pilot paraşütle atlamayı başardı ve yüzlerce Japon askeriyle birlikte yere indi. Pilot, Japonlar toplanıp uzaklaşmacya kadar bir evin gölgesine sinerek saklandı; daha sonra tepelere kaçarak kurtuldu, ama gözlemcisi uçakla birlikte düşmekten kurtulamamıştı.

Çok önemli olan Hawkesbury Nehir Köprüsü birçok noktalarından patlayıcı maddelerle kundaklanmıştı. Ne yazık ki, tabur karargâhından köprünün havaya uçurulması için verilecek olan emir, istihkâm bölüğüne ulaşamadı. Müttefik radarında ilk düşman uçağının görölmesiyle birlikte bir denizaltıdan karaya çıkan Japon komando birliklerinin yardımıyla Shimbun'un Hawksebury planı gerçekteşti. Komando birlikleri hemen tabur karargâhına giderek karargâhı dağıttı. Sonra köprünün iki başını tutup, ilk paraşütçüler inerken ikinci bir saldırıya geçtiler. Köprünün üstünde ölü ve yaralı paraşütçüler vardı. Kimisi paraşütlerinin ipinden köprünün direklerine takılmış sarkıyordu. Bu paraşütçüler de, demiryolu ve vapurlarla yakadan yakaya geçen müttefik askerlerinin üzerine ateşe başladılar. Eğer Hawkesbury köprüsü sağlam olarak ele geçmeyip Japonlar tarafından bir iki saat içinde kullanılmasaydı, muhtemelen kara savaşı Wiseman's Ferry ile Woy Woy arasındaki arazi parçasında yapılacaktı.

Bu bölgede, tepelerin yamaçları okaliptüs ağaçlarıyla kaplıydı, ama New England ve New Caste'm kuzeyinde ve Sydney'in yaklaşık olarak

kırk mil batısında kalan Windsor Şehri'ne uzanan yollar düzgün ve kullanılacak durumdaydı. Shimbun, birliklerini iki koldan harekete geçirdi. Tank birlikleri Windsor yolunu izliyordu ve Shimbun hava desteğini bu yolun üzerine yoğunlaştırmıştı. Ama ne var ki, bütün tanklar gün süresinde teker teker imha edilecekti. Nitekim, tankların teker teker imha edilmesi üzerine, Shimbun kuvvetlerini demiryolu köprüsünden Windsor'un yakınlarındaki düz araziye indirdi. Aynı sıralarda, nehrin ağzına birçok küçük tekne yanaşarak Japon birliklerini karaya çıkarttı. Çıkarma sırasında birkaç tekne mayınlara carpark havaya uçtu.

Paraşüt birliklerinin havadan indirilmesi sırasında, Broken Körfezi'nin güney sahillerinin birkaç yerine Japon komando birlikleri çıktı. Broken Körfezi'nin ağzını meydana getiren dağlık bir yarımada olan Palm Beach her iki taraftan da saldırıya uğradı. Ancak deniz kayağı yapılan sahilin dikenli tel barikatını ve makinelitüfek savunmasını çok az Japon komandosu geçebildi. Avalon, Narrabeen, ya da Manly sahillerinde de durum aynıydı. Fakat öğle üzeri Sydney'in kuzey banliyölerinden içeriye doğru 20.000 düşman askeri sürü hâlinde ilerliyordu.

Adelaide'den Broken Hill yoluyla gelen İngilizlerin İkinci Zırhlı Birliği adındaki Tugayı iki Amerikan Zırhlı alayıyla birleşti. General Wilkinson daha önce, Avustralya tümenine bağlı Birinci Zırhlı Birliği Lithgow bölgesine yerleştirmişti. Düşmanın Kempsey'deki hareketi üzerine Orta Queensland üzerinden Yeni Güney Wales'e bir

saldırı yapılmayacağı kesinleşince, her iki zırhlı birlik de Blue dağlarını aşarak Penrith ve Windsor yakınlarındaki sahil ovalarına inmişlerdi. Wilkinson, bütün tank alaylarının komutanlarıyla görüşmek üzere Penrith'e gitmişti. Wilkinson, tank komutanlarıyla mümkün olan birkaç plan üzerinde tartıştıktan sonra geri dönerken Katoomba civarında arabası bir Zero'nun saldırısına uğradı, kendisi kolundan yaralandı, şoförü öldü.

Shimbun'un elinde yüzlerce uçak olmasına rağmen, hava savaşları nedeniyle zırhlı birliklerin dağ yolundaki hareketleri ağır oluyordu. Japon bombardıman uçaklarının yetersiz olması, Müttefiklerin fazlaca tank kaybını önledi. Bununla birlikte, Zero'larm geçtiği yerlerde birçok kamyon, subay arabası, zırhlı araç ve motosiklet harab oldu. Katoomba yakınlarında bir tankerin isabet alması, büyük bir yangının başlamasına sebep oldu ve tutuşan bir yük katarını, makinisti büyük bir cesaretle şehrin dışına çıkarmayı başardı.

Lithgow'dan Bathurst'a kadar dağların ötesinde, bir başka zırhlı tümen hazır bekliyordu. Bu tümenin tankları Amerika, İngiltere ve Avustralya demiryolu tamir atelyelerinde yapılmıştı. Ayrıca, Victorian sektöründe de tank birlikleri vardı. Melbourne, Avustralya'nın merkez ikmal bölgesi sayılırdı. Amerika'dan Melbourne'a kadar uzanan demiryolu yüzlerce savaş gemisi tarafından korunuyordu. Port Phillip Körfezi Japonlar tarafından havadan bombalanmıştı. Kuzeydeki Bendigo fabrikası tahrip edilmişti. Bunların dışında Victoria Eyaleti tümüyle düşman işgalinden uzaktı.

Wilkinson'nun Sydney'den Adelaide ve Port Augusta'ya kadar Avustralya'nın güneydoğu kesiminin her yerinde yedek birlikleri vardı. Avustralya'nın batı kesimindeki Perth bölgesinde iki piyade tümeniyle bir tank tugayı bulunuyordu. Sydney'de bulunan iki kolordunun takviyesi gerektiği takdirde 500.000 kişi, yardıma hazırды. Bunlar, 'Murray sistemiyle' piyade gibi dövüşebilecek şekilde eğitilmişti. Canberra yakınlarında bir Yeni Zelanda tümeni ve Auckland'dan getirtilen bir Amerikan deniz piyade tümeni; Yeni Güney Wales - Victorian sınırında, Albury'de bir Amerikan piyade tümeni bulunuyordu. Yeni Zelanda da başka bir piyade tümeniyle bir zırhlı tugayı vardı.

Haziran ayının sonuna kadar Kanada'dan iki tümen asker ve Amerika'dan bol miktarda tank, top ve uçak gelecekti. Şehrin kuzey haberleşme hatları kesildiğinden ve düşman elinde bulduğundan, Sydney'e şimdi güneyden yardım ediliyordu. Sydney'e güneyden yapılan yardım, düşman birliklerinin şehrin ana bölgelerine yaklaşmasına rastlayan 22 Haziran tarihine kadar sürdü. Ondan sonra savaşın sonuna kadar, şehrin 50 mil çevresindeki yollarda sivil halkın hareketi durduruldu.

Sydney Savaşma kadar yapılan hava savaşı Japonların yedek uçaklarını tüketmişti, müttefiklerde de üç filodan az uçak bırakmıştı. Wirraway uçakları Sydney'in batısından ve doğusundan kapasitesinden fazla bomba yüklenmiş olarak havaalanlarına getirtilmişti. Yalnız keşif uçaklarında gözlemci bırakılmış, geri kalan uçaklara, piyade birliklerini desteklemek için, avcı-bombardıman görevi verilmişti.

Son ve en dikkati çeken hava savaşı 20 Haziran'da, Zero uçaklarının Windsor yakınındaki Laverton RAAF ve Penrith yakınlarındaki Schofields Amerikan ana hava üslerine yaptığı akın üzerine başlamıştı.

Japonlar, Blue Dağları üzerinden aştıkları takdirde radarlardan kurtulacaklarını düşünerek sürpriz bir saldırıya giriştiler. Fakat Bathurst ve Lithgow'daki radar üslerinden izlendiler ve hedefleri üzerinde göründükleri zaman her iki şehirden havalanan altı filoyla karşılaştılar. Avustralya Hava Kuvvetlerinin Kittyhawk ve Boomerang, Amerikan Kittyhawk ve Lightning uçaklarından meydana gelen, 27 uçaktan 20 uçağa kadar tek ya da çift düzende uçan 100 uçaklık bir filo vardı. Uçakların bir kısmı henüz çıkmış olduğu hava savaşından ötürü yaralıydı, ama uçabilecek kadar sağlamdı.

Penrith üzerinde olan hava savaşını uçağının düşmesi sonucu yakalanan Japon pilot Gedikli Shimi-Saki şöyle anlatıyordu:

«Düşman (Müttefik) uçaksavar topları, hava alanına giden bütün köprüleri bombalamak ve barakaları, hangarları tahrip etmek emrini alan Val Pike-bombardıman uçaklarının menziline bulmaya çalışıyorlardı. Biz 7.500 metre yükseklikten, Val uçaklarının uçuğu 1.500 metre üzerine geldik. Hedef alanı üzerinde görüldüğümüzde, uçaksavarlar 3.600 metre yüksekliği ateş altına almıştı. Sanki karşımızda ateşten bir duvar örülmüş gibiydi. Val uçakları bombalarım atmaya kadar onlardan ayrılmamak emri almıştık. Yüzbaşı Koichi filoya pike işaretini verdi. Val uçaklarına yetiştirmek için saatte 400 mil hızla dalışa geçtik. 3.600 metre yüksekliğe yaklaşırken dümen kolu-

nu ittim ve patlayan bir mermiden zorlukla kurtuldum. Birden **3.600** metreyi geçtik ve Val uçaklarına doğru ikinci bir barajın kurulmak üzere olduğunu gördük. Uçaksavarlar bizi avcı uçaklarından daha çok korkutuyordu. Tam o sırada sancak tarafımızdan yirmi Lightning uçağı üzerimize geliyordu. Öyle sanıyorum ki, benim gibi filonun bütün pilotları sevindiler. Val uçaklarını bırakarak iki-motorlu avcı uçaklarını karşılamak üzere döndük. Toowoomba'dan beri uzun uçuş yaptığımız için boşalmış olan gövde yakıt tanklarımızı atmıştık. Bu nedenle dalış hızımız saatta **450** mili buluyordu. Lightning uçaklarının hızı da bizim hızımıza eşitti. İlk dalış sırasında iki taraf birden ateşe başladı, ama ne Japon ne de Müttefik uçağının isabet aldığım sanmıyorum. Uçaklar birbirlerine öylesine yakındı M, çarpışmayı önlemek için alelacele yükselmek zorunda kaldık. Geçirdiğimiz tecrübelerden ötürü, Lightning pilotlarının bizimle 'köpek dövüşüne' girişmeyeceğini biliyorduk. Bu nedenle, üstün hızlarıyla üstümüze çıkmalarına imkân vermemek için son hızımızla yükselmek zorundaydık. Bir süre, hız momentlerine göre Zero'ları geçtiler ve daha hızla yükseldiler. Sonra da biz onları geçerek yükselmeye başladık. İçimizden bazısı atış durumuna geçmişti, ama arkamızdan ateş edildiğini fark ettik. Altımızda Amerikan **P-40** filosu vardı ve kanatlarındaki altı makineli tüfekle üzerimize ateş ediyordu. İnimen levyelerine asıldık, ama kendimizi Lightning'lerin ortasında bulduk. Onlar da üzerimizden dalışa geçmişlerdi. Karışıldık içinde kendimi aşağıda ve geride, bir Lightning uçağının yanında buldum. Lightning, onu yakalayamayacağımlar süratle uzaklaşıyordu... Bütün müttefik uçakları dalışta Zero'ları dâima geride bırakıyordu.

Makinelitüfeğimle uztın süre ateş ettim ve önce kara dumanları, sonra alevleri görmeden parmağımı tetik düğmesinden çekmedim. Kuyruğumda başka bir uçağın bulunabüeceğini düşünerek levveyi tam geri çekmek üzereyken, kontrol tablosu yüzümde patladı. Hem omuzlundan hem de kalçamdan yaralanmıştım, ama levveyi de çekmiştim. Bir ara kendimi kaybettim ve tekrar kendime geldiğim zaman bulutların arasında olduğumu gördüm. Kurşunların paraşütümün kayışlarını kesmediğinden emin olmak için kontrol ettim. Tabancamın yerinde olup olmadığına baktım. Sonra düğmeye basarak otomatik olarak uçaktan koltukla birlikte fırladım. Bir tarlaya düştüm. Paraşütüm rüzgârın etkisiyle sürüklenirken kendimi birkaç kişinin arasında buldum ve yakalandım. Sorgu subayı onların İtalyan olduklarını söylediği zaman utancımдан neredeyse ağlayacak-tım! Ben İtalyan askerinin esiriydim!»

Shimi-Saki şanslı sayılırdı, çünkü yerde süren o günkü ve o günü izleyen savaşlar sırasında çok az esir alınabilmişti. Uçaktan canlı indiği için de şanslıydı. Çünkü o günkü savaşta düşmamn çoğu uçaklarıyla birlikte düşmüştü.

Kittyhawk uçakları güneşi arkalarına alarak birden ortaya çıkmışlar ve Val uçaklarıyla Zero'ları avlamışlardı. Çünkü Kittyhawk'lar çok hızlı dalıyordu.

Gökyüzünün her yüksekliğinde her köşesinde müttefik uçakları vardı. Düşman nereye uçarsa uçsun, karşıdan, üstten, aşağıdan vurulabiliyordu. Zero uçağının sayısı arttıkça, müttefik uçak-

lannın sayısı da bir mucizeymiş gibi artıyordu. Bu mucize radarlar, planlama, koordinasyon ve sayıca üstünlükle sağlanıyordu.

Val uçakları gibi, Betty uçakları da müttefik uçakları için kolay bir yemdi ve düşürülmekten kurtulamadılar. Zero'lar bombardıman uçakları yerine hedeflere saldırdılar, ama bu saldırılar Japonların aleyhine oldu. Çünkü Japonlar o uçakları yer savaşlarına destek olarak kullanacaklardı. Müttefikler, hiç de Japonların umduğu gibi çıkmamışlardı. Her şeyden evvel hem asker, hem malzeme, hem de uçak ve çeşitli silâh bakımından çok üstündüler.

Sabaha karşı Avustralya Hava Kuvvetleri üsünde 40'tan fazla düşman uçağının düşmüş olduğu görüldü. Öğleye doğru Scheffields, Windsor, Penrith ve Camden üslerinde yüzlerce uçağın yanmış ve külçe haline gelmiş olduğu göze batıyordu.

Savaş çok şiddetlenmişti. Bu arada bir Boomerang filosu pistten havalanırken düşman tarafından bastırılmış hepsi yok edilmişti. Zero'lardan kurulu bir Japon filosu da, Blue Dağları'nı geçerken Müttefik uçaklarıyla karşılaşmıştı. Bu savaştan hiç bir Japon sağ olarak kurtulamadı.

O gün sabahtan akşama kadar süren hava savaş sırasında, bir grup Val ve Kate uçağı, İkinci Zırhlı Birliğin ilerlemekte olduğu yol üzerindeki iki köprüyü bombaladı. Bu arada birkaç tank da vuruldu. Zero'larm saldırısı iki tankı tahrip etti, bir yakıt tankerini tutuşturdu. Bu nedenlerle zırhlı birliğin hareketi bir saattan fazla bir süre ertelendi.

Motorlarının sessiz çalışmasından ötürü (Fısıldayan Ölüm) adı verilen Beaul'ighler uçakları, sa-

hil boyunca birçok Japon çıkarma teknesi, hücumbot ve malzeme motoru batırdı.

Güney bölgesinden gelen bütün müttefik bombardıman uçakları 6.000 metre yüksekliğe kadar her düzeyde akın üstüne akın düzenlediler. Yarıksızlık nedeniyle kuzeybatıdaki bombardıman uçakları havalanamadılar. Bütün düşman uçakları savaşa katıldığı için, düşmanın boş havaalanlarını, Brisbane'deki bir destroyer filotillasını bombalaması, müttefikler için büyük bir kayıp sayıldı. Ama, 21 Haziran sabahı her iki tarafın da çok az avcı uçağı kaldığı anlaşıldı. Fakat müttefikler, eğitim uçaklarını silâhlandırarak, savaşa sokmayı başardılar.

Sydney'in dış banliyölerinde on bin Japon askerine on bin asker daha katıldı. Bu askerler, banliyölerdeki beton ve asfalt yollarla tepelerin ağaçlıklı eteklerine kadar her yanı doldurdu. Yollar üzerinde beliren tanklar ve zırhlı araçlar, o bölgelerden zamanında çıkamamış olan sivil halk arasında panik yaratıyordu. Başka şehirlere akın edenler ana karayolunu tıkiyordu. Düşmanın hafif fakat yoğun havan topu ateşi tıklı yolu kısa zamanda açtı. Toplar daha onbeş mil gerilerden ateşe başladılar ve yaklaştıkça ateşe devam ettiler. Müttefiklerin hafif tankları, karayolu üzerindeki mevzileri bombalayan düşmanın eski model tanklarını karşılamak için çok ağır hareket ediyorlardı. Japonların (Tip 94) tankları aldatıcıydı. 57 mm.'lik topuyla ileri ateş ediyor, yola devam ederken de taretin arkasındaki 7,7 mm.'lik makinelitüfikle geriye tarıyordu. Bu tankların ve 37 mm. topu bulunan hafif tankların zırhı çpk in-

!

ceydi. Müttefikler bu zırhların tanksavar tüfeklerinin mermisiyle bile delinebileceğini biliyordu. Gerçekte, Japon tankları her türlü silâha karşı dayanıksızdı ve ekseriyetle havan topu ateşi onları durdurmaya yeterli oluyordu.

Müttefikler önceleri elverişli olmayan arazide bulunuyorlardı. Malzemeleri hem Hawkesbury'nin kuzeyinde, hem de daha önce yapılan çatışmalar nedeniyle daha kuzeydeydi. Avustralya Savunma Kuvvetleri'nin en iyi tümenleri olan 16, 17 ve 18'inci tümenler, Woolongong bölgesinde bulunuyordu. Hawkesbury köprüsünün ele geçmesi, bir demiryolu köprüsünün bombalanması Sydney'e dönüşlerini geciktirmişti. Georges nehri üzerindeki Como'da yine demiryolu köprüsünün tahrip edilmiş olmasıyla hareketleri yavaşladı, ama nehri geçtikten sonra kamyonlar, Gönüllü Savunma Kuvvetleri'nin bir parçası hâline gelen kiralık araba şirketlerinin, her türlü arabasıyla nakledildiler.

Müttefikler sayıca düşmandan üstün görünüyordu, ama asıl kuvvetler henüz savaşa katılmamıştı. Japonlar Queensland, Netherland, Malaya'da çarpışıyorlardı ve ordusunun en azından yarısı Çin'de bulunuyordu.

Avustralya birliklerini ileri sürmek çok güçtü. Çünkü limanın üzerinde tek köprü vardı, ama uzaktı. Oysa düşman Milson's Point ve Kirribilli'ye ilerliyordu ve bu bölgeler Sydney Liman Köprüsünün kuzey kesiminde kalıyordu.

21 Haziran öğleden sonra, Başbakan ve belediye başkam, Köprünün atılıp **atlamayacağım** General Wilkinson'dan sordu. Dünyanın bu en büyük köprüsü tahrip edilecek olursa, tekrar yapımı yıllar sürecekti. Eğer Wilkinson'un istihkâmcıdan

köprüyü atmazsa, düşman mutlaka atacaktı. Bununla birlikte, düşman köprüyü aşacak olursa, kaçmakta olan milyonlarca insanın hayatı barbar düşmanın merhametine kalacaktı.

General Wilkinson, köprünün atılıp atılmayacağı üzerindeki kararım kurmay subaylarıyla görüştüktan sonra söyleyebileceğini politikacılara bildirdi. Askerî yönden en yararlı kararın verilmesi gerekirdi. Dikkate alınacak en önemli nokta düşmanın püskürtülmesi, köprüyü geçmeleri hâlinde şehirde imhalarıydı. General, Belediye Başkanına gönderdiği mesajda, halkın paniğe kapılmamasını ve birlikleri için gerekli olan yolları tıkamamalarını, silâhlı olan sivillerin mevzilerinden çıkmamalarını, zorunlu oldukları takdirde her attıkları mermiyle bir düşman öldürmelerini bildirdi. Wilkinson, binlerce düşman ölmeden savaşın kazanılamayacağını söylüyordu.

Wilkinson, terk edilmiş bir elektrikli tren tünelineki karargâhında düşmanın yaklaşması hâlinde ortaya çıkacak tehlikelerden söz etti. (Arşimet'e ihtiyacımız var,) dediği zaman, toplantıya başkanlık eden Başbakan çok şaşırıldı. Wilkinson sözlerini şöyle sürdürdü:

— «Romalıların, Sicilya'da etrafı surlarla çevrili Siraküza şehrine saldırıları sırasında, Siraküzalılar, bilginleri Arşimet'e başvurdular ve Romalıları püskürtmek için gizli bir silâh yapmasını istediler. Öklid'den fen ve matematik dersleri almış olan Arşimet, bulucu zekâsını kullandı ve Siraküza Romahlara karşı birkaç ay savunuldu. Mancınıklar daha uzağa ve isabetli atışlar yapıyordu. Aym gelişim öteki silâhlar üzerinde de yapılmıştı. Büyük pertavsızlar kullanılarak güneş ışığı Romalıların gemileri üzerine yansıtıp ge-

miler tutuşturuldu; Palanga kullanılarak surlardan sarkıtılan kancalar gemilerin kenarına takılarak dűřman gemileri alabora edildi. Eđer Sirkűzalılar zaferlerini kutlamak için sarhoş olup hâin bir İspanyola güvenmeselerdi, savaşı mutlaka kazanırlardı.»

Wilkinson, geçmiřteki savařlarda uygulanan taktiklere çok baęlı gűrűnűyordu. Anılan arasında, Belediye Bařkanına, Ambarın Roma'yı tehditi sırasında uygulanan iřlemleri tekrarladığı yazılıdır:

«Aęlama ve feryat yasaktır; matem elbisesi giymek yasaktır; kesin sessizlik kurulmalıdır; sűylentiler yaymamın cezası ۆlűmdür.»

Belediye Başkanı bu emirlerin çok uygun olacağına karar vermiş olmalıydı ki, bu emirleri kiliselere aktaracağını ve dinî ۆęűtler sırasında halka duyurulmasını sağlayacağını sűyledi. Wilkinson sűzlerini řoye bitirdi:

— «Arřimet'e duacı olmalannı sűyleyin.»

*

Wilkinson'un alelacele yaptıęı planlar arasında, hava ve deniz harekâtının Broken Kűrfezi ve Hawkesbury sektűrlerinde sűrdűrűlmesi, **dűřmanın** kuzey bűlgesinde yapabileceęi yığmaıklardan yararlanmasının ۆnlenmesi, manevra olanaęının kısıtlanması ve kaçmasının engellenmesi gibi İni suslar vardı. řimdilik, hava kuvvetlerinin yerde sűren savařı desteklemesi gerekiyordu. Bolany Kűrfezinde'űslenmiř olan Amerikan **Torpidobot** filosunu Robert E. Leeward komutasında, Manly

Palm Beach arasındaki sahillerde bulunan düşmanın küçük gemilerini vurmak ve Broken Körfezine girmek üzere gönderdi.

Torpidobotların Körfezde çalışmaya başlamasından sonra geriye çok az hedef kaldı. Bununla birlikte, tanksavar toplarının ve makineli tüfeklerin sadece malzeme ve askerî çıkarma gemilerine ateş ettiği söylenemez. Çünkü, sahile çok yakın uzanan karayolunda hareket hâlinde olan Japon motorize birlikleri vardı. Amerikan gemicileri hedeflerini şaşırmadıklarını ispat ediyorlar ve Japon motorize birlikleri ve tanklarına paralel olarak seyreden torpidobotlardan yaptıkları atışlarla düşmana epey kayıp verdiriyorlardı. Bu sırada düşmanın kaybettiği bir zırhlı-oto, birkaç kamyon ve araca karşılık bir torpido-bot kaybedildi.

O gece sahilde devriye gezen torpido-botlar iki Japon denizaltısını su yüzüne çıkmaya zorladılar ve muhtemel bir denizaltının kulesini tahrip ettiler. Japonların ana kuvvetlerinin Kuzey Sahil banliyölerine ilerleyeceği açıkça anlaşıldıktan sonra bütün torpido-botlar Sydney Limanı'na çağırılıp körfezlere dağıtıldı.

Ordu Kurmay Heyeti, Sydney Köprüsü'nün atılmaması kararını almıştı. 21 Haziran gecesi, Crow's Nest'te yuvalanmak zorunda bırakılan Japonlar, hem güney hem de kuzey yollarını bombaladılar. Avustralyalıların Manly bölgesinden yapabileceği bir yan saldırıyı önlemek amacıyla, Shimbun'un kuvvetlerine bağlı 400 kişilik kuvvetli bir Deniz Piyade Saldırı Birliği, ana kuvvetlerden ayrılarak asıl saldırı hattının doğusuna kaydı. Parramatta Nehri'ne doğru bir yan cephe kurmak üzere bir alay Hunter tepelerine kaydırıldı

ve ana kuvvetler birkaç koldan Kuzey Sydney'in pazarlama merkezine doğru hareket etti. Japon birlikleri Crows's Nest'te durduruldular ve Avustralya Savunma Kuvvetlerimin iki tugayı karşısında 2.500 ölü ve yaralı verdiler. Wirraway uçakları, topçuyla çok güzel bir koordinasyon sağlayarak alçaktan uçuy yollar üzerindeki Japon birliklerini makineli tüfek ateşiyle kırıp geçirdi. Japon tankları ilerleyince tanksavar toplarının, tanksavar tüfeklerinin, 25 librelik topların ve ağır makineli tüfeklerin ateşiyle karşılaştılar. Düşman cephesi gerisine yanan tanklar da Wirraway uçaklarının saldırısına uğradılar. Uçak filosunun üçte biri, yâni otuz beş uçak düşürüldü;

Anayolun yarısında, Pasifik Karayolu, banliyö şehrinin her iki tarafında yarım daire şeklinde ikinci bir savunma hattı kuruldu. Karayolunun tam ortasında tank hendekleri kazıldı. Hendeklerin gerisinde kum torbalarıyla makineli tüfek yuvaları yapıldı. Yolun üstündeki en büyük barikat tank hendekleriydi, ama Kuzey Sydney'den itibaren yolun birçok kısmı, apartmanlar, dükkânlar ve evler dışında, düşman top mermileriyle delik deşik edilmişti ve top mermilerinin meydana getirdiği bu çukurlar da müttefiklerin savunmasında kullanıldı.

Kuvvetlerinin Crows's Nest'te savunma birlikleri tarafından durdurulması üzerine General Shimbun, bir gece saldırısıyla Avustralya savunma hatlarını yardı. Avustralyalılar, kendi uçaklarını şehrin üzerinde kullanamayacakları için, bir an paniğe kapıldılar. Avustralya Savunma Kuvvetleri birçok kesimlerde ana birliklerinden ayrılmıştı, ama kendilerini şiddetle **savunuyorlar** dı. Gün ağardığımda, müttefiklerin savunma hatları oldukça zayıflamıştı. Shimbun'un takviye

kuvvetleri gece saldırı yapan birlikleri değiştirmek için geldiğinde yapılabilecek hiçbir şey yoktu.

Güneşin doğmasıyle birlikte, karayolu üzerindeki barikatta büyük bir patlama oldu. Japonlar çok miktarda patlayıcı madde doldurdukları bir vagonu barikatları atmak için rayların üzerinden tepe aşağı göndermişlerdi. Tanksavar mevzilerinin yüz yarda kadar önündeki harabolmuş raylardan çıkarak devrilen vagon, sıçramış, hendeğin içine düşerek patlamıştı. Tabii, yolun kenarındaki makineli tüfek yuvaları da tahrip etmişti. Japonların elinde tank ve zırhlı araç kalmadığı için savunma hatlarını piyade gücüyle yarma hareketine girişmişti.

Japonların batı kanadında müttefikler için umut verici bir durum gelişti: Windson civarında tutulmuş olan İngiliz ve Amerikan tankları birden harekete geçi vermişti. Tankların peşinden iki milis tümeni geliyordu ve piyadenin hemen gerisinde iki topçu alayı vardı. 25 librelilik topları bulunan milis ve 18 librelilik topları bulunan İkinci Gönüllü Savunma Birliği tümeninin topçu birliği Japonların batı kanadını yardı. Üç saatlik savaştan sonra hem tank-piyade saldırısı, hem de silâhli sivillerin baskısıyla Japonlar merkeze doğru çekilmek zorunda kaldılar. O zaman düşmanlar, evlerdeki keskin nişancıları susturmak için toplarını evlere çevirdiler. Banliyö bahçelerinde koşuşan Japonların en azından bir düzinesi bahçelerdeki mayın tuzaklarında parçalandı.

Daha sonra Shimbun, sivillerin böylesine dayanabileceklerini tahmin etmediğini itiraf etti. Si-

villerin yaptığı savunma on ilâ onbeş bin Japon askerinin ölümüne sebep olmuştu. General Shimbun Köprü'nün kuzey bölümüne Kirribilli'nin banliyölerine ulaştığında muhtemelen sekiz bin askeri kalmıştı. Zırhlısı yoktu yalnız kırk topu vardı. Shimbun, köprü'nün her iki kanadını da tutmak istiyordu. Özellikle köprüden geçişini kolaylaştırmak için batı kesimindeki Lavender Körfezini almalıydı. Japon taburunun bir kısmı aslında batı yakasına geçmiş, Luna Park'm garip manzarası içinde kısa süren bir çarpışma yapmış, sonra Amerikan Torpido-botlanm, Avustralya korvetlerinin ve kıyıdaki gözlemcilerin top ateşiyle desteklenen deniz piyadelerinin süngü saldırısına da yine kısa bir süre dayanmıştı.

Shimbun'un Luna Park kuvveti çok geçmeden Avustralya Savunma Birlikleri tarafından kuşatıldı ve hava kararırken tamamen imha edildi. Bu arada,, Shimbun'un asıl: Büyük Banzai saldırısı da köprü'nün üzerinde başlamıştı. Henüz cephe kurulamadığı için savaş gemilerinin büyük çaplı toplarıyla sahil bataryalarına kesin bir hedef verilememişti. Büyük Bünzai (intihar saldırısı) başladığı zaman, Wilkinson, iki taburunu öne sürmüş, bir ağır makinelitüfek taburunu köprü yoluna, elektrikli tren ve tramvay hatları boyunca yerleştirmişti. Köprü'nün şehre yakın ucunda karşı saldırı için bir savunma tugayı hazırlanmış ve her iki uçtaki büyük direklerin yanma makinelitüfek, havan topları ve tanksavar silâhları yerleştirilmişti.

Civar bahçelerden ve savaş gemilerinden **tutul**an ışıldaklarla köprü gündüz gibi aydınlatılmıştı Japon saldırısı düzenli dalgalar hâlinde **başladı**.

Müttefiklerin yoğun ateşiyle biçilenlerin yerini yeni Japon birlikleri doldurdu. Wilkinson, köprüyü atmamak kararını vermişti. Çünkü köprüünün üzerinde ve çevresinde çok askeri vardı. Ayrıca, Japon saldırısının başarılı olacağını sanmıyordu. Nitekim, generalin bu düşüncesi doğrudu. Japonların makineli tüfek yuvalarını aşması üzerine tanklarını öne sürdü. Tankların arkasından şehrin öteki ucunda beklettiği tugay yürüyordu. Savaşın en büyük göğüs göğüse çarpışması köprü üzerinde oldu ve Japonlar köprüünün üstünden sürüldü. Japonların geri hatları arkadan gelen Müttefikler tarafından durduruldu. Tekrar toparlanmaya çalıştıkları zaman da büsbütün şaşkırdılar, çünkü, tepelerinden makineli tüfek mermisi ve el bombası yağmaya başlamıştı.

Limanın altmış metre üstünde yapılan Büyük Banzai savaşı, Sydney Savaşının en dramatik yönlerinden biriydi. Shimbun'un seçkin askerleri iyi bir taktik ve savaşçılık ruhuyla yok edilmişti. Ama generalin elinde yine de 5.000 asker duruyordu. Fakat bu askerler, Crow's Nest'ten Kuzey Sydney'e kadar yaptığı savaşlardan ve limana doğru tepelerden yaptığı saldırılardan ötürü çok yorgundu. Gecenin geri kalan kısmını her iki taraf da siper kazmak, ya da evlerde barikat kurmakla geçirdi. Wilkinson, bu sessizlikten yararlanarak sıhhiye birliğini harekete geçirerek yaralıları gerilere taşıttı ve ikinci Savunma Tümeni'yle Birinci Zırhlı Birliğin kuzey uca geçebilmesi için köprüünün üzerindeki ölümleri kenara taşıttı. Limanda, küçük donanma gemileri ve Gönüllü Liman Savunma vapurları hem birlik taşıdılar hem de Luna Park bölgesindeki yaralıları cephe gerisine götürdüler.

22 Haziran sabahı, beklenen bir Japon saldırısı

olmayınca, Müttefik devriyeleri, düşmanın çekildiği Kirribilli bölgesinin sınırlarını çizmek fırsatını buldular. Karayolu şimdi Müttefik tankları, topları ve piyadeleriyle dolu olduğu için, Shimbun'un çekilebileceği tek yer vardı. O artık doğuya, Kirribilli'nin caddelerine ve binalara çekilmekten başka şey yapamazdı.

Düşman Sydney'in eteklerine yaklaşırken Limanın banliyö kesimleri kısmen boşaltılmıştı. Halkın çoğunluğu vapurlarla taşınmıştı. Bir kısmı da karayolundan kuzeydoğuya kaçmak istemiş, ancak Japonların ateşiyle karşılaşarak kırılmıştı. Çünkü o sıralarda bazı Japon birlikleri Dee Why ve Manly'ye kadar sızmışlardı. Köprü üzerindeki büyük saldırı başladığında, büyük binalar hâlâ kalabalıktı. Bölgede yaralılar için ayrılmış bir manastır bulunuyordu. Gecedен yararlanarak, bu binadakilerin kurtarılmasına girişilmiş, ancak sahile yaşanan her vapur Japonların havan topu atışıyle karşılanmıştı.

Wilkinson, Tuğgeneral Murray'a, Japonların yenilgiye uğradıkları zaman, kazandıkları gibi davranıp davranmayacaklarını sordu. Hong Kong ve Malaya'da ırza geçmiş öldürmüş, bilindiği gibi Japonlar daha önce Bangka Körfezi'nde Avustralyalı hemşirelerin üzerine ateş etmekten çekinmişti. Kirribilli halkına da aynı şekilde mi davranacaklardı?.. Murray, General Shimbun'un sivilere Cenevre Konferansındaki anlaşmalara göre davranacağını tahmin ettiğini, çünkü Queensland bölgesinden herhangi bir vahşet olayı duyulmadığını, ancak General Shimbun'un subaylarına söz geçirebilmesi gerektiğini söyledi.

.Japonların elinde bulunan bölgeye **bölük**, tabur, sonra tugay çapında saldırılara, **başlandırında**, düşmanlar vahşetin en korkunç örneklerini

vermeye başladılar. Askerler, erkekler ve kadınlar, elleri arkalarından bağlı olduğu hâlde süngülendi, vuruldu, ya da kafaları kılıçla kesildi. Diğer kadınların ırzına geçildi ve korkunç şekilde işkencelerle öldürüldü. Bu vahşet haberleri Müttefik askerleri arasında yayılınca, emir verilmediği halde saldırılar düzenlendiği görüldü. Emir üzerine yapılan saldırılarda ise, Müttefik askerleri büyük bir öfkeyle savaştılar ve hiç bir şekilde esir alma yönünü seçmediler. Sonunda, düşmanın elinde tuttuğu üçgen şeklindeki bölge alındı.

Kirribilli saldırılarının sürdüğü otuz altı saat içinde ele geçirilen bölgede görülenler korkunçtu. Hunharca bir katliam yapılmıştı. Irzlara geçilmiş, rahibeler bile öldürülmüştü. Ele geçirilen bölgede sağ kalan yoktu. Nitekim, bir mahzende saklanarak kurtulan bir sivil, 19'uncu Tümen Komutanına, gece süresinde bütün sivillerin katledilmiş olduğunu söyledi. Çünkü, birçok apartmanlardan gelen çığlıkları duymuş, sarhoş Japon askerlerinin yarı çıplak rahibeleri bir binaya sürüklediğini görmüştü. Hattâ, bir Japon subayının kendi emrindeki iki askerin başını kılıçla uçurduğunu da görmüştü. Bu askerler ya kaçmaya çalışıyorlardı, ya da sürdürdükleri vahşet yüzünden subay tarafından cezalandırılmışlardı.

İkinci gün, çevreye bildiriler atılarak Japonların sivil halka, yaralılara ve savaş esirlerine kötü davranılmaması istendi. Bildiriler aym zamanda, bütün insanlık dışı davranışlardan General Shimbun'un sorumlu tutulacağını ve savaş suçlusularak yargılanacağını belirtiyordu. Aynı gün saat 14 sularında yaralıların ve ölülerin toplatılması için kısa sürecek bir ateş-kes anlaşması yapılmak is»

tenmiş, ama Bren makinelitüfeğinin ucuna kocaman bir Kızılhaç bayrağı bağlamış olduğu halde meydana çıkan görevli, bir havan topu mermisiyle parçalanmıştı. Bu olay üzerine, aynı günün gecesi 19'uncu Tümenin ve sahildeki savaş gemilerinin büyük çaplı topları Kirribilli üçgeninin üzerine doğrulmuştu.

Bombardımanın başlamasından kısa bir süre önce Wilkinson başka bir plân uygulamaya karar verdi. Bombardımanda tahminen 2.000 ilâ 3.000 Japon askeri öldürülebilecekti, ama kendi birlikleri o bölgeye gittiğinde yine çatışma olacak ve asker kaybedecekti. Bu nedenle, Murray'm yargısına baş vurdu ve yapılan teklifi hemen kabul etti.

Bombardımanda yıkılan binaları siper alarak şehirdeki bütün itfaiye arabaları bir sıra hâlinde dizildi, hortumları bir Amerikan tankerinin yakıt tanklarına bağlandı. Ayrıca, sahile indirilen hortumlar, Kirribilli üçgeni içinden geçen kanalizasyon sistemine raptedildi. Bu işlem gece yarısına **kadar** sürdü. Sonra plânın uygulamasına geçildi.

Topçular bölgeyi dövmeden önce, askerler **par** görmeyecek bir uzaklığa çekildiler. Üçgen şimdi izole edilmiş, çevresi makinelitüfek, top **havan** topu ve tüfeklerle çevrilmişti.

Saat 03,45'te geminin pompaları çalışmaya başladı ve tonlarca akaryakıt binaların damlarına, K i k pencerelerden içeri ve kanalizasyon sistemine dağıldı. Yangın çıkartacak olan merminin atılmı; ınsından önce, bir makinelitüfek, binalardan birinden çıkan bir grup Japon askerinin üzerine **İteş** etti. Bütün Japonlar düştüler. İki kalktı, **biraz** yürüdü, sonra kapaklanarak **hareketsiz** kal-

di. Tam bu sırada yangın çıkartacak olan mermi atıldı ve Sydney'de şimdiye dek duyulmamış ve görülmemiş şiddette bir patlama oldu.

Bu büyük patlamadan kurtulan yalnız 2 kişiydi. Onlar da; korkunç infilâktan önce makineli-tüfek ateşiyle yaralı olarak dışarda düşmüş olanlardı. Bunlardan biri General Shimbun'du ve kolundan yaralanmıştı. Shimbun, patlamanın meydana getirdiği şok dalgasından öylesine serseme dönmüştü ki Hara-kiri yapmak fırsatı bulamamıştı. General Shimbun, daha sonra sorguya çekildiği vakit, subayları üzerindeki otoritesini kaybettiğini, onların yenileceklerini anlayınca çılgına döndüklerini, şahsen bunca sivil ve askerinin ölmesinden üzüntü duyduğunu, özellikle Sydney gibi bir şehrin böylesine tahrip edilmesinden son derece üzüldüğünü yeminle ifade etti. Ayrıca, savaştan önce bir yün tüccarı aracılığıyla Sydney'e geldiğini ve çok saygı duyduğu bazı Avustralyalılarla tanışmış olduğunu sözlerine ekledi. Avustralya'yı işgal etme plânına taraftar olmadığını, fakat Malaya fatihi General Yamashita tarafından kandırıldığını anlattı.

General Yamashita, daha sonra yapılan sorgusunda planımın gerçekleşeceğine inandığını itiraf etti.

— «Japon ordusuna karşı koymak için örgütlenecek kadar bir Avustralyalı kuvvet yok sanıyordum... Yapabilecekleri tek şey, ormanlarda gerilla savaşıdır. Sâdece Sydney ile Brisbane! almakla bütün Avustralya'yı dize getirebilirim Avustralya'yı tümüyle işgali hiç düşünmedim.

Çok geniş bir ülke. Öylesine geniş sahillerine herkes istediği anda çıkarma yapabilir, diye düşündüm.» Demişti.

General Yamashita, herhangi bir yerden binlerce mil uzakta olan Avustralya'dan başka nereye gidebilecekti? Büyük bir deniz üssü büyük bir şehir, endüstri merkezi ve hava üslerinin en büyüklerinden birine mâlik olan Sydney, Japonların iş-tahını çekecek ve General Yamashita'nın hedefi olacaktı. General Shimbun, silâhlı ve kalabalık bir halk kütlesinin büyük bir ordu kadar tehlikeli olabileceğini bu savaşta öğrenmişti. Eğer Sydney'i işgal edebilmiş olsaydı, hem milyonlarca Avustralyalı, hem de güneye çıkarma yapan Amerikan ordusuyla savaşmak zorunda kalacaktı.

Shimbun, daha sonra askerî hastaneye kaldırıldı. Oradan hapisaneyeye gönderilecek ve savaşın sonunda Savaş Suçluları Mahkemesinin karşısına çıkarılacaktı. Ama hastaneden hiç çıkamadı. Günün birinde, yastığını düzelten bir hemşire, yastığın altına bir el bombası soktu, pimini çekip hemen odadan çıktı. Bu sırada General Shimbun, rahatça uzanmış, Sydney Morning Herald gazetesindeki günlük haberleri okuyordu.

El bombasını koyan hemşire evvelce, Kirribilli'deki manastırda öğrenim yapmıştı.

Dokuzuncu Bölüm

SON BANZAI (Japon İntihar Silâhı)

İT * r r * D m ^ Kebabı' adını alan bu olaydan bir ay
If sonra, politikacılar Avustralya'nın güvenliği
"konusunda birbirlerini suçlamaya başladılar. Avustralya'mn güvensizliğinin nedeni arazinin geniş olması ve nüfusunun azlığıydı. Eğer Amerikalı havacılar Midway Savaşım kazanmamış olsalardı, ülke belki de düşecekti. Eğer ağır sağanak halindeki yağmurlarla, Tennant Creek - Mount Isa yolları kapanmamış olsaydı, Japonların Darwin Kuvvetleri ile Doğu Sahil Kuvvetleri bu yolları kullanarak hem batıdan hem de doğudan hareket ederek Sydney'i geçici de olsa işgal edeceklerdi. Politikacılar birbirlerini suçlarken, Müttefik Orduları Yeni Güney Wales ile Queensland's düşmandan temizlemek gibi tehlikeli bir işe girişmişlerdi.

Murray, Tümgeneralliğe terfi ettirildi ve Temmuz sonlarına doğru yer alacak Port Moresby işgaline gidecek olan bir milis tümeninin komutanlığına atandı. Bu arada Yeni Gine'nin doğu burnundaki Milne Körfezi işgal edilecek ve bir hava üssü ile deniz üssü olarak geliştirilecekti.

Yeni Zelanda askerleri ülkelerine döndüler. Amerikan deniz piyadeleri Guadalcanal'a gitti ve Amerikan Ordusu Yeni Gine'ye gitmek üzere hazırlığa başladı. Amerika'dan gelen ilk konvoy Sydney limanına girdiği zaman, refakat uçak gemisinden kalkan uçaklar, Sydney Savaşı'nda köprüyü savunurken ölenlerin onuruna köprünün

üzerinde uçtular. Köprünün yarısına kadar olan yerleri işaretlenerek Japonların öldürüldüğü noktada belirtilmişti. Sydney Savaşını yapan birlikler birkaç gün dinlenmeden sonra hayatlarındaki en garip yolculuğu yapmak üzere hareket ettiler. Brisbane'in güney kısmını, yâni kendi öz vatanlarının bir parçasını düşmanın elinden geri alacaklardı.

Avustralya Savunma Birliği'nin ve milis tümenlerinin indiği her tarafta direniş çok azdı. Shimbun'un geride bıraktığı birliklerin bir saldırı yapabilecek durumda olmadıkları anlaşıldı. Shimbun'un asıl karargâhı Brisbane'di ve burada İmparatorluk Muhafız Alayı bulunuyordu. Amiral Nagumo'nun deniz savaşında öldürülmesi üzerine yeni bir valinin atanması için hazırlıklar sürdürülüyordu. Yamamoto da, uçağının bir Amerikan Lightning uçağı tarafından düşürülmesi üzerine ölmüştü. Onun ölümü, Japon şifresinin Amerikalılar tarafından çözümlenmiş olmasına bağlıydı.

General Tojo, Muhafız Alayına Brisbane'e girmek emri vermişti. Uralla Yolu Savaşındaki yenilgi üzerine Shimbun, Alay komutanına, birliğini göndermesini söylediği zaman, Alay komutanı yalnız Tojo'dan emir alabileceğini bildirmişti. Ağustos ayında, Muhafız Alayı etrafının sarılmış olduğunu anladı.

Müttefik İkinci Zırhlı Tümeni Queensland üzerinden inmiş ve batı kesiminden Brisbane'e yaklaşmış, bu arada şehrin güney ve kuzey kesimlerine mavnalarla piyade çıkarması yapılmıştı. Japon Muhafız Alayı, destroyerler tarafından alınacaklarını umarak Surfers Paradise'e (Sarıfır Perdays) çekildiler, ama umdukları gibi destroyerler hiç bir zaman gelmedi. Japon Donanması So-

lomon adalarında meşguldü ve Avustralya sahilleri birçok uçak gemisi, kruvazör ve denizaltılar tarafından çok sıkı bir şekilde korunuyordu. Ağaçlık bir bölgeye sığman Japon Muhafız Alayı, sahilden birkaç mil içeride mevzilendi, mevzilerin önünü yarım ay şeklinde mayınlayarak kaçınılmaz saldırıyı bekledi.

Müttefik uçakları şimdi Nip Tepesi (Japon Tepesi) olarak bilinen tepeyi beş gün süreyle hiç aralık vermeden bombaladı. Sonra bir gün ve gece daha 200 topla dövüldü. Avustralya Savunma Kuvvetleri Tugayı şafakla birlikte hücumla kalkıştığında, İmparatorluk Muhafız Alayından geri kalanlar barut dumanları arasında son hücumlarına kalkıştılar, ama daha Avustralyalıların mevzilerine ulaşmadan makineli tüfek ateşleriyle biçildiler.

Darwin ve Queensland dolayları temizlendi ve Müttefikler bu harekâta çok az kayıp verdi. Birçok şehir intikamcı Japon askerleri tarafından yakıldı. General Shimbun'un ordusu için stok yapılan hayvanlar boğazlandı.

Ormanlık bölgelere dağılan küçük Japon gruplarının yakalanması için yerli kılavuzlar kullanıldı, ama bulunan Japonların çoğunluğu ya açlıktan, susuzluktan, ya da mızrak yarısından ölmüşlerdi. Japonlardan biri, sığır üreticilerinden birinin kuyusunda ölü olarak bulundu. Çok yakın bir ihtimalle Japon askeri su içmek için ip merdiveni kullanarak kuyuya inmiş, fakat geri tırmanamayacak kadar halsiz olduğundan suya düşerek boğulmuştu.

Ordunun bölgeyi temiz olarak ilân etmesinden sonra çiftçiler ve sürü sahipleri yine Yeni Güney Wales ile Queenslands döndüler. Savaş malze-

mesi yapımı için gerekli olan fabrika işçileri ordudan terhis edilerek işlerinin başına gönderildi ve böylece bir milyonluk ordudaki asker sayısı hemen hemen yarım milyonun altına düştü. Port Moresby'nin tekrar alınıp düşmanın Owen Stanley dağlarına sürülmesine kadar Batı Avustralya'da kuvvetli bir garnizon kuruldu. İngiliz Zırhlı Tugayı Brisbane'den kalkarak tekrar Orta Doğu'ya gitmek üzere gemilere bindirildi. Uçankaleler bir kez daha Townsville'den havalanmaya başladı. Wirraway uçakları yine eğitim görevlerine gönderildi. Horn Adasının alınmasından sonra bir zamanlar Hudson uçaklarının uzun deniz keşif uçuşları yaptığı bölgelerde Beaufort uçakları (..•alışmaya başladı.

Avustralya'daki kampanya sona ermişti, ama Japonların yenilmesi bir hayli uzun sürecekti. Haşlangıç olarak düşmanın müttefikler tarafından Yeni Gine ve Solomon adalarından sürülmesi gerekiyordu. Bu görev Amerikan Deniz Piyadeleriyle bütün dünyanın çok iyi tanıdığı Avustralya Savunma Kuvvetleri ve milis tümenlerine verildi. Yüksek Komuta Heyetinin listesindeki ilk sırayı Yeni Gine alıyordu. Bu nedenle eldeki bütün deniz araçları, tecrübeli ve acemi bütün askerlerin orman eğitimi gördükleri Townsville, Cairns ve Cooktown'da toplandı. VDC (Gönüllü Savunma Kolordusu), Yeni Gine harekâtına katılmak için ısrar ettiği hâlde dağıtıldı. Yalnız birkaç subay ve gedikli milis tümenlerine takım komutanı olarak atanabildi.

Savaş Yeni Gine'nin çok uzaklarına gitti ama, salal koruma birlikleri Müttefik gemileriyle teliz bağlantılarını hiç bir zaman **kaybetmedi**. Sydney Savaşından sonra, Moresby dolaylarında **Oturan** yerlileri silâhlendirmek için silâh istendi

ve bu istek üzerine Uçankaleler yakaladıkları ilk fırsattan sonra paraşütle silâh indirmesi yapıldı. Geniş bir arazi parçasını kaplayan çok sayıda yerlilerin silahlandırılması ve Moresby'nin Müttefik gemileri, uçakları tarafından korunması Müttefiklerin harekâtı yönünden yararlı oldu. Limanın doğu ve batısındaki üç noktaya yapılan çıkarma, Kokoda Track'm başladığı yolun üzerine indirilen paraşüt alayı Moresby'ye dışarıdan yapılabilecek her türlü yardımı kesmiş oldu.

Harekât komutanı General Murray, Japonlara bir kaçış yolunun açık tutulmasına karar verince, Japonların Moresby'nin kuzeydoğusundaki nehir bölgesine çekilmesine imkân sağlandı. Moresby'deki Japonlar her ne kadar kanının son damlasına kadar çarpışacak gibi eğitilmişlerse de, çoğu üslerde görevli askerlerdi. Bu nedenle dağlara kaçmak fırsatını yakalayınca hemen yararlandılar. Birkaç ay sonra Avustralya Kuvvetlerinin, kafa avcıları Kukukuku'larm, Papuan piyade birliklerinin çıkardığı devriyeler arasında sıkıştırılan Japonlar yine çekilmek zorunda kaldılar.

Moresby Limanı'nın alınması savaşın ağırlık noktasında yine büyük değişiklik yaptı. Müttefikler şimdi düşman üzerine yürüyebilir, Tokyo yolunu rahatlıkla açabilirdi. Kittyhawk, bombardıman ve Dakota uçakları yine Avustralya Hava Kuvvetleri'nin hava şeritlerini kullanmaya başladılar. Malezyalı yerlileri, yiyecek ve cephane nakliyatında kullanıldılar. Hastahaneler kuruldu ve Avustralya komando birlikleri Japonların elindeki bölgenin sınırlarına yanaşılar.

Limanın düşmesi üzerine, Yeni Gine'nin Japon komutanı General Horii, beyaz atma bindi ve tümenlerinden birincisini Buna'dan Kokoda Track'-

in kuzey bölgesine götürdü. General, bu ileri harekâtının Avustralyalı birlikleri Owen Stanmey dağlarında durduracağına inanıyor, ama Moresby'nin tekrar ele geçirilmesi için en azından bir ya da iki tümene ihtiyacı olacağını düşünüyordu. Tokyo'nun, Truk ve Rabaul'daki Japon donanmasında bulunan kruvazör ve destroyer sayısının iki misline çıktığını, birkaç gün içinde Yeni Gine'de bulunan Japon ordusunun 100.000'i bulacağını, Solomon - New Englanda - Timor - Celebes bölgelerindeki birliklerin de 100.000'i bulacağını söylemesi üzerine generalin kendine güveni biraz daha arttı.

General Horii, dağların üzerinden aşarak genç Avustralya askerlerini Moresby'nin yakınlarına kadar sürdü. Sonra tecrübeli Avustralya Savunma Birliği kuvvetleri tarafından durduruldu. General Horii, Japonların artık yenilgiden kurtulamayacağından kesinlikle emin olarak Kokoda Track'dan geri döndü. Yolda atı açlıktan öldü, kendisi de çok hızlı akan bir nehri geçmek isterken boğuldu.

Ağustos ayı içinde Ekvator'un kuzeyinde de müttefik harekâtı vardı, ama bazıları pek başarılı olamıyordu. 17 Ağustos'ta Kanada ve İngiliz birlikleri Dieppe'yi bastılar. Almanlar Stalingrad'a doğru ilerlerken çok kayıp verdiler. 13 Ağustos'ta 8'inci Ordu komutanlığını Montgomery aldı ve ayın sonuna doğru Alam Halfa Savaşı başladı. Eylül ayında, Japonlar Owen Stanley'de durdurulup Milne Körfezi'nden geri atılırken, Müttefikler Mısır'da Rommel'e karşı büyük bir saldırıya hazırlanıyorlardı. Stalingrad'da, Almanlar, daha sonra sarılıp imha edilecekleri Stalingrad'a girmeye çalışıyorlardı. Sonunda, Müttefikler kazanmaya başlamışlardı.

Onuncu Bölüm

YENİ GİNE SALDIRILARI

7 Ağustos'ta, Avustralyalılar Owen Stanley dağlarından Kokoda'ya sürülürken, Amerikan deniz piyade birlikleri, ikinci olarak yenilgiye uğrayacağı çok zayıf korunan Solomon Adaları sahillerine çıktı. Bununla birlikte, Guadalcanal'da direniş zayıf olduğu hâlde korkunçtu. Çünkü Yamamoto, bir vahşî kedi gibi savaştan Müttefikleri Rabaul'daki üssüne yaklaştıracak karakterde bir kişi değildi.

İnci Amerikan deniz piyade tümeni Guadalcanal ve komşu adaları Tulagi, Florida, Gavutu ve Tamambogo'ya çıktığı zaman, karşıt saldırı yapılmadan önce yiyecek paketlerini bile açmak fırsatı buldu. Gerçekte, ana ada olan Guadalcanal'da yirmi dört saat süreyle herhangi bir çatışma olmadı.

Bütün Solomonlar'da bir uçuş pisti yapılabilecek çok az arazi parçası vardı ve Japonlar, Lunga fidanlığındaki hindistan cevizi ağaçlarını temizlemeye başladığında, Martin Clemens adındaki Avustralyalı bir sahil gözlemcisi bu haberi, telediyosuyla Müttefiklere ulaştırdı. Clemens, Japonların adaya çıkarma yapmalarından bu yana, Solomonlarda saklanıp düşmanın bütün hareketlerini Müttefiklere bildiren birkaç Avustralyalıdan biriydi. Avustralyalıların verdiği haberler Müttefik çıkarması için hem değerli oluyor, hem de adalarda altı aydan beri süren çatışmada çok önemli rol oynuyordu. 7 Ağustos'ta, Müttefikler, Clemens'in ulaştırdığı haberler üzerine adaya çı-

karma yapabildiler. Ağustos ve Ekim aylarında Clemens ve arkadaşları dört deniz savaşma tanık oldular.

İlk deniz savaşı, Japonların Müttefik çıkarmasına karşı Tümamiral Mikawa komutasında gönderdikleri bir kruvazör filosuyla yapıldı. Amiral Mikawa, 8 Ağustos gecesi çıkarma yapan gemilere saldırdı. Tayfasını gece savaşları için çok iyi eğitmişti ve Avustralya kruvazörü Canberra ile Vincennes, Quincy ve Astoria adlı Amerikan kruvazörlerini batırdı. Chicago ve Ralph Talbot destroyerini yaraladı. Japonlar Ralph Talbot destroyeri, Rabaura doğru uzaklaşırken yaralamıştı.

Doğu Solomonlar Savaşı, onbeş gün sonra, 'Tokyo Express'in denize indiriliş yeri olan Pasifik'in Tanaka Adası'nda oldu. Üç Japon uçak gemisi bir ikmal konvoyuna refakat ederken, o sıralarda Solomon Adalarının doğusunda devriye gezen Amiral Fletcher'in 6nci Filosu'ndan ayrılan korsan hava kuvvetiyle karşılaştı. Japonlar ikinci bir Midway olayı yaratmamak için dönüp kaçmaya başladılar, ama bir uçak tarafından görülünce, Enterprise ve Saratoga gemilerinden kalan uçaklar tarafından avlandılar. Ryujo, uçaklarını Guadalcanal'daki Henderson Alanı'na gönderdiği zaman kendisi saldırıya uğradı. Enterprise'da Japonların öteki iki uçak gemisinden havalanan uçaklar tarafından yaralandı. Sonuç olarak Amerikan gemisi hasar gördü ve Ryujo ile Mutsuki destroyeri battı.

Ekim 11/12 ve 24/26 tarihlerindeki savaşlar Cape Esperence ve Santa Cruz'da yapıldı. Her iki savaş da, Japonların Guadalcanal'daki kuvvetlerine ikmal yapması sırasında oldu. Cape Esperence açıklarında yapılan gece yarısı savaşı, bir Amerikan kruvazör filosu komutanının Tokyo

Express gemisine pusu kurmasıyla başladı. Komutan Tuğamiral Scott, sürpriz bir saldırganlığı, rota değiştirmek kararını vermesi yüzünden kaybetti. Boise yara aldı, Duncan destroyeri kaybedildi; buna karşılık bir Japon kruvazörü ile destroyeri batırıldı.

Santa Cruz Savaşı'ysa, uçak gemileri arasında yapıldı ve savaş Amerikalılar için bir felâket oldu. Tokyo'ya akın yapacak olan uçakları taşıyan Hornet uçak gemisi battı. Torpil ve bomba yarısı alıp tutuşan gemi, daha sonra denizi temizlemek amacıyla Japonlar tarafından batırıldı. Bu arada Amerikalılar takviye olarak hava saldırısında bulundular, bu savaşta Japon'lar 100 den fazla uçak kaybettiler. Bu kuvvetler, o sıralarda yerine konamayacağı için Japonlara ciddi bir darbe oldu. Bu savaş, Japonların Guadalcanal^ alma şanslarını kökünden yıkmıştı.

Japonlar tarafından inşa edilen havaalam, deniz piyadesinin çıkarmasından sonra uçuş merkezi hâline geldi. 20 Ağustos'ta şimdi Henderson Alanı olarak tanımlanan alandan Wildcat ve Dauntless uçakları havalanmaya başladı.

İki gün önce, ilk Japon takviye birliği Albay Ichiki komutasında adaya çıktı ve 21 Ağustos'ta çatışma başladı. Ichiki'nin alayı, cephedeki deniz piyade birliklerine ağır kayıplar verdirerek ilerlerken, arkadan saldıran yedek deniz piyade kuvvetleri tarafından çevrildi. Ichiki intihar etti. Burada meydana gelen çatışma, havaalanının yakınlarında uzun süre devam etti. 23 Ağustos'ta, Henderson Alanının güneyinden yapılan iki Japon saldırısı üzerine başka bir cephe açıldı. Koordinasyonsuz yapılan bu Japon saldırısı deniz piyade birlikleri ve adaya yeni çıkan 164'üncü Piyade Alayı tarafından durduruldu. Bu savaş,

Solomon Adalarında sürdürülen kampanyanın bir dönüm noktası oldu. General Maruyama'nın havaalanını ele geçirmek için yaptığı başarısız saldırı ve aldığı yenilgi üzerine Komutan, sahil boyunca Cape Esperence'e doğru çekilmek zorunda kaldı. Hafif tanklarının Guadalcanal'da kullanılması taktik yönünden büyük bir avantaj sağlıyordu. Ancak Amerikan zaferinin asıl temelini tropik hastalıklardan kurtulamayan ve geceleri savaşmayı tercih eden düşmanın sürekli baskısı altında yılmadan savaşan Deniz Piyade birliklerinin, kahramanca direnişinde aramak gerekir.

Tarih kitaplarına Guadalcanal'la birlikte Milne Körfezi ve Buna savaşları da girdi. Milne Körfezi Savaşı, havaalanları için yapılan savaşlardan biriydi. Yeni Gine'nin doğu burnundaki arazi parçası üzerinde, hindistancevizi fidanlığında Avustralya Hava Kuvvetleri ve Amerikan istihkâmcıları tarafından yapılan bu alandan Japonların haberi yoktu. Japonlar hâlâ Moresby üzerinde duruyorlar ve Milne Körfezi'ni deniz-hava üssü olarak bir çıkış noktası gibi kullanmak istiyorlardı. Rabaul'dan kalkan dört silâhlı Zero keşif uçağı General Yamamura'ya kötü bir haber ulaştırdı: Adada bir havaalanı vardı. Üstelik bir havaalanı daha inşa halindeydi ve iki alan da Kittyhawk uçakları tarafından korunuyordu.

Bu keşif üzerine Japonlar buraya bir işgal kuvveti gönderdi, ama Guadalcanal^ takviye göndermek zorunluğuna nedeniyle işgal birlikleri istenen sayıdan azdı. Japonlar bir gece 20 mil **uzunluğundaki** körfezin Gili-Gili Mısyon ucuna çıktılar.

Yeni Gine'nin kuzey sahilindeki **gözlemciler** ilk işareti göndermişlerdi: «Asker ve malzeme dolu yedi uzun mavna görüldü.» Bunun Gili-Gili üzerin-

den bir yan saldırı yapmak için gönderilen bir birlik olduğu açıkça belliydi. Ertesi sabah, yâni 25 Ağustos sabahı, Gurney pistinden havalanan Avustralya devriye uçakları 3 kruvazör, 2 nakliye gemisi, 2 tanker ve 2 mayın gemisinin körfeze doğru ilerlediğini gördü. O gece düşman sıcak, yağmurlu bir havada çıkarma yaptı. Gurney'e bir avcı uçağının inmesi oldukça zordu. İniş pişti başından sonuna kadar çamurluydu ve uçak yere inerken sağa sola küçük dalgalar halinde çamur yağdırıyordu. Başka yerlerde olsa uçağın ne havalanması ne inmesi mümkün olabilirdi, ama işgal kuvvetlerini bekleyen bir Avustralya Savunma Birliği ve bir milis piyade tugayından meydana gelen Avustralya kuvvetlerinin tek savunma aracı bu uçaklardı. Müttefik donanması Solomon adalarında savaştığı için donanmadan bir yardım göremezdi. Ayrıca, kötü hava koşulları altında Townsville ya da Moresby'den gelecek bombardıman uçaklarının Japon gemilerini bulmaları imkânsızdı.

Milne Körfezi Savaşı avcı uçakları ile piyadenin' birlikte hareketiyle tek vücut hâlinde gelişti. **Kittyhawk** uçakları bulutlara aldırılmadan sahili dövdüler. Asker yüklü mavnaları batırdılar. Japon askerlerini öldürdüler ve piyadenin havadan desteğini yaptılar.

Japonlar gece saldırdılar ve gündüzün ağaçlara tırmanıp yaprakların arasına gizlenerek Avustralya devriye kollarına ateş ettiler. Bunun üzerine **Kittyhawk** uçakları palmye ağaçlarının tepelerini taradı ve ölü Japonlar yağmurla birlikte yere yağdılar. **Kittyhawk**'lar aynı zamanda Zero'larla çatıştılar ve kazandılar, sonra inmeden önce, birkaç düşman gemisini de bombaladılar.

Yerde savaş genellikle Gili-Gili'nin kuzey sahilleri yakınında sürüyordu. Avustralyalıların elinde tanksavar silâhları olmadığı için, Japonların hafif tanklarına karşı etkisiz kalıyorlardı. Avustralya Savunma Birliği tarihçisi bu savaş için şöyle yazmıştı:

«Askerler sessizdi. Sessizlik doğudan gelen garip bir gürültüyle bozuluyordu. Ormandaki ağaçların arasından bir ışık görüldüğünde öfkeli bir ses haykırdı:

«Söndür şu ışığı!» O zaman bu ışığın, hafif makineli tüfek taşıyıcı bir kamyonu âit olduğu düşünülmüştü. Oysa, ışık, düşmanın hafif iki tankına aitti. Işıklar, makineli tüfeklerin tam altına yerleştirilmiş çelik reflektörlerden geliyordu. Japon nişancıları bu ışık altında rahatlıkla bir atış hasası bulabiliyordu. Reflektörün içindeki ampul öylesine küçüktü ki, lambayı etkisiz bırakabilmek için çok keskin bir nişancının çok yakından ateş etmesi gerekiyordu. O gece tankların ışıklarını söndürmek isteyen birçok kişi hayatını kaybetti. Bunun üzerine bir teğmen geri gönderilerek bir tanksavar silâhı istendi...»

O gece savaşın başlamasından önce, tankların ışıklarını yakmasından sonra sessizce **bekleyen** piyade birlikleri ormanın derinlerinden gelen **bir** şarkı duydular. Biri yüksek sesle şarkı söylüyor, sonra onu grup halinde başkaları **izliyordu**, Sesler; Avustralya birliğinin sessizce beklediği yere oldukça yakındı. Muhtemelen tek sestense sonra duyulan sesler yüzlerce Japon askerine aitti. **Üstelik** sesler gittikçe yaklaşıyordu. **Bu** işlem, üç kez **tek** rarlandı.

Savaştan sonra, bir tüccar gemisinin kaptanı,

şarkı söyleyenlerin muhtemelen Güney Pasifik Savaşı sırasında kaybolan Deniz Piyade birliğinde çarpışmış olan Tokyo Beyzbol takımının elemanları olabileceğini söyledi.

Orta Doğu savaşlarında iyice pişmiş olan 10'uncu Tabur, tugayın öteki iki taburuyla birlikte takviye olarak beklerken, cephede milis askerleri dövüşüyordu. Daha önceleri de bilindiği gibi, milis askerleri az eğitim görmüşlerdi, ama cesur insanlardı. İlk birkaç gece geri çekildikleri halde, Japonları durdurmak için cesurca savaşmışlardı. Avustralya birlikleri de geri çekilmek zorunda kalmış, düşman yarı yarıya terk edilmiş havaalanının ikinci bölümüne ulaşmıştı. Japonlar, toplanıp saldırıya geçmeye hazırlanırken, Avustralya uçakları onları buldu ve gördüğü her Japonu öldürdü. Bu iş için 25 librelük toplar cepheye getirildi ve Avustralya Savunma Birliği tugayının ileri bölükleri Japonların gece saldırısına dört saat süreyle dayandı. Her gece Japon destroyerleri hızla sahile yanaşıyor ve Avustralya birliklerinin mevzilerini bombalıyordu. Ama verdikleri zarar sözü edilemeyecek kadar azdı.

5 Eylül'de müttefikler adım adım ilerlemeye başladılar. Bir piyade taburu topçu barajı ve uçak koruması altında Japonları geri sürdü. Japonlar öylesine gerilemişlerdi ki, ana ikmal üslerinden vazgeçmek zorunda kalmışlardı. Aynı günün gecesini, yine Avustralyalı askerlerin mevzilerine ateş etmeye gelen destroyerler ışıldıklarını Gili-Gilfde boşaltma yapan Anshun gemisinin üzerine çevirdiler ve onu top ateşiyle batırdılar.

Düşman takviyeyle tekrar gelmemişti. Yaralılarını toparlıyor ve çekilmeye hazırlanıyordu. Nitekim, iki gece içinde Japonlar Milne Körfezini

terk ettiler. Milne Körfezi Savaşı Müttefikler için küçük bir zaferdi. Japonların körfezden ayrılışından sonra havaalanı temizlendi. Sahildeki mayınlar toplattırıldı ve Yeni Gine'nin kuzey sahilindeki harekât için kullanılmak üzere hazırlık yapıldı.

Eğer söylemek gerekirse. Milne Körfezi'ndeki koşullar Guadalcanal'da olduğu kadar kötü, Kokoda Track'tan daha da beterdir. Tabii, Track'ta yürüyüş çok daha fazla ve güçtü. Hattâ, eğer takviye kuvvetleri yürümek zorunda kalacak kadar şanssızsa, savaşa katılabilmek için sürünmek zorundaydı. Müttefik saldırısı santim santim ilerledi. Amerikadan gelen nakliye uçakları Zero'ların boş bıraktığı gökyüzünde halen adada bulunan binlerce Japona rağmen daha rahat indirme yapmak olanağı buldu.

Gündüzleri nemli ve sıcaktı, geceler ise insanı ısıracak kadar soğuktu. Dinmek bilmeyen yağmur da askerin iliklerine kadar işliyordu. Kokoda'nın düşmesinden sonra, Buna'ya doğru uzanan yolun yarısından fazlası inişti. Hava koşulları uygundu ve düşman en büyük üsleri olan Buna, Gona ve Sananda'ya daha çabuk çekilebildi. İki Amerikan piyade alayı o bölgelere kuzey sahil sektöründen yanaşırken, batı kesimi, kuvvetli takviye almış olan başka müttefik birliklerine çevrildi. Başka bir Amerikan piyade alayı Dakotalarla Moresby'den getirildi. Tecrübesiz Amerikan askerlerinin koşullara uyması epey zor oldu ve General Eichelberger, cepheye gidip iyiyi kötüden ayırmak zorunda kaldı...

Buna, Gona ve Sanananda'da mevzilenen düşman inatla ve büyük bir cesaretle savaşıyor, zaferin kendilerinden yana olduğuna inanıyordu. Hindistancevizi ağaçlarından yapılmış siperlerinin

damlarına havan topunun mermileri bile etkisiz kalıyordu. Siperlerde, Müttefiklerin ateş edebileceği sadece çizgi gibi yarıklar bulunuyordu. Bu nedenlerle, Müttefikler duruma hâkim oluncaya kadar çok kayıp verdiler. Meselâ, Gona'da verdikleri savaşta tecrübeli milis tugayı yorgun Avustralya Savunma Birliği Tugayı'nın savaşını bir tarihçi şöyle anlatıyor:

«Tugay komutanı Ivan Dougherty, 6'ncı Tümen taburunun eski komutanıydı ve çok tecrübeliydi. 21'inci Taburu Gona'ya sürdüğünde, üç düşman üssüne birden saldırmaktansa, önce bir düşman üssünü ele geçirmeyi daha uygun buluyordu. Gona'nın elden çıkması Sanananda'yı zayıf düşürecek, Sanananda'nın kaybı Buna'yı zayıflatacaktı.

Üç Japon üssü de sarılmıştı. Japon donanmasının yardımı yoktu ve havadan destek görmeleri çok uzak bir ihtimaldi. Onları sadece uzun bir sahil ve deniz birbiriyle bağlıyordu.»

Fakat Gona nasıl alınacaktı? Komutan milis tugayını ve büyük kayıplarla zayıflamış 214'üncü taburunu sahilden düşmanın sağ kanadına gönderdi. 25'inci Tugay cepheden saldıracak ve bir tabur da vadinin batı yamacında mevzilenecek bekleyecekti. 214'üncü Tabur bütün gücüyle savaşarak Gona ile Sananada arasına girmeyi başardı. Pearl Harbour'dan yaklaşık bir yıl sonr, 1 Ekim'de, Yeni Gine'de üslenmiş olan Japonlar artık mikropolu, pis kanalizasyonlarda yaşamak zorundaydı. Dougherty adındaki bir Avusturalyalı komutan havan topları ve sahil bataryalarının desteğiyle büyük bir saldırıya geçiyordu. Saldırı başarısızlıkla sonuçlandı ve beş gün içinde tugay 340 ölü

vererek çekilmek zorunda kaldı. Topçular attıkları mermilerin hindistancevizi ağaçlarından yapılmış siperlere işleyebilmesi için zaman-ayarlı mermiler kullanmaya başladı. Yine bir saldırı için topçular ateşlerini düşman mevzilerinin üzerinde yoğunlaştırdı. Bu kez, sayıları bir taburdan az olan üç Avusturalya taburu, Kokoda'da çok başarılı olan 39'uncu milis taburunun desteğiyle saldırıya geçti. 39'uncu Milis taburu topçu ateşi altında ilerleyerek düşman siperlerine daldı. Savaş bütün gün sürdü ve sonunda Japon direnişi kırıldı ve sahil şeridinden denize kaçmak isteyen Japonlar teker teker vurularak öldürüldü. Ertesi gün, Japon mevzilerinin temizlenmesi yine kanlı oldu.

Dougherty, iki taburunu sahilin dört mil batısındaki Haddy Köyün'de mevzilenmiş olan düşmanın üzerine gönderdi. Bu çatışmada da müttefikler epey kayıp vereceklerdi. Genellikle bataklıkta yaşayan ve denizde yüzen timsahlar, savaşın Bonuna dek denizden çıkmadılar ve ancak savaşın sonunda tekrar bataklıktaki yuvalarına döndüler.»

Buna'da, Milne Körfezi galipleri savaşa katıldı ve M-3 tanklarının desteğini gördü. Bu tanklar ilk kez Yeni Gine'de etkin oluyordu...

(iiineybatı Pasifik Genel Komutanlığına atanmış olan General Ma>Arthur, birliklerini Filipinlore götürmeden önce, Yeni Gine'nin kuzey bölgesinin güvenlik altına alınmasını istiyordu. Rabaul şimdi Müttefiklerin ağır bombardımanı altında daydı. Japonların ikmali ancak nakliye gemileri yerine gizlenmiş denizaltılarla yapılabiliyordu. Kaydırma-bombalama tekniğini geliştiren Müttefiklerin bombardımanı son derece etkili oluyordu Bismarck Denizi Savaşı sırasında konvensi-

yonel bombardımanla bütün bir konvoy dağıtılmış ve Lae'ye yaklaşmakta olan ikmal gemileriyle refakat indekiler batırılmıştı.

Japonların önceki yıllarda yaptıkları istilâ, işgal ve zulümlerinin intikamı korkunç bir şekilde almıyordu. Yaptıkları siyasal ve askerî planlar tümüyle etkisiz kalıyordu. Ancak, bu planları yapan büyük liderler hâlâ savaşı kazanabileceklerini umuyorlardı. Ne yazık ki, savaşın 15 Ağustos 1945 tarihindeki resmî sonucuna kadar, binlerce Japon, Avustralyalı, İngiliz, Çinli Hintli ve Amerikalı asker ölecek, birçok savaş esiri, kamplarda çürüyüp gidecekti.

Savaşı bitirebilmek için Birleşik Kurmay Heyeti Washington'da toplandı ve Japonyayı istilâ planı hazırlandı. Fakat bu planın yürürlüğe girebilmesi için en azından bir milyon askere ihtiyaç vardı.

Bu arada, her savaş tarihinde görüleceği gibi, savaşı kazananlar piyadeler oldu. Yeni Gine ilk aşamayı. Avustralyalılar çok ilkel koşullar altında savaşmışlar, tuzaklardan, orman gerilla savaşlarından sıyrılmayı bilmişler ve yüzde yüz oranında etkili olan malaryanın üstesinden gelmişlerdi. Hattâ Amerikan Ulusal Muhafız kuvvetleri bile, Guadalcanarda çetin bir savaş vermiş olan Amerikan deniz piyadeleri gibi dövüşebileceklerini ispatetmişlerdi. Sonunda Buna - Gona - Sananda gibi kuvvetli düşman mevzileri çetin savaşlarla ele geçirilmişti.

Sanananda'daki bataklıklar ve ormanda tifüs kol geziyordu. Deniz kabardığında dalgaların iç kısımlara kadar yürümesi üzerine bataklığın suyu yükseliyordu. Her taraf sivrisinek ve çeşitli böceklerle doluydu. Devriyeler göğüsleri hizası-

na kadar bataklığa girerek yürümek zorunda kalıyorlardı. Şiddetli yağmurların başlaması, siperlerin göl gibi olmasına sebep oluyordu. Makineli tabancalar sık sık tutukluk yapıyor ve rutubetli iklimde pek güvenilebilir bir silâh olmaktan çıkıyordu. Bununla birlikte, Owen makinelitüfekleri hiç tutukluk yapmadan çalışıyordu.

Sanananda'nın alınmasında Avustralyalılar 600, Amerikalılar 270 ölü verdiler.

Amerikan birlikleri Solomon - Bougainville - Rabaul gibi önemli yerlere çıkarma yaptıklarında, Japon mevzilerinin temizliğinde serbest bırakıldılar. Yeni Gine'nin kuzeybatı kesimlerindeki savaşlar başarıyla sürdürülüyordu. Mac-Arthur giderek büyümekte olan Ordusunu artık Leyte'ye götürebilecekti. Ayrıca, Merkezî Pasifik'te de Deniz Piyadeleri Gilbert Adalarına ve Nauru'ya çıkarma yapıyorlardı.

Avustralya Savunma Kuvvetleri 9'uncu Tümeni, nihayet İngiliz Sekizinci Ordusundan ayrıldı ve Avustralya'ya geldiğinde Queensland'da orman eğitimi gördü. El Alamein'de Rommel'e karşı yapılan piyade saldırılarında baş rolü oynayan bu liimen, Tobruk'ta da başarılı olmuştu. Lae'nin almışından sonra 9'uncu Tümen Finschafen bölgesine götürüldü. Düşmana yine şiddetli ve kesin darbeler indirildi. 9'uncu Tümenin Shaggy Ridge'de gösterdiği başarı bütün tümenin Savaş **Onur** Nişanını almasının başlıca nedeni oldu.

*

.*.nlomon Adalarının son harekâtı; üç deniz savaşları denizde sürdürüldü. Birinci savaş, Guadalcanal, ikincisi, Guadalcanal ve Tassafaronga; **Üçüncü** savaş da Ekim 1942'de Savo Adaları'yla

Guadalcanal arasında yapıldı. 12/13 ve 14/15 tarihlerinde yer alan ilk iki savaşta, Amerikan ve Japon gemileri ilk kez karşı karşıya geldiler. Japonlar savaş sırasında bir zırhlı kaybetti. Amerikan Donanması gemilerinin üstün silâhlan, vuruculuğu ve manevra yeteneği müttefiklerin önceki durumlarından çok daha avantajlıydı.

Washington ve South Dakota süratli zırhlılardı. Manevra üstünlüğünün sağlanabilmesi için uzunlukları normalden kısaydı. Gemilerin gövdesini 45 cm. kalınlığında zırhtan bir kuşak koruyordu. 40 cm.lik topları, 20 adet 12,5 cm.lik ve 56 adet 40 mm.lik uçaksavar topları vardı. Kirishima ve Hiei, yirmi beş yıllık gemilerdi, ama hızları Amerikan gemilerinden iki mil daha fazlaydı. 8 adet 35 cm.lik ana topları, 14 adet 15 cm.lik ve 20 adet 25 mm.lik uçaksavar topları vardı. Her iki zırhlı grubunun refakatinde kruvazörler ve destroyerler bulunuyordu. Amerikalıların gemileri yeni olmakla birlikte, mürettebat acemiydi ve Japonların üstün nitelikte ve tecrübeli, gece savaşlarında pişmiş mürettebatı yanında çok zayıf kalıyordu. Amerikalıların tek avantajı, pek iyi kullanamadıkları radardı.

12 Ekim gecesi, Amiral Callaghan'm 5 kruvazör ve 8 destroyerden kurulu filosu, düşmanın bir zırhlısı, bir kruvazörü ve 14 destroyeri ile karşılaştı. Bu çarpışmada Amerikan kruvazörleri yaralandı, 4 destroyer ve iki kruvazör battı. Buna karşılık düşmanın kaybı Hiei ile iki destroyerdirdi. Bu savaş düşman kazanmıştı.

Ertesi gece, bir Japon kruvazör filosu Hender-son Alanını bombaladı. Donanma uçakları şafakta kruvazörlerden birini batırırken, bir diğer filo düşman konvoyuna saldırarak yedi gemiyi batır-

dı. Yine ertesi günün gecesi, gemilerine çok zarar veren uçakları tahrip etmek için Henderson Alanı'na yönelen Japon filosunda bir zırhlı, 4 kruvazör ve 9 destroyer bulunuyordu. Japon filosu, 2 zırhlı ve 4 destroyerden meydana gelen Amerikan filosuyla karşılaştı. Sonunda, büyük gemiler birbirlerini deneyebilecek fırsatı yakalamışlardı.

Amiral gemisi Washington'da bulunan Tuğamiral Willis A. Lee, filosunu Ironbottom Denizine doğru götürürken ortalık zindan gibiydi. Radar odasından herhangi bir rapor verilmemişti. Oysa bir Japon kruvazörü filonun yedi mil ötesinde seyrediyordu. Düşman Amirali Kondo, filosunu böldü ve gece taktiğini başarıyla uygulamaya başladı. Sendai kruvazörüyle bir destroyeri Amerikan filosunun dümen suyuna gönderdi.

İngiliz Deniz tarihçisi Yüzbaşı Macintyre bu olayı şöyle anlatıyor:

«Amiral Lee, filosunu yeni bir rotaya döndürdüğünde radar kuzeyden yaklaşmakta olan Sendai kruvazörünü yakaladı. Saat 23,16'da zırhlılar 40 cm. lik toplarıyla belirsiz görünen Japon kruvazörüne birkaç salvo atışı yaptı. Amiral Lee'nin asıl dikkatini çeken baştaki destroyerlerinin toplarını ateşlemesi oldu. Walke destroyeri, kendisiyle Savo arasında ters rotada ilerleyen Ayanami ve Uramami destroyerlerini görmüştü. Onların arkasından dört destroyeri ile birlikte Nagara geliyordu. Şiddetli bir top ateşi oldu ve Washington, destroyerlerine toplarıyla yardım etti. Yalnız bu kritik durumda elektrik sisteminde bir bozukluğun meydana gelen ve radarı çalışmayan South Dakota sessiz kaldı. Japonlar bir kez daha gece savaşında üstün olduklarını gösteriyorlardı. Sekiz da-

kika içinde derin yaralar alan Walke destroyeri savaş dışı kalmıştı. Preston destroyeri de kısa bir süre sonra battı. Gwin destroyerinin bir makine dairesi harap olmuş, öteki kullanılmayacak hale gelmişti. Bunlara cevap olarak Japonların yalnızca, Ayamamî destroyeri ciddî olarak yara almıştı. Amerikan destroyerleri, torpillerini destroyer hedeflerine kullanmak istememişlerdi, ama Japonlar hiç tereddüt etmemişlerdi. Saat 23,38'de bir «Uzun Mızrak» torpili Walke» un pruvasında patladı. Bir diğer torpil Benham'in pruvasını parçaladı. Savaşın başlamasından birkaç dakika sonra dört Amerikan destroyeri de savaş dışı bırakılmıştı. Preston ve Walke batıyordu. Washington ve South Dakota zırhlıları batmakta olan destroyerlerine çarpmamak için rota değiştirmek zorunda kaldılar. Amiral gemisi iskele tarafına dümeni kırarken, South Dakota, radarı bozuk olduğu için ters tarafa dümen kırdı ve kısa sürede karanlık içinde gözden kaybolarak filo ile bağlantısını kopardı. South Dakota kör gibi seyrederken Nagara zırhlısı ile destroyerleri için kolay bir hedefti. Büyük bir şans eseri olarak, Japon gemilerinin salladığı 34 torpilden hiç biri Amerikan zırhlısına isabet etmedi. Sonra parıldayan ışıldaklar, Amerikan zırhlısını, Kirishima'nın 35 ve 20 cm.'lik toplarının ve şimdi savaş yerine yetmişmiş olan kruvazörlerin gözleri önüne serdi. South Dakota birbiri peşine aldığı isabetlerle sarsıldı ve batma tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Fakat son anda büyük zırhlı için bir kurtuluş yolu belirdi. Radarı çok iyi çalışan Washington, 40 ve 12,5 cm. lik toplarını Kirishima üzerine çevirdi ve 8.400 yarda

uzaklıktan radar yardımıyla ateşe başladı. Tamamen şaşkına dönen Japon zırhlısı yedi dakika içinde dümeni parçalanmış, alev alev yanan bir demir yığını haline gelmişti. Radarı olmadığı için yalnız Washington zırhlısına karşı dövüşeceğini kestiremeyen Kondo zırhlısı iki ağır, iki hafif kruvazörünü ve sekiz destroyerini alıp kaçtı.. Kaçarken Sendai ve dört destroyeri, Kirishima ile Ayamami'nin yanında bıraktı. Gemilerin tayfaları kurtarıldıktan sonra yaralı gemiler torpillenerek batırıldı.»

South Dakota savaş dışı kalmıştı. Bir destroyer yaralıydı ve üç destroyer kaybedilmişti.

Amerika seri hâlinde savaş ve ticaret gemisi yapımına başlamıştı. Oysa Japonların gemi yapım hızı barış zamamndakinden pek farklı değildi. Japonların Ordu, Hava Kuvvetleri ve Donanma içinde daha fazla kayıp vermeye tahammülleri yoktu. Japon İmparatorluğu Genelkurmay Heyeti, Guadalcanal'dan çekilme kararı vermesinden önce, Amiral Tanaki, Ironbottom Denizindeki üssün adını alan Tassafaronga Savaşı'nda büyük bir zafer kazandı.

Amiral Tanaki, bu son büyük savaşta bildiği bütün taktikleri başarıyla uyguladı, Japonların 8 destroyeri, Tassafaronga sahilindeki müstahkem mevkiine gitmekte olan Amerika'nın 5 kruvazör ve 4 destroyerden kurulu filosuyla karşılaştı.

Amiral Carleton H. Wright bu ilk çatışmada radarını kullanıp torpillerini atmakla bir üstünlük sağlayabilirdi, ancak bundan yararlanamadı. Top ve torpilatışlarıyla sürdürülen savaşın sonunda bir Japon kruvazörünün imhasına karşılık bir

Amerikan kruvazörü battı ve üç kruvazör ağır yara aldı.

Düşman her ne kadar eski zırhlılarını kaybetmişse de, üç gece içinde yapılan savaşlarda epey üstünlük sağlamıştı ve çıkarma için destroyerlerini kullanma olanağına sahipti.

Amerikan kuvvetleri Yeni Gine'nin doğusuna doğru Wakde Biak Adaları büyük bir hava üssü kurmak istediği Noemfoor Ve Halmahera Adasına çıktı Filipinler çıkarma yapılan adaların tam kuzeyinde kalıyordu. Admiral Adaları. „Amerikan Tinci Süvari tümeni tarafından kısa sürede ele geçirildi. Fidanlıklar arasına alelacele bir hava üssü kuruldu ve birkaç ay sonra Macarthur, seksen savaş gemisiyle, Filipin adalarındaki ilk çıkarma noktası olarak seçilen Mindanao'ya harekete hazırıldı. \

Avusturalyalılar Yeni Gine ve Güney-Batı Pasifik adalarını temizlemek için bırakıldı. Filipinlerde yapılan deniz, hava ve kara savaşları sürerken, Amerikan Deniz Piyadeleri IWO Jima'nın alınmasına kadar Merkezî Pasifik Denizi adalarındaki harekâta devam ettiler. IWO Jima'da kurulan büyük hava üssünden hareket eden Uçan kaleler Tokyo ve diğer şehirleri bombaladılar. Sonunda, bir Arşimet'in deneysel (Albert Einstein) silâhı, iki büyük patlamayla İkinci Dünya Savaşını sona erdirdi.

Ve böylelikle zavallı piyadeler yuvalarına dönebildiler.

S O N